Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 72 ◆ Субота, 13 квітня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ЧАС СЛОВА

ДНІПРО ВПАДАЄ У ЧОРНЕ МОРЕ. КУДИ ВПАДАЄ СЛОВО? ЧАС — МАГІЧНА СУБСТАНЦІЯ, ВІН ВИПРОБОВУЄ СЛОВО НА МІЦНІСТЬ І ТРИВКІСТЬ, ВІН ЗБЕРІГАЄ І ОХОРОНЯЄ ЙОГО. ЧАС — ЖОРСТОКА СУБСТАНЦІЯ. БУВАЄ І ТАК — ЦІЛІ СТОСИ КНИЖОК НАПИСАНО, А СЛОВА НЕ ЗАЛИШИЛОСЬ, ОТОГО, ЩО ВІДЛУНЮЄ В ДІТЯХ, ПРАПРАПРАВНУКАХ І НА СТОРОЖІ ЯКОГО СТОЇТЬ НАРОД.

Фото Олексія ВАЩЕНКА

(Закінчення на 9-й стор.).

ВЧОРА до Києва прибув генеральний директор Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) Федеріко Майор Сарагоса. У програмі візиту церемонія вручення сертифікатів про включення Софійського собору та Києво-Печерської лаври до списку всесвітньої спадщини, поїздка до Чорнобиля.

У другій половині дня відбулася зустріч Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука з Ф. Майором. Під час розмови Л. Кравчук поінформував високого гостя про прийняття Декларації про державний суверенітет України. На зустрічі обговорювалися питання співробітництва України в рамках ЮНЕСКО.

Докладний звіт про бесіду буде вміщено в наступному номері «Голосу України».

І НА СЛОВАХ, і на практиці Українська РСР підтверджує свою відданість принципам свободи преси і інформації, а також незалежності, плюралізму і різноманітності засобів інформації, заявив, виступаючи на 13-й сесії Комітету ООН по інформації представник Української РСР В. Чорний. Ці принципи дістануть відображення в законі про пресу, який готується. Над його проектом працює Комісія з питань гласності та засобів масової інформації Верховної Ради республіки.

У ГРУЗІЇ триває підготовка до призову юнаків у внутрішні війська — національну гвардію. Парламент республіки затвердив тимчасове положення про це формування. В документі зазначається, що служба в національній гвардії є священним патріотичним обов'язком громадян Грузії.

Обов'язкову військову службу призовники проходитимуть на території республіки протягом двох років. Ухилення від неї без поважних причин вважатиметься зрадою Республіки Грузія і каратиметься згідно із законом.

Для вищого командного складу національної гвардії встановлено військові звання, які відрізняються від прийнятих у Збройних Силах СРСР, — бригадний генерал, генерал дивізії, генерал корпусу, командуючий, головнокомандуючий. До речі, до військового звання при звертанні треба буде додавати слово «пан».

ЗА СУВЕРЕНІТЕТ І ДОБРОСУСІДСТВО

Як уже повідомляла наша газета, відбулася бесіда між Головою Верховної Ради Української РСР Л. Кравчуком і головою фракції ХДС/ХСС у бундестазі Федеративної Республіки Німеччина д-ром А. Дреггером.

На початку бесіди Л. Кравчук змалював гостеві ситуацію у нашій республіці, проблеми, які вирішує Верховна Рада УРСР.

Потім Голова Верховної Ради УРСР докладно зупинився на питанні нового Союзного договору. Нині, підкреслив Л. Кравчук, усі верстви суспільства повинні докласти максимум зусиль, аби виробити такий документ, який визначав би справжній Союз суверенних держав. Україна має бути повновладною і повноправною державою і будувати свої відносини з іншими країнами на принципах власного суверенітету. Іншого Союзу ми не приймаємо. Якщо буде Союз, де доля народів залежатиме від інтересів групи людей — центру, — то нам це не потрібно. Є народ України, який має свої інтереси. Верховна Рада республіки бачить їх перед собою і саме в плані їх втілення в життя йде до нового Союзного договору. Якщо постане питання про те, щоб поступитися цими інтересами, то ми цього не зробимо.

Говорячи про проблеми економічного характеру, Л. Кравчук підкреслив, що народне господарство республіки цілком спроможне представити — і гідно представляє — на світовому ринку широку номенклатуру виробів: від літаків «Руслан», кораблів, зварювальної техніки до продукції сільського господарства. Але ми — реалісти і добре усвідомлюємо, що для світового ринку в цілому республіка ще не готова. Тому поставили перед собою завдання — використати всі умови, які надає внутрісоюзний ринок, щоб згодом вийти на ринок світовий. Для цього слід змінити характер відносин між республіками і центром: адже нині вони — скоріше силові, ніж ділові. Тому новий Союзний договір має бути таким, щоб не гальмував суверенітет, як це вже було, а розширював і забезпечував його.

У свою чергу, А. Дреггер розповів про проблеми, які вирішує Німеччина після об'єднання своїх земель, змалював структуру влади у ФРН, зупинився на перспективах загальноєвропейського об'єднання в рамках ЄЕС.

Відповідаючи гостеві на його тезу щодо схожості Баварії та України і, відповідно, характеру їх відносин з центральною владою, Л. Кравчук зауважив, що тут слід враховувати національний фактор. У Баварії, так само як і в інших землях ФРН, живуть німці, і це — земля німців. А Україна — це земля народу України, Росія — земля росіян, і так — в усіх республіках. Найбільша помилка нашого керівництва — те, що воно не врахувало цього, розпочинаючи перебудову. Україна — це держава, а не земля (у розумінні структурного статусу). Ми не виступаємо проти міжнародної політики, яку проводить М. Горбачов, ми не хочемо розвалити Союз, як дехто вважає. Ми хочемо об'єднатися у новий Союз як незалежна держава, хочемо самі вирішувати свою долю.

Стосовно питання розвитку українсько-німецьких відносин Л. Кравчук і А. Дреггер погодилися, що не можна жити тільки історією, в якій були і недобрі часи, а слід дивитися в майбутнє. Треба розбудовувати зв'язки, максимально залучаючи до цього процесу і діловий світ Німеччини, що діяв би на Україні як у власних інтересах, так і в інтересах республіки.

Під час бесіди були присутні заступник Голови Верховної Ради УРСР В. Гриньов, голови комісій Верховної Ради УРСР М. Білоблоцький, І. Юхновський, керівник Секретаріату Верховної Ради М. Хоменко, міністр закордонних справ республіки А. Зленко. Гостя супроводжував Генеральний консул ФРН у Києві Х. Г. фон Бассевітц.

Тарас ПЕТРІВ, Володимир САВЦОВ, спеціальні кореспонденти «Голосу України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

У постійних комісіях Верховної Ради

НА ПОРЯДКУ ДЕННОМУ — СВОБОДА СОВІСТІ

Рівень вирішення питань свободи совісті в тій чи іншій країні — один з найважливіших показників її цивілізованості та культури. Ось чому так зацікавлено, жваво обговорювався проект Закону УРСР «Про свободу совісті та релігійні організації» в постійній Комісії з питань культури та духовного відродження Верховної Ради УРСР.

Засідання проводилося під головуванням народного депутата УРСР Зіновія Думи. До обговорення були залучені також представники ряду інших комісій та Ради у справах релігій.

Учасники дискусії порушили широкий спектр проблем, які має охоплювати й чітко регламентувати майбутній Закон. Це, зокрема, взаємовідносини між різними релігійними конфесіями, співвідношення релігії та політики і т. ін.

Гострі дебати розгорнулися з приводу релігійної освіти в світських навчальних закладах і дитсадках, захисту прав дітей щодо свободи совісті.

Парламентарії наголошували на тій особливості, що в повсякденному житті під свободою совісті, здебільшого, розуміється ставлення людей до тієї чи іншої релігії. При цьому, звісно, не беруться до уваги невіруючі, атеїсти. А таких, як відомо, серед населення республіки чимало. І їм нарівні з усіма громадянами суверенної держави повинна гарантуватися свобода переконань.

Дбаючи про консолідацію народу України, учасники засідання приділили особливу увагу запобіганню нетерпимості, розпалюванню ворожнечі, переслідуванню за мотивами віросповідання.

Остаточний варіант законопроекту буде внесено для другого читання на сесії Верховної Ради УРСР.

Володимир ТЕТЕРУК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

ЧУЄШ, БРАТЕ МІЙ...

Якого ми роду!

Дивовижно, але така вже людська натура: у дальніх краях, розкидані по світу, горнуться одна до одної душі, що їх об'єднує непереборна сила — поклик нації. І чи не святі то люди, які, волею долі оселившись у Примор'ї і Литві, Молдові, Мінську, Ленінграді, не втратили головного — почуття свого народу, зберегли мову, звичаї, традиції краю, в якому залишилося коріння, більше того, об'єдналися в товариства і громади з щемливими назвами: «Заповіт», «Зелений клин», «Дніпро», імені Шевченка. А ще — створили школи, самодіяльні театри, хори, ансамблі, куди привели дітей та онуків, щоб не забували, якого вони роду.

Ще донедавна чомусь вважалося, що компактні поселення українців існують лише за кордоном. З ними підтримувалися хоч якісь зв'язки. Та раптом такий факт: за даними останнього перепису населення, в різних регіонах нашої країни мешкає майже сім мільйонів українців. І значна кількість з них проживає компактно.

От і вирішило товариство «Україна» зібрати в Києві представників українських культурно-освітніх організацій, які існують в інших республіках Радянського Союзу. І вони приїхали до Києва — люди, які ніколи не поривали духовних зв'язків з рідним краєм. Відтепер такі зустрічі будуть традиційними. І хоч небагате товариство «Україна», а чим зможе—допомагатиме нашим землякам, розвиватиме зв'язки з українськими культурними товариствами з тим, щоб разом працювати задля нашого національного відродження.

Валентина ПИСАНСЬКА.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ відповідальний секретар

◆

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

◆

Адреса редакції: УРСР, 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955. Тираж 166.300. Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок — на 8 сторінках, середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

НА ЗВ'ЯЗКУ — ВСЯ УКРАЇНА

10 квітня за пропозицією газети «Голос України» Голова Верховної Ради УРСР Л. М. КРАВЧУК провів прямий телефонний зв'язок з громадянами нашої республіки.

— Леоніде Макаровичу? Добрий день. Турбують вас Черкаси, Барабаш Всеволод Омелянович, член ради ветеранів війни і праці. Я вдячний, що ви сьогодні присвятили нам свій час.

Л. Кравчук: — Так, слухаю вас, Всеволоде Омеляновичу.

— Я займаюся в міській раді ветеранів питаннями соцкультпобуту і медицини. Сам уже чотирнадцятий рік лікую людей методом народної медицини. Допомагаю, чим можу, всім близьким, рідним, знайомим і незнайомим. Безкоштовно. Сьогодні, Леоніде Макаровичу, немає більш важливого питання, як медична допомога народу. Але склалося нині тривожне, я б сказав, критичне становище в цій ділі. У нас з медикаментами і так непросто, а тут ще всі трави, які відправлені Житомирщиною, Білорусією, Ровенщиною, повернуті назад ленінградськими фармацевтичними фабриками, бо дуже забруднені.

Л. Кравчук: — Всеволоде Омеляновичу, цілком поділяю вашу тривогу і вашу позицію, бо й на собі переконався, що народна медицина сьогодні в деяких питаннях охорони здоров'я більше важить, аніж, якщо так можна сказати, хімічна.

В. Барабаш: — Так от, у травні нинішнього року я разом з ветеранами війни і праці, в тому числі і Героями Радянського Союзу, поставили це питання перед облздороввідділом, підготували звернення до депутатів обласної Ради. Один примірник цього документа надіслали і на вашу адресу. На обласній сесії навіть не зачитали це звернення, бо працівникам апарату, які сидять там десятками років, соромно було зізнатися перед депутатами, до якої катастрофи ми дійшли.

Л. Кравчук: — Всеволоде Омеляновичу, послухайте будь-ласка, що я вам зараз скажу. Ми розшукаємо це звернення. У нас є зараз своя газета «Голос України», і ми надрукуємо його в ній. Разом з тим, ми зробимо все, що належить зробити для розвитку народної медицини, це питання важливе й актуальне.

— Ще півслова, Леоніде Макаровичу. Зараз, як ніколи, потрібна тверда президентська влада на Україні. І всі чесні люди за обрання вас президентом республіки.

Л. Кравчук: — Дякую, Всеволоде Омеляновичу. Передавайте вітання ветеранам і скажіть, що ми будемо допомагати їм у цей скрутний час всім, чим зможемо.

— Алло. Добрий день. Це Леонід Макарович?

— Так, це я.

— Вас турбує голова профкому молокозаводу Черкас, депутат міськради Володін Анатолій Борисович. У нас зараз створилась критична ситуація у зв'язку з підвищенням цін на продукти харчування. Немає збуту продукції нашого підприємства. Люди просто її не беруть. Ми на грані того, що треба буде скорочувати своїх працівників. Треба щось вирішувати: чи дотації нам давати, чи щось інше. Так звані договірні ціни і жителів міста, і нас просто задушать.

Л. Кравчук: — Анатолію Борисовичу, я що вам хочу порадити. Ми тут аналізували подібне становище по місту Києву. Деякі коопторги і інші організації торгівлі, побуту, враховуючи складності, що можна зараз безконтрольно поживитися, почали порушувати всі ті нормативні документи і угоди, яких було досягнуто. Тому ви подивіться на все це у місті і як помітите, що є якась ситуація, яка вимагає вашої конкретної дії, посилайтесь на нашу з вами розмову і дійте, як належить, щоб не викликати у людей зараз ще більше невдоволення і загострення становища. Ось ми зараз тут домовилися з Вітольдом Павловичем Фокіним, і він сьогодні, не чекаючи засідання сесії, створить контрольну інспекцію за цінами. Ми будемо кожного дня контролювати і давати до газет прізвища тих людей, які хочуть у цей скрутний час поживитися на народній біді. Ви також не соромтесь. Якщо бачите неподобства, менше узгоджуйте, збирайте президію, сесію чи виконком, приймайте рішення і дійте.

— Добрий день! Моє прізвище Горбач — Галина Іванівна. Живу в Києві на Виноградарі. Ось таке у мене, Леоніде Макаровичу, наболіле питання. Через наш масив пустили окружну дорогу. Ми і наші діти задихаємось, у нас і так підвищений рівень радіації. Чому це великі машини з інших міст їдуть через наш масив?

Л. Кравчук: — А ви в міськраду зверталися?

— Ми зверталися до Салія.

— Добре, я запрошу товариша Салія, ми з ним переговоримо, і я попрошу, щоб він у всьому розібрався і доповів виборцям.

— Алло, це Городянка Івано-Франківської області. Звати мене Інна Іванівна. Мене цікавить, Леоніде Макаровичу, яка доля чекає сферу побутового обслуговування. Розумієте, перукарні, прокат, ательє значно підвищили розцінки — у два, два з половиною рази.

Л. Кравчук: — Інно Іванівно, я знаю це питання. Я вам хочу відразу дати інформацію. Ми домовились, що сьогодні товариш Недашковський — голова Комітету по цінах — має провести зібрання всіх зацікавлених, особливо зі сфери побуту і торгівлі, і розглянути ці питання, тому що в нас є інформація, що люди на місцях у сфері побуту, керівники не тільки на місцях, в обласних центрах порушили нормативні документи і завищують ціни, користуючись певним хаосом у цій справі.

— Але справа в тому, вибачте, що прості перукарі, кравці нічого від цього не мають — ані копійки.

Л. Кравчук: — Ми продовжимо пленарні засідання Верховної Ради 16 квітня, я переконаний, ці питання будуть порушені і ми дамо більш чітку інформацію.

— Треба ще прискорити приватизацію підприємств сфери обслуговування. Верховна Рада України це питання ще не вирішувала.

Л. Кравчук: — Вона вже вирішила, тільки концептуально. Але зараз ми розробляємо механізм переходу до ринку, він передбачає приватизацію певних галузей.

— Шановний Леоніде Макаровичу! Чернівецька область, Михальська Галина Миколаївна. Коли інваліди другої групи загального захворювання користуватимуться пільгами інвалідів та учасників війни? Маю на увазі виділення їм продуктів у спецмагазинах «ветеран». І друге: взяття їх на квартирний облік, на чергу для поліпшення житлових умов. У мене два інваліди другої групи, і я не можу ні продуктів одержати, ні квартири із зручностями. Кажуть, немає таких законів.

Л. Кравчук: — А хто не бере на облік? Ви зверталися до місцевої влади?

Г. Михальська: — Не тільки до місцевих властей зверталася, а й до Москви дійшла.

Л. Кравчук: — Галино Миколаївно, я все це помітив у себе і доручу, щоб розібралися в цім ділі.

— Леоніде Макаровичу, це ви?

— Так, слухаю вас.

— Моє прізвище Дриченко, Галина Василівна, місто Вознесенськ Миколаївської області, Пушкінська, 38, квартира 1. Закінчила Московський університет, сім років працювала юрисконсультантом на швейній фабриці. А в 1987 році незаконно звільнена колишнім директором фабрики. Минулого року виданий наказ Міністерства легкої промисловості про моє відновлення, але він саботується, не виконується.

Л. Кравчук: — Ситуацію зрозумів. Найближчим часом розберемося з вашою проблемою і допоможемо.

— Вас турбує Плоский Роман Васильович. Івано-Франківщина.

Л. Кравчук: — Романе Васильовичу, слухаю вас.

— Я заслужений лікар України, займаюсь посильно роботою по вивченню здоров'я населення і району, і області та й у масштабах України. Турбує мене демографічна ситуація в республіці, яка настільки, на мій погляд, серйозна, що всі зусилля і Верховної Ради, і ваші особисті, які зараз народ так палко вітає, можуть бути зведені нанівець, коли ці процеси будуть тривати далі.

Л. Кравчук: — У вас є пропозиція, Романе Васильовичу?

— Є пропозиція створити при Верховній Раді, при постійній Комісії Верховної Ради по охороні здоров'я робочу групу з компетентних людей з Академії наук, Міністерства охорони здоров'я, Інституту соціальної гігієни, які вивчали б це питання. Я пропоную також свої послуги по вивченню проблеми, як виробити довготривалу політику для уряду і Верховної Ради України, спрямовану на спасіння, відновлення нашого українського народу.

Л. Кравчук: — У нас є комісія, ми створимо при цій комісії секцію, створимо робочу групу, а ваші пропозиції викладіть, будь ласка, письмово.

— І на вашу адресу направити?

— Направте особисто мені. І тоді, коли ми створимо все це, запросимо і вас для відповідної роботи.

— Дякую. І друге питання, Леоніде Макаровичу, під яким ви враженням від вчорашньої зустрічі з Михайлом Сергійовичем? Ви знаєте, я вбитий. Це позиція не президента. Ніяких суверенітетів, ніяких республік, «сидіть тихо, і не рипайтесь. Що ми сказали, те й буде».

Л. Кравчук: — Романе Васильовичу, нам потрібно зараз взяти за основу таку позицію: хто б що не говорив — це його право. Ви кажете, я кажу, Президент каже. Всі ми можемо говорити. А на сесії Верховної Ради маємо прийняти те, що ми вважаємо корисним для народу України.

— Я вітаю таку позицію, буду всіляко їй сприяти. І вся наша обласна Рада абсолютно цю позицію розділяє. Ви вважаєте, ми відстоїмо свою позицію, коли діятимемо парламентським методом, так настирливо і одностайно, як це зараз намітилося?

— Ми будемо відстоювати цю позицію до кінця.

— Добрий день, Леоніде Макаровичу, турбує вас Горудненко Ганна Семенівна з Нової Одеси Миколаївської області, Свердлова, 7. Справа в тому, що мій чоловік Віктор Петрович, 1953 року народження, вже 16 років хворіє псоріазом. Прочитали в газеті «Комсомольское знамя» статтю про екстрасенса Щербатюка. Як виявляється, йому одному вдається поки що виліковувати це захворювання. Поїхали ми до нього на прийом, але він відмовився нас прийняти. Тому що на черзі у нього, кажуть, чотири тисячі чоловік. Чекати такої черги великої ми не можемо, бо Віктору треба терміново робити операцію на серці. Різні мазі, ліки дали ускладнення. Допоможіть нам якось, будь ласка.

Л. Кравчук: — Ганно Семенівно, ви напишіть на одному коротенькому аркуші суть справи і надішліть мені особисто.

— Добрий день, Леоніде Макаровичу, вас турбує народний депутат з міста Борзни на Чернігівщині — Луговець Петро Миколайович.

— Слухаю вас, Петре Миколайовичу.

— Я хочу задати вам питання. Чи вірите ви в суверенітет України після вчорашнього виступу нашого Президента?

— Я вам даю точну коротеньку відповідь. Ми тут в Україні разом з вами, з усіма людьми, з парламентом маємо працювати і приймати такі документи і такі закони, які відповідають інтересам народу України.

— Леоніде Макаровичу, ще одне. А не будуть у майбутньому танки і таке інше?

— Не бійтеся, нічого не буде.

— Усенко Інна Степанівна. За спеціальністю я музикант. Працювала в оперному театрі, зараз з дитиною вдома.

Л. Кравчук: — Це яке місто?

— Київ. У мене два такі питання. Перше. 16 березня перед референдумом виступав Михайло Сергійович і сказав, що СРСР як державному утворенню тисячу років. Що б ви могли з цього приводу сказати, з цієї новини історичної?

— Я думаю, що він просто помилився. Якщо взяти Київську Русь, то це відповідає дійсності, але це Київська Русь, а не наша теперішня держава. Я думаю, що він мав на увазі щось інше, але це було інтерв'ю, а там, як правило, людина інколи говорить уривчасто і складається різне враження.

І. Усенко: — Вчора по телевізору ми бачили виступ Горбачова на Раді Федерації. Чесно кажучи, дуже занепокоїлась.

— Чого?

— Ті права, що надані йому Верховною Радою, якось використовуються так, що буде ущемлення суверенітету України і інших республік.

— Інно Степанівно, не буде цього, тому що у нас є своя Верховна Рада.

— Велике спасибі, що цього не буде. І ще. Оце підвищення цін. Верховна наша Рада зараз якось так трішки від нас далеко. Що ж буде з нашим народом? Діти вражені Чорнобилем, їм потрібні продукти, а ми...

Л. Кравчук: — У перший день сесії, 16 числа, я дам вам повну інформацію. Тут дещо буде зроблено, і вже ми почали робити. Але 16 числа ми дамо точну інформацію.

— Олеся Іванівна Держко, Львів. Леоніде Макаровичу, я вас хочу запитати: що вчора на Федерації ви відповіли Михайлу Сергійовичу? Я дивилась програму «Час», і там дуже неприємні речі були. Знаєте, порядок потрібний, але все так строго...

Л. Кравчук: — Олесе Іванівно, заспокойтесь, ми відповіли так: зараз у нас демократичний час, складна надзвичайна ситуація, дійсно, у людей є тривога. Ціни високі, економічна розруха — все це є. Але ми не можемо зараз повернутись назад, тому що всі відповіді, які є, — вони не в минулому часі, а в майбутньому. І в теперішньому. Назад ми повертатись не будемо і не можемо. Ми будемо йти тою дорогою, на яку стали. Ми на сесії Верховної Ради будемо обговорювати ці питання, і ви вносьте свої пропозиції, надсилайте їх нам.

— Обов'язково. Але ви тримайтеся, Леоніде Макаровичу.

— Це Леонід Макарович? Добрий день. Я Кибальчич

(Продовження на 6-й стор)

В інших республіках

МІНЯЮТЬ ПРІЗВИЩА

Останнім часом побільшало роботи в азербайджанських загсів. Багато жителів республіки прагнуть позбутися зрусифікованих закінчень своїх прізвищ — «-ов» і «-єв», помінявши їх на «-заде», «-ли» чи «-лі».

Після того, як в Азербайджані прийнято новий Закон про мову, це вже вважається не зміною прізвища, а виправленням його. Ось чому державне мито, що стягується у таких випадках, дорівнює трьом карбованцям, а не 50-ти, як при зміні прізвища, імені та по батькові.

З ГЕНЕРАЛА — В ОТАМАНИ

На військовому крузі Уссурійського козачого війська заступник командуючого Далекосхідним військовим округом генерал-лейтенант Бабічев обраний наказним отаманом Забайкальського і Далекосхідного козачих військ.

Звання уссурійського козака надано багатьом відомим особам, зокрема начальнику Генерального штабу Радянської Армії Моисеєву.

ЧОЛОВІКИ, НЕ ВСЕ ВТРАЧЕНО!

У киргизькому експериментальному Центрі курортології та нетрадиційної медицини «Бейші» створено нове відділення—андрології. Це поки що єдина в республіці служба, яка займається проблемами статевої потенції чоловіка.

Група медиків під час лікування хворих застосовує нетрадиційні методи — голкотерапію, масаж, екстрасенсорику, психотерапію, а також фіто- і мануальну терапію.

Недавно завідуючий відділенням побував у Китаї, уклавши довгостроковий договір з фахівцями у цій галузі медицини. Планується також його поїздка до Туреччини.

Раніше вважалося, що лікування статевих розладів у чоловіків — справа виключно лікарів-урологів. Та й зараз багато людей звертаються до них, бо не відають про існування андрології. А ця галузь інтенсивно розвивається і дозволяє виліковувати ті «дрібниці», від яких часто залежить сімейне щастя.

ЧИ ПОТРІБНИЙ ЕСТОНІЇ КОРОЛЬ?

Так, вважає голова роялістської партії, 34-літній математик і депутат Тартуської міськради К. Кулбок. Щоправда, гадає він, шансів на створення естонського королівства дуже мало — десь 0,0001 відсотка. Втім, у наш швидкоплинний час і десятитисячна частка ймовірності — також шанс.

Але де ж роздобути короля? В Естонії їх ніколи не було. Монархісти і тут все розрахували. У короля Швеції є дві дочки і син. Відомо, що шведський трон успадкує принцеса Вікторія. Отже, розмірковує К. Кулбок і його прихильники, Естонії підходить крон-принц Карл-Філіпп. Зараз йому 12 років, тому він встигне і мову вивчити, і одружитися на естонці.

Листа з такою пропозицією рояліісти вже надіслали шведському королю. Відповіді, однак, досі не отримали.

(За матеріалами газет).

Телеграфним рядком з Полтави

НА ЗАСАДАХ ДЕКЛАРАЦІЇ

об'єднались двадцять п'ять депутатів міської та обласної Рад Кременчука і створили депутатський клуб як юридичну організацію. Членом клубу може стати депутат будь-якого рівня, якщо він підтримує Декларацію про державний суверенітет України.

НАДІЯ ДОКТОРА ФОЛЛЯ

Після Москви і Сімферополя Полтава стала третім містом, де впроваджено унікальну діагностику стану людського організму за методом німецького вченого доктора Р. Фолля. Асоціація лікувально - оздоровчих закладів «Надія» пропонує широкий вибір немедикаментозних засобів: електропунктурну діагностику, фіто- та мануальну терапію тощо. Лікування проходить амбулаторно, за суто індивідуальними підходами.

ТРАДИЦІЙНИЙ АРГУМЕНТ

Танків у прихильників єдиного Союзу в Пирятині не було. Тому на несанкціонованому мітингу вони, як аргумент, використали кулаки. Перемогу підкріпили гаслом: «В єдності — сила».

600 КАРБОВАНЦІВ — ЗА АВТОМАТ

Першим лауреатом премії, встановленої міською телеграфно - телефонною станцією, став старший лейтенант міліції І. Кібкало. Він отримав 100 карбованців за затримку двох школярів, які курочили телефон-автомат у селищі Червоний Шлях. Батькам пустунів операція обійшлася в 600 карбованців. Прибуток — на користь телефонної станції.

Григорій ГРИНЬ,
власний кореспондент «Голосу України».

Гуманітарна допомога

ОТЖЕ, СЛОВО ЗА ЯПОНІЄЮ

«Допомога жертвам катастрофи на ЧАЕС» — так називається благодійна акція японської газетної корпорації «Асахі Шімбун» та Червоного Хреста Японії.

Днями в Українському товаристві Червоного Хреста відбулася прес-конференція, на якій заступник голови правління Н. Лапко повідомила, що група з чотирьох лікарів Інституту клінічної радіології та шістьох дітей, пацієнтів спеціалізованого диспансеру радіологічного захисту населення, виїхала до Японії.

Представники «Асахі Шімбун» відвідали місця найбільшого радіаційного ураження. Вони зняли відеофільм. За словами гостей, їхня благодійна акція розвиватиметься успішно, якщо буде зібрано відповідні кошти в Японії. В усякому разі вони докладатимуть до цього зусиль. Адже біда, що спіткала не тільки територію України, а й окремі регіони Білорусії та Росії, може бути ліквідована, коли допомога надходитиме звідусіль.

Євген ТУР,
студент факультету журналістики Київського держуніверситету.

ЖИВ У ХОРОМАХ СЕКРЕТАР

Оце так!

Та не простий, а другий. Закарпатського обкому партії. Василь Степанович Ярошовець. З приїздом на роботу в область двоповерховий особняк йому перепав за давно установленою традицією — тут завжди жили другі. Себто секретарі. Народ мирився з подібним. А що було вдіяти?

Згодом Ярошовець переїхав до Києва на посаду заступника голови республіканського Комітету народного контролю. Кому, думаєте, передав у спадок колишній другий двоповерховий маєток? За згадуваною традицією, мав би своєму наступникові. Та Василь Степанович вирішив покласти крапку на цьому номенклатурному правилі. І залишив особняк... рідній доньці. От і почали хазяйнувати в п'ятикімнатному котеджі з житловою площею 91,3 квадратних метра молода жінка з чоловіком та маленьким сином. До їхніх послуг були дві ванни, стільки ж туалетів, дві комори, впорядкований підвал, газова котельня, інші зручності. Півтора року знадобилося міськвиконкомові, щоб утвердити справедливість. Зверталися й до керівництва КНК УРСР з проханням допомогти розв'язати проблему. Але столичні захисники народних інтересів відбулися відпискою. Честь мундира, видно, і в цих органах — річ не зайва. Залишалося новообраному міськвиконкомові самому «прискорювати» справу. Зате цими днями в хороми колишнього секретаря вселилася багатодітна сім'я водія Ужгородського АТП І. Медвідя у складі 8 душ, яка до цього мешкала на 39 квадратних метрах. Новосілля чекали 13 років.

— Аж не віриться, що це не сон, а дійсність, — схвильовано каже новий господар будинку.

Чесно кажучи, багатьом, хто знав описану історію, теж не дуже вірилося в її успішний фінал. Це перша така ластівка в Ужгороді. Чи започаткує вона нову погоду? Побачимо. В обласному центрі ще чимало хоромів, де на десятках квадратних метрів розкошують «сильні світу сього»...

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Закарпатська область.

Виставки

ПОВЕРНЕННЯ ДО КА

УКАЗ, ЯКОГО ЧЕКА

Сьогодні у республіці кожні десять хвилин вчиняється дорожньо-транспортна пригода, гинуть люди. Щоденно ідуть з життя дві дитини, а 20 — стають каліками. Хто в цьому винний?

Минулий рік був важким щодо стану аварійності на автомобільному транспорті України. Внаслідок трагедій на автошляхах горе і біль увійшли в домівки десятків тисяч наших співвітчизників. Судіть самі. Якщо ще п'ять років тому річна кількість загиблих у дорожньо - транспортних пригодах ледь перевищувала 6 тисяч, то минулого року на наших дорогах загинуло близько 10 тисяч чоловік, ще 53 тисячі дістали поранення. А це здорові, сповнені сил люди, які могли б приносити ще багато користі суспільству.

Гірка статистика. Сьогодні її показники, напевно, єдині, за якими ми вже залишили далеко позаду не тільки розвинуті країни світу. Якщо, скажімо, у США на кожні сто потерпілих в автомобільних пригодах припадає 1,3 загиблих, в Англії — 1,7, у Німеччині — 2,2, у Чехо-Словаччині — 4,5, то на Україні — 18, тобто у 4—11 разів більше.

Безпека дорожнього руху

Чим же пояснити такий стан справ? Причини різні. Найголовніша з них — відсутність у нашій республіці, як і в країні в цілому, чіткої, сталої системи безпеки дорожнього руху. Ми не маємо відповідного органу з юридичними і фінансовими повноваженнями, який би займався усім комплексом існуючих у сфері дорожнього руху проблем. А це — створення нормальних дорожніх умов, організація навчання населення нормам безпечної поведінки на вулицях та шляхах, розробка різноманітних перспективних програм стосовно питань дорожнього руху. Виконання цих функцій, на нашу думку, має бути покладене на якнайшвидше створений комітет безпеки дорожнього руху у складі уряду республіки.

Ще одна причина, від якої значною мірою залежить стан аварійності на автошляхах. Це — недосконалість чинного у сфері дорожнього руху законодавства. І головне — його перегляд практично не

потребує ... затрат. А ... П... ла ... еф... ивн... лише фа... важної ч... ків. Свід... ленні ... адр... Люд... більш ж... порушни... нього ру... наших д... допустим... суспільст... повага о... ливо не... циплінов... р'я стаю...

Що ж... Литві (т... республі... прийнято... ративну ... порушен... нього ру... тивні ре... в к... ни ста... виходяч... цій широ... кості, ... республ... «Про по... ності за... норм та ... ситься ...

РІДНОЮ МОВОЮ

Ці Біблії йшли до нас майже рік. Фінансувала їх друкування українська громада в США, а друкували в Кореї. Потім — морями-океанами — до Гамбурга. Звідти автофургонами через Польщу. І, нарешті, тираж у 240 тисяч примірників потрапив на Музейний провулок Києва у Товариство української мови «Просвіта».

Допомагали здійсненню цієї акції всі — польські водії, радянські митники, київська цивільна оборона (її представники надали приміщення для розміщення тиражу в столиці, адже він зайняв неабияку площу). Коли один з важких автофургонів забуксував на засніжених вулицях, одразу ж знайшлася юрба бажаючих його витягти, розвантажити. Не безплатно— кожний просив за роботу Книгу. І очі кожного випромінювали світло.

Можливим це стало тому, що на Україні створилося біблійне товариство, точніше, організаційний комітет цього товариства, до якого увійшли всі християнські конфесії, за винятком Української православної церкви, очолюваної митрополитом Філаретом.

— У розмові зі мною, — сказав старший пастор євангельських християн-баптистів Яків Духонченко, голова оргкомітету, — митрополит Філарет, через «напружені обставини», погодився лише спостерігати за створенням товариства.

— Сьогодні ми маємо можливість донести Святе Письмо до громадян України рідною мовою. Дякуємо всім тим, хто допомагав нам, і сподіваємося, що світло Вічної Книги буде сприяти подоланню всіх проблем сьогодення через мир і злагоду, — закінчив Я. Духонченко.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ.

А...

Ось в... вранішн... «Співгро... ми у пр... му наш... відрізня... газинів? виходим... обвішан... ми й кл... не повер... шаємо не... за послу... ми у ... спанія! четверта... шість п... датку з ... і кому п... у таких ... ють чай... не пишу... у право...

Послу... пом «п'... але й не... ли про...

ід яких часто
не щастя.

ИИ ЕСТОНІЇ
ЛЬ?.

голова роялі-
34-літній ма-
ат Тартуської
Кулбок. Що-
ін, шансів на
нського коро-
ало — десь
. Втім, у наш
час і десяти-
ймовірності
здобути коро-
сів ніколи не
ти і тут все
короля Шве-
син. Відомо,
трон успад-
кторія. Отже,
Кулбок і йо-
Естонії від-
динц Карл-Фі-
му 12 років,
не і мову вив-
на естон-

ою пропозиці-
ке надіслали
ролю. Відпо-
не отримали.

ами газет).

ОНІЄЮ

місця найбіль-
ного уражен-
відеофільм.
тей, їхня бла-
озвиватиметь-
о буде зібра-
в Японії.
вони доклада-
зусиль. Ад-
тала не тіль-
країни, а й ок-
орусії та Ро-
ліквідована,
надходитиме

Євген ТУР,
факультету
Київсько-
рситету.

МАХ
ТАР

КНК УРСР з
помогти - роз-
у. Алє столи-
народних ін-
ся відпискою.
видно, і в
не зайва. За-
новообраному
ві самому
справу. Зате
роми колиш-
вселилася
водія Уж-
П І. Медвідя
яка до цього
квадратних
для чекали 13

риться, що це
сть, — схви-
овий господар

и, багатьом,
історію, теж
я в її успіш-
перша така
городі. Чи за-
нову погоду?
ласному цент-
коромів, де на
метрів
всільні світу

а ГОРВАТ,
респондент
аїни».
область.

Виставки

ПОВЕРНЕННЯ ДО КАНОНУ

Архітектор Валентина Бірюкович на власні очі бачила, як руйнувалися наші церкви, гинули ікони. Саме тоді виникло нестримне бажання зберегти, врятувати, відновити. І вона вирішила осягнути таємницю реставраційного мистецтва, почала вивчати історію іконопису, секрети техніки давніх майстрів, багато років присвятила реставрації нашої храмової архітектури.

Пильно вивчаючи іконопис 15, 16, 17 століть, вона переконувалася, що саме в ньому втілювалися виплекані в народі морально-етичні ідеали, високі прагнення добра і свободи, глибокі душевні почуття, поетичні поривання.

«Святий Георгій, святий Дмитро, архангел Михаїл» — це перемога добра над злом, «Різдво» — золотисто-червона святковість, «Успіння» — символічний білий колір з насиченим темно-червоним передає мінорну урочистість, «Богоматір» — одухотвореність образу, «Спас нерукотворний» — канон страждальної, духовної краси добра, людяності та справедливості. Стиль Валентини Дмитрівни відзначається м'якістю і глибоко емоційним напруженням колориту, аскетично економним використанням кольорів...

Днями в Українському фонді культури відкрилася виставка унікальних ікон В. Бірюкович. Організатор — фірма «Українське мистецтво» при Українському фонді культури.

На знімках:
освячення виставки проводить отець Микола Благочинний; «Богоматір».

Фото Михайла ГОЛЯКА (РІФА).

УКАЗ, ЯКОГО ЧЕКАЄМО

Сьогодні у республіці кожні десять хвилин вчинюється дорожньо-транспортна пригода, гинуть люди. Щоденно ідуть з життя дві дитини, а 20 — стають каліками. Хто в цьому винний?

Безпека дорожнього руху

Минулий рік був важким щодо стану аварійності на автомобільному транспорті України. Внаслідок трагедій на автошляхах горе і біль увійшли в домівки десятків тисяч наших співвітчизників. Судіть самі. Якщо ще п'ять років тому річна кількість загиблих у дорожньо - транспортних пригодах ледь перевищувала 6 тисяч, то минулого року на наших дорогах загинуло близько 10 тисяч чоловік, ще 53 тисячі дістали поранення. А це здорові, сповнені сил люди, які могли б приносити ще багато користі суспільству.

Гірка статистика. Сьогодні її показники, напевно, єдині, за якими ми вже залишили далеко позаду не тільки розвинуті країни світу. Якщо, скажімо, у США на кожні сто потерпілих в автомобільних пригодах припадає 1,3 загиблих, в Англії — 1,7, у Німеччині — 2,2, у Чехо-Словаччині — 4,5, то на Україні — 18, тобто у 4—11 разів більше.

Чим же пояснити такий стан справ? Причини різні. Найголовніша з них — відсутність у нашій республіці, як і в країні в цілому, чіткої, сталої системи безпеки дорожнього руху. Ми не маємо відповідного органу з юридичними і фінансовими повноваженнями, який би займався усім комплексом існуючих у сфері дорожнього руху проблем. А це — створення нормальних дорожніх умов, організація навчання населення нормам безпечної поведінки на вулицях та шляхах, розробка різноманітних перспективних програм стосовно питань дорожнього руху. Виконання цих функцій, на нашу думку, має бути покладене на якнайшвидше створений комітет безпеки дорожнього руху у складі уряду республіки.

Ще одна причина, від якої значною мірою залежить стан аварійності на автошляхах. Це — недосконалість чинного у сфері дорожнього руху законодавства. І головне — його перегляд практично не потребує ніяких фінансових затрат. А те, що сьогоднішні П[illegible]ла дорожньог[illegible] руху не еф[illegible]ивні — висн[illegible]ок не лише фахівців, але й переважної частини його учасників. Свідчення цьому — численні листи, що надходять на адр[illegible] Держа[illegible]спекції. Люд[illegible]имагають [illegible]рийняття більш жорстких санкцій до порушників Правил дорожнього руху. Бо сьогодні на наших дорогах панують недопустимі для цивілізованого суспільства агресивність, неповага один до одного. Особливо непокоїть те, що недисциплінованість та безкультур'я стають нормою.

Що ж робити? Скажімо, у Литві (та й у деяких інших республіках) ще рік тому прийнято Указ про адміністративну відповідальність за порушення Правил дорожнього руху. І це дало позитивні результати.

[illegible] в кінці 1989 р[illegible] МВС У[illegible]Р, враховуюч[illegible]ивожний стан з аварійністю та виходячи з вимог і пропозицій широкого кола громадськості, підготовлено проект республіканського Указу «Про посилення відповідальності за порушення правил, норм та стандартів, що відносяться до забезпечення безпеки дорожнього руху», у якому передбачено ефективні заходи, здатні поліпшити дисципліну учасників дорожнього руху, зменшити кількість трагедій на шляхах. Однак у розгляді проекту Указу було відмовлено.

Прийняття Декларації про державний суверенітет України сповнило працівників ДАІ МВС УРСР надією, що нарешті крига «нерозуміння» зрушить з місця. Групою народних депутатів України проект Указу знову внесено до Президії Верховної Ради УРСР у порядку законодавчої ініціативи. Цього разу за доцільність розгляду та прийняття проекту Указу висловилися міністерства та відомства, які раніше були категорично проти.

Враховуючи складність обстановки з аварійністю на автомобільному транспорті республіки, відкладати цю справу не варто. Вже нинішнього року, згідно з оперативними даними Державтоінспекції, на автошляхах сталася 7431 аварія, де 1445 чоловік загинуло і 7474 дістали поранення.

Василь ГЕЛЕТКО,
заступник начальника відділу УДАІ МВС УРСР, майор міліції,

Віктор СИДОРЕНКО,
старший інспектор УДАІ МВС УРСР, капітан міліції.

ПРО ЦІНИ З

У зв'язку з численними запитами громадя[н] ... Раді Міністрів УРСР подає порівняльну табл[иц]... раніше, і нових роздрібних цін на окремі т[овари] ... споживання.

	Ціни, які діяли в республіці до 2 квітня 1991 р.
	у карбова[нцях]
Хліб, борошно, крупи, макарони	
Хліб «Дарницький» подовий штучний 820 гр.	0,20
Те ж саме 900 гр.	0,22
Те ж саме 1250 гр.	0,28
Хліб житній московський формовий штучний 500 гр.	0,07
Те ж саме 830 гр.	0,12
Те ж саме 1000 гр.	0,14
Хліб український, формовий і подовий штучний 1000 гр.	0,16
Арнаут київський 940 гр.	0,16
Паляниця українська 1000 гр.	0,28
Батон нарізний 500 гр.	0,22
Булка міська 200 гр.	0,06
Борошно пшеничне вищий сорт 1 кг	0,41
Крупи гречані ядриця 1 сорт 1 кг	0.52
Рис шліфований вищого сорту 1 кг	0,80
Пшоно шліфоване вищого сорту 1 кг	0,28
Макарони звичайні з борошна вищого сорту 1 кг	0,52
М'ясо і м'ясопродукти	
Яловичина 1 категорії 1 сорту 1 кг	1,90
Баранина 1 категорії 1 сорту 1 кг	1,90
Свинина 1 категорії 1 кг	2,00
II категорії 1 кг	1,80
М'ясо курей патраних 1 категорії, 1 кг	3,20
Ковбаса варена любительська 1 кг	2,80
Ковбаса докторська 1 кг	2,20
Сосиски молочні 1 кг	2,50
Молоко, молочні продукти, яйця	
Молоко незбиране 3,2% жирності розливне 1 літр	0,24
Те ж саме в пакетах 1 літр	0,28
Масло вершкове: селянське вищого сорту 1 кг	3,40
несолоне вищого сорту 1 кг	3,50
Сири тверді: голландський 45% жирності 1 кг	2,90
російський 1 кг	2,90
український 1 кг	3,10
Маргарин столовий молочний вищий сорт 1 кг	1,40

*** Нові ціни вказані без урахування 5% пода[тку] ...**

РІДНОЮ МОВОЮ

Ці Біблії йшли до нас майже рік. Фінансувала їх друкування українська громада в США, а друкували в Кореї. Потім — морями-океанами — до Гамбурга. Звідти автофургонами через Польщу. І, нарешті, тираж у 240 тисяч примірників потрапив на Музейний провулок Києва у Товариство української мови «Просвіта».

Допомагали здійсненню цієї акції всі — польські водії, радянські митники, київська цивільна оборона (її представники надали приміщення для розміщення тиражу в столиці, адже він зайняв неабияку площу). Коли один з важких автофургонів забуксував на засніжених вулицях, одразу ж знайшлася юрба бажаючих його витягти, розвантажити. Не безплатно — кожний просив за роботу Книгу. І очі кожного випромінювали світло.

Можливим це стало тому, що на Україні створилося біблійне товариство, точніше, організаційний комітет цього товариства, до якого увійшли всі християнські конфесії, за винятком Української православної церкви, очолюваної митрополитом Філаретом.

— У розмові зі мною, — сказав старший пастор євангельських християн-баптистів Яків Духонченко, голова оргкомітету, — митрополит Філарет, через «напружені обставини», погодився лише спостерігати за створенням товариства.

— Сьогодні ми маємо можливість донести Святе Письмо до громадян України рідною мовою. Дякуємо всім тим, хто допомагав нам, і сподіваємося, що світло Вічної Книги буде сприяти подоланню всіх проблем сьогодення через мир і злагоду, — закінчив Я. Духонченко.

Дмитро ДЕСЯТНИКОВ.

АЛКОНАВТИ ТА ПОХМЕЛЬТОЛОГИ

Ось вам промова, почута у вранішній черзі за квасом: «Співгромадяни, чи живемо ми у правовій державі? І чому наші витверезники не відрізняються від наших магазинів? І звідти, й звідти ми виходимо сердиті, пом'яті й обвішані нехорошими словами й клянемося більше туди не повертатися. Там ми залишаємо гроші за товар, тут — за послуги. Але ж тверезіємо ми у процесі природного спання! То за що ж беруть четвертак плюс руб двадцять шість президентського «податку з продажу»? Хто, кого і кому продає?! Он за бугром у таких установах вранці дають чай і каву і на роботу не пишуть. Ні, ми живемо не у правовій державі!»

Факт і коментар

Послуговуючись принципом «п'яниці нам не друзі, але й не вороги», ми вирішили прокоментувати виступ анонімного Алконавта. Звернулися з цим до виконуючого обов'язки **начальника Київського медвитверезника № 1 старшого лейтенанта А. РАДЗИВІЛЮКА.** До того монологу він поставився, здається, з професійним співчуттям і запросив оглянути свою установу — колись зразково-показову, а нині — найубогішу в столиці. У цьому ветхому домі скорботи нас вразили навіть не насвинячені зранку клієнти, хоч це й сумно. Але ще сумніше — вигляд двох крихітних кімнат, де відпочиває і харчується персонал. Це дві труни, тісні, з низькою стелею. В одній — троє ліжок, застелених точнісінько так, як і для клієнтів, в іншій — столик, кілька різнокаліберних стільців, стара електроплитка. Все! Оце тобі чай і кава! Здається, клієнтам краще: відлежавши своїх 5—6 годин, вони — вільні. А господарі залишаються — на місяці, на роки. Що кажуть комісії? Кажуть: так далі не можна. А чи не спробувати зробити установу рентабельною? Радзивілюк усміхається: накажете бігати за клієнтом з власною пляшкою? А як же правова держава? Ми могли б не сповіщати на роботу клієнтові, а замість цього брати з нього не четвертак, а сотню. Але ж за нинішніх умов це нас не збагатить ні на копійку. Єдине, що ми могли б зробити, — підняти якість обслуговування. Але в оцій нещасній халупі це неможливо. Ви самі переконалися. Він ще раз сумно посміхнувся.

Наступного дня ми розмов-

ляли з зас
ника управ.
мадського
м. Києва
ЦЕМ та на
ділу УВС
О. ДУДАР
кави цифри
5 мільйони
район, є 2
ків. У Києв
мільйони і 1-
витверезни
— закрилі
леним змін
380 тисяч
припадає 6
єві на таку
одна чверт
нальні посл
— отже, ре
ла. Протяг
талу спецм
підібрала н
тів більше,
му квартал
Так, але ц
спецмедслу
ками. Бо од
ться в сере
бованців, а
вигадується,

Голос України

...ОНУ

Архітектор Валентина Бірюкович на власні очі бачила, як руйнувалися наші церкви, гинули ікони. Саме тоді виникло нестримне бажання зберегти, врятувати, відновити. І вона вирішила осягнути таємницю реставраційного мистецтва, почала вивчати історію іконопису, секрети техніки давніх майстрів, багато років присвятила реставрації нашої храмової архітектури.

Пильно вивчаючи іконопис 15, 16, 17 століть, вона переконувалася, що саме в ньому втілювалися виплекані в народі морально-етичні ідеали, високі прагнення добра і свободи, глибокі душевні почуття, поетичні поривання.

«Святий Георгій, святий Дмитро, архангел Михаїл» — це перемога добра над злом, «Різдво» — золотисто-червона святковість, «Успіння» — символічний білий колір з насиченим темно-червоним передає мінорну урочистість, «Богоматір» — одухотвореність образу, «Спас нерукотворний» — канон страждальної, духовної краси добра, людяності та справедливості. Стиль Валентини Дмитрівни відзначається м'якістю і глибоко емоційним напруженням колориту, аскетично економним використанням кольорів...

Днями в Українському фонді культури відкрилася виставка унікальних ікон В. Бірюкович. Організатор — фірма «Українське мистецтво» при Українському фонді культури.

На знімках:
освячення виставки проводить отець Микола Благочинний; «Богоматір».

Фото Михайла ГОЛЯКА (РІФА).

...СМО

...их фінансових
... що сьогоднішні
...жньог... ...уху не
... висн...ок не
...ів, але й пере-
...ни його учасни-
...я цьому — чис-
...що на...ходять на
...ржа... ...спекції.
...ють ...рийняття
...их санкцій до
...Правил дорож-
...Бо сьогодні на
...х панують не-
...цивілізованого
...гресивність, не-
...до одного. Особ-
...ь те, що недис-
...ь та безкульту-
...рмою.

...ити? Скажімо, у
...у деяких інших
... ще рік тому
...з про адмініст-
...повідальність за
...Правил дорож-
... це дало пози-
...ати.

...1989 р... МВС
...овуюч... ...ивож-
...аварійністю та
...имог і пропози-
...кола громадсь-
...овлено проект
...ького Указу
...ня відповідаль-
...шення правил,
...артів, що відно-
...безпечення без-

пеки дорожнього руху», у якому передбачено ефективні заходи, здатні поліпшити дисципліну учасників дорожнього руху, зменшити кількість трагедій на шляхах. Однак у розгляді проекту Указу було відмовлено.

Прийняття Декларації про державний суверенітет України сповнило працівників ДАІ МВС УРСР надією, що нарешті крига «нерозуміння» зрушить з місця. Групою народних депутатів України проект Указу знову внесено до Президії Верховної Ради УРСР у порядку законодавчої ініціативи. Цього разу за доцільність розгляду та прийняття проекту Указу висловилися міністерства та відомства, які раніше були категорично проти.

Враховуючи складність обстановки з аварійністю на автомобільному транспорті республіки, відкладати цю справу не варто. Вже нинішнього року, згідно з оперативними даними Державтоінспекції, на автошляхах сталася 7431 аварія, де 1445 чоловік загинуло і 7474 дістали поранення.

Василь ГЕЛЕТКО,
заступник начальника відділу УДАІ МВС УРСР, майор міліції,

Віктор СИДОРЕНКО,
старший інспектор УДАІ МВС УРСР, капітан міліції.

ПРО ЦІНИ З ОФІЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

У зв'язку з численними запитами громадян Комітет цін при Раді Міністрів УРСР подає порівняльну таблицю цін, що діяли раніше, і нових роздрібних цін на окремі товари народного споживання.

	Ціни, які діяли в республіці до 2 квітня 1991 р.	Нові ціни
	у карбованцях і копійках	
Хліб, борошно, крупи, макарони		
Хліб «Дарницький» подовий штучний 820 гр.	0,20	0,48
Те ж саме 900 гр.	0,22	0,52
Те ж саме 1250 гр.	0,28	0,72
Хліб житній московський формовий штучний 500 гр.	0,07	0,24
Те ж саме 830 гр.	0,12	0,40
Те ж саме 1000 гр.	0,14	0,48
Хліб український, формовий і подовий штучний 1000 гр.	0,16	0,48
Арнаут київський 940 гр.	0,16	0,52
Паляниця українська 1000 гр.	0,28	1,00
Батон нарізний 500 гр.	0,22	0,60
Булка міська 200 гр.	0,06	0,20
Борошно пшеничне вищий сорт 1 кг	0,41	1,40
Крупи гречані ядриця 1 сорт 1 кг	0.52	1,68
Рис шліфований вищого сорту 1 кг	0,80	2,20
Пшоно шліфоване вищого сорту 1 кг	0,28	1,00
Макарони звичайні з борошна вищого сорту 1 кг	0,52	1,60
М'ясо і м'ясопродукти		
Яловичина 1 категорії 1 сорту 1 кг	1,90	7,00
Баранина 1 категорії 1 сорту 1 кг	1,90	6,00
Свинина 1 категорії 1 кг	2,00	5,30
II категорії 1 кг	1,80	5,30
М'ясо курей патраних 1 категорії, 1 кг	3,20	5,60
Ковбаса варена любительська 1 кг	2,80	8,40
Ковбаса докторська 1 кг	2,20	6,60
Сосиски молочні 1 кг	2,50	7,50
Молоко, молочні продукти, яйця		
Молоко незбиране 3,2% жирності розливне 1 літр	0,24	0,50
Те ж саме в пакетах 1 літр	0,28	0,58
Масло вершкове: селянське вищого сорту 1 кг	3,40	8,80
несолоне вищого сорту 1 кг	3,50	10,00
Сири тверді: голландський 45% жирності 1 кг	2,90	6,00
російський 1 кг	2,90	6,20
український 1 кг	3,10	6,50
Маргарин столовий молочний вищий сорт 1 кг	1,40	3,00
Яйця: дієтичні 1 категорії за 10 штук	1,20	2,60
столові 1 категорії за 10 штук	0,80	1,80
Цукор, олія, чай		
Цукор-пісок нерафінований ваговий 1 кг	0,78	2,00
Олія соняшникова рафінована 1 кг	1,60	3,40
Чай чорний байховий вищого сорту 1 кг	9,60	18,00
Непродовольчі товари		
Ситець вибивний ширина 100 см 1 метр	1,12	3,00
Тканина костюмна «Рафа» (шерсть—34%) ширина 152 см, вага 1 м² — 253 гр. 1 метр	12,80	30,00
Тканина для шкільної форми (шерсть—30%) ширина 152 см, вага 1 м²—310 гр 1 метр	8,00	33,00
Ковдра в клітинку (шерсть — 30%), розмір 140×205 см. 1 шт.	17,00	54,00
Майка чоловіча з бавовняної пряжі 1 шт.	1,34	4,70
Панчохи жіночі з бавовняної пряжі 1 пара	0,70	3,00
Колготки жіночі еластичні 1 пара	3,00	3,00
Шкарпетки чоловічі еластичні 1 пара	1,40	1,40
Джемпер чоловічий з шерстяної пряжі 1 шт.	34,00	78,00
Костюм чоловічий з напівшерстяної тканини 1 шт.	107,00	245,00
Сорочка чоловіча з довгими рукавами з бавовняного поплину 1 шт.	8,60	16,50
Туфлі жіночі на поліуретановій підошві 1 пара	18,00	24,50
Полуботинки чоловічі на поліуретановій підошві 1 пара	19,00	25,00
Джемпер дитячий з шерстяної пряжі (36 розмір) 1 шт.	12,50	59,00
Колготки дитячі бавовняні 1 шт.	1,60	4,50
Плаття 38 розміру з шерстяної тканини (шкільна форма) 1 шт.	12,00	62,00
Полуботинки і туфлі хлопчачі на поліуретановій підошві 1 пара	8,50	21,50
Машина швейна прямострочна 1 шт.	67,00	125,00
Зошити шкільні 1 шт.	0,02	0,12
Коляски дитячі модель КЗД-01-74 складна 1 шт.	47,00	94,00
модель КК-23-82 1 шт.	68,00	136,00
Диван-ліжко 1 шт.	188,00	346,00
Пральний порошок «Лотос» 1 кг	1,00	1,60
Холодильник «Саратов» 1 шт.	250,00	430,00
Телевізор «Славутич» кольоровий, трубка 61 см 1 шт.	755,00	1160,00
Ціна за 1 кусок		
Мило: господарське тверде 72% 350 гр.	0,27	0,75
Дитяче (без обгортки) 200 гр.	0,27	0,70
те ж саме 100 гр.	0,14	0,35
сімейне (без обгортки) 200 гр.	0,21	0,60
хвойне (без обгортки) 100 гр.	0,14	0,37
суничне (без обгортки) 200 гр.	0,24	0,63
квіткове (в обгортці) 100 гр.	0,14	0,45
банне (без обгортки) 100 гр.	0,10	0,33
Мило «Зелений бір» групи «Екстра» (в обгортці) 150 гр.	0,80	1,30

* Нові ціни вказані без урахування 5% податку з продажу.

...КОНАВТИ ТА ПОХМЕЛЬТОЛОГИ

...омова, почута у
...зі за квасом:
...ни, чи живемо
... державі? І чо-
...тверезники не
... від наших ма-
...ти, й звідти ми
...иті, пом'яті й
...рошими слова-
...ся більше туди
.... Там ми зали-
...за товар, тут —
...е ж тверезіємо
...сі природного
... що ж беруть
...с руб двадцять
...нтського «по-
...жу»? Хто, кого
...?! Он за бугром
...овах вранці да-
...у і на роботу
..., ми живемо не
...жаві!»

...чись принци-
...нам не друзі,
...и», ми вирішили
...тувати виступ

Факт і коментар

анонімного Алконавта. Звернулися з цим до виконуючого обов'язки **начальника Київського медвитверезника № 1 старшого лейтенанта А. РАДЗИВІЛЮКА**. До того монологу він поставився, здається, з професійним співчуттям і запросив оглянути свою установу — колись зразково-показову, а нині — найубогішу в столиці. У цьому ветхому домі скорботи нас вразили навіть не насвинячені зранку клієнти, хоч це й сумно. Але ще сумніше — вигляд двох крихітних кімнат, де відпочиває і харчується персонал. Це дві труни, тісні, з низькою стелею. В одній — троє ліжок, застелених точнісінько так, як і для клієнтів, в іншій — столик, кілька різнокаліберних стільців, стара електроплитка. Все! Оце тобі чай і кава! Здається, клієнтам краще: відлежавши своїх 5—6 годин, вони — вільні. А господарі залишаються — на місяці, на роки. Що кажуть комісії? Кажуть: так далі не можна. А чи не спробувати зробити установу рентабельною? Радзивілюк усміхається: накажете бігати за клієнтом з власною пляшкою? А як же правова держава? Ми могли б не сповіщати на роботу клієнтові, а замість цього брати з нього не четвертак, а сотню. Але ж за нинішніх умов це нас не збагатить ні на копійку. Єдине, що ми могли б зробити, — підняти якість обслуговування. Але в оцій нещасній халупі це неможливо. Ви самі переконалися. Він ще раз сумно посміхнувся.

Наступного дня ми розмовляли з заступником **начальника управління охорони громадського порядку УВС м. Києва майором О. ЗАЙЦЕМ** та **начальником підрозділу УВС підполковником О. ДУДАРЕМ**. Отримали цікаві цифри. У Ленінграді, де 5 мільйонів населення і 21 район, є 29 медвитверезників. У Києві, де майже 3 мільйони і 14 районів, — три витверезники. Був четвертий — закрили, борючись із зеленим змієм. У Луцьку на 380 тисяч його населення припадає 6 спецмашин, у Києві на таку ж кількість — одна чверть машини! Комунальні послуги подорожчали — отже, рентабельність упала. Протягом першого кварталу спецмедслужба Києва підібрала на тисячу алконавтів більше, ніж у відповідному кварталі торік. Гуманно? Так, але це обертається для спецмедслужби тільки збитками. Бо один клієнт обходиться в середньому в 45 карбованців, а сам він платить, пригадуєте, 26. Можливо, Рада Міністрів колись передасть виконкомам право самим встановлювати суму штрафів. Але — колись. Поки що ясно одне: від подібних установ не варто чекати прямої вигоди. У цьому році Київрада зробила важливий крок: виділила кошти на придбання спецмедслужбою ще шести машин. Це відчутна допомога. А от з новим приміщенням — глухо. Десять літ тому вже стояв фундамент на Новозабарській. Але він дістався іншій організації. Про перспективи — не чути. «Хоч купуй туристські намети й сам їх став, де знаєш!» — каже майор Заєць.

...У дворі витверезника № 1 ми запитали міліціонера: чи клієнти ніколи не намагалися спалити або підірвати цю установу? Він похитав головою: ні. Але в очах читаєш: дайте мені трішки динаміту, і я сам її підірву. Аби це тільки допомогло.

Христофор ГРУША.
Фото Михайла САЧКА.

ПОПРАВКА

У номері «Голосу України» від 12 квітня 1991 року у статті першого заступника міністра транспорту УРСР, народного депутата УРСР Віталія Реви допущено помилки:

1) у третьому абзаці третьої колонки замість слів «не є державним органом» слід читати «не є господарським органом»;

2) у другому абзаці четвертої колонки при переліку державних концернів, об'єднаних Міністерством транспорту, пропущено «концерн автомобільного й місцевого електротранспорту».

ПОГОДА

13 та 14 квітня на більшій частині території республіки опадів не передбачається. Лише у південних областях 13 квітня місцями проходитимуть невеликі дощі. Вітер змінних напрямків, 3—8 метрів за секунду. Температура вдень 12—18, уночі 2—8 градусів тепла.

По Києву та області, вдень, 13 квітня, без опадів. Вітер північно-східний, 5—8 метрів за секунду. Температура 13 — 18 градусів тепла.

НА ЗВ'ЯЗКУ — ВСЯ УКРАЇНА

**(Продовження.
Початок на 3-й стор.).**

Алла Василівна, конструктор. Розумієте, я з дитинства звикла до старих будинків, які знаходяться поряд з вами, на Печерську. Хочу звернути вашу увагу на будівлі, які проходять капітальний ремонт. Вони втрачають свою індивідуальність, бо кудись зникають старовинні решітки, балкони, скульптури. Ви, мабуть, знаєте будинок напроти стадіону «Динамо», в Музейному провулку. Він зараз реставрується і на ньому були такі керамічні, кобальтові пластинки, в них відбивалося небо. Я завжди милувалася ними. Зараз дивлюсь, найпершим чином реставратори повиколупували ці пластинки. Боюсь, що їх там і не буде. Розумієте, яка це краса була? Будь ласка, запитайте у кого треба, відновляться ці прикраси чи ні. І що це за прийоми такого дивного реставраторства?

— Зрозуміло, Алло Василівно, дякую за інформацію. Обов'язково розберемося з цією проблемою.

— Алло, Леоніде Макаровичу, я Косенко Володимир Іванович, з Дніпропетровська. Працюю директором магазину при «Металопостачзбуті». У мене таке запитання. Просимо роз'яснити, чи зможе колектив підприємства оптової торгівлі взяти в оренду з наступною приватизацією основні фонди, приміщення і т. д.

Л. Кравчук: — Таке право, згідно з законом, прийнятим Верховною Радою України, вам надається. Хоч, правда, механізм такої передачі ще до кінця не відпрацьований.

— Значить, колектив може клопотатися?

— Колектив може клопотатися, давати свої пропозиції, гарантії, словом, робити все, як належить. Якщо станеться якісь ускладнення, ви можете надіслати документи і уряду республіки.

— Спасибі велике, Леоніде Макаровичу. Ми бажаємо вам міцного здоров'я і успіхів на благо нашого українського народу.

— Добрий день. Говорять із села Хомутичі Вінницької області. Я учасниця Великої Вітчизняної війни. Алла Прохорівна Путникова. Згідно закону, ми маємо певні пільги, в першу чергу на одержання продуктів у магазині. Раніше в цих пільгах я не мала потреби, бо працювала в колгоспі, своє господарство тримала. А ось зараз, коли мені під сімдесят і не в силах тримати господарство, така необхідність з'явилась. Однак тим, хто живе в селі, продуктів на пільгових умовах не продають.

Л. Кравчук: — Алло Прохорівно, з таким питанням до нас звертаєтесь не тільки ви. Тут, справді, проблема є, і ми надішлемо від Президії Верховної Ради роз'яснювального листа з цього приводу. Щодо вас особисто, то ми дамо доручення розібратися з цим на місці.

— Добрий день, Леоніде Макаровичу. Ви чуєте, як я хвилююся? Я з Миколаєва, Новоодеського району. Є село таке Гур'ївка.

Л. Кравчук: — Прекрасне село.

— Спасибі. Хочу поставити вам одне запитання. Мене цікавить, коли розглядатиметься новий закон про соціальне забезпечення на Україні?

— Проект такого закону уже підготовлений. Він розглядається в комісіях, і, я думаю, що, може, в травні ми до нього підійдемо.

— Верховна Рада? Леоніде Макаровичу, у мене таке прохання. Я працювала в школі 35 років, відмінник народної освіти України. Чоловік теж математик, теж стільки працює. А зараз стала хворіти артрозом колінної частини ноги. Рухатись стало важко, а купити машину не можу.

Л. Кравчук: — Машину? А ви на черзі?

— Так.

— Для того, щоб вам допомогти, мені якісь документи потрібні. Я нічого вам не можу зараз обіцяти, тому що це питання складне надзвичайно, але коли у мене будуть ваші документи, я доручу нашому Міністерству соціального забезпечення вивчити це питання і допомогти вам, коли все буде законно.

— Дніпропетровськ турбує вас. Ведучий інженер науково-дослідного інституту.

— А величати вас як?

— Опанас Спиридонович. Мене цікавить ось що. Недавно в пресі було надруковано передбачення Павла Глоби по Ровенській атомній станції, що нібито в 1994 році там може бути аварія.

Л. Кравчук: — Я знаю, читав про це. Але таких передбачень і по землетрусах, і по аваріях, і посухах, і затоплених безліч. Слава Богу, що вони не підтверджуються. Думаю, що до всього цього треба ставитися спокійно. Тим більше, що про Глобу дуже багато велось розмов. Я навіть доручав Телерадіокомітету, щоб він давав відповідну інформацію. Бо коли зв'язуємось із Глобою, він говорить, що нічого такого не передрікав. Отже, ім'я Глоби використовують для того, щоб залякати людей. Майте це на увазі.

— Дякую. Ще одне запитання, Леоніде Макаровичу. Як вплине на наш суверенітет вчорашнє засідання Ради Федерації?

— Ніяк.

— Тобто?

Л. Кравчук: — У нас є думка народу нашого. Понад вісімдесят процентів народу України проголосувало за те, щоб ми були в Союзі, але як суверенна держава на основі Декларації. Це вже не думка Кравчука чи ваша, це думка народу. І ми керуватимемось саме цією думкою народу. Ми маємо Декларацію про державний суверенітет і керуватимемось цим документом. Ми маємо намір створити такий Союзний договір, який би відповідав інтересам народу України, а не когось іншого. І робитимемо для цього все, щоб саме так і було. Ми стали на дорогу суверенітету, маємо думку народу, маємо Декларацію і будемо крок за кроком відвойовувати свої суверенні права.

— Здрастуйте. Я інвалід Великої Вітчизняної війни Лузенко Василь Павлович, киянин. У мене запитання таке: які були вихідні дані при розрахунку підвищення цін на Україні?

Л. Кравчук: — У нас були вихідні дані, реальні цінові коефіцієнти, які є сьогодні. Виходили з реальних коефіцієнтів, реальних цін — державних і кооперативних. Не ринкових. Але я розумію ваше запитання. Справа в тому, що дехто зараз хоче погріти руки на цьому. Тому вихідні дані, які ми підписали, порушуються коопторгами, міськторгами, магазинами. Мені таке питання задавали, хочу і вам на нього відповісти. Зараз ми утворили інспекцію контролю, доручили нашому Комітетові цін послідовно, день за днем стежити за ціноутворенням. Тому що завжди знайдуться люди, які керуються тільки власними інтересами. Тут треба негайно вживати заходів.

— Тепер друге запитання. Яке співвідношення підвищення цін до собівартості продукції?

Л. Кравчук: — На жаль, Василю Павловичу, навіть ці підвищені ціни не забезпечують ще повернення затрат праці селянина.

— До підвищення цін я на ринку у колгоспника міг купити за 3 карбованці десяток яєць. Зараз іду в крамницю, плачу за цей же десяток яєць 3 карбованці 7 копійок. В чому тут справа?

— Справа в тому, що якраз те, що було на ринку 3 карбованці, воно якось селянинові повертало його затрати, хоч не повною мірою. Тут справа ось у чому. У нас, як ви пам'ятаєте, було збудовано чимало великих фабрик і завжди яйця були в магазинах. Колгоспник не міг вимагати за яйце десять карбованців, коли воно в магазині продавалось за один карбованець десяток. Але ви хотіли, скажімо, мати свіжі яйця від господарства колгоспника, який по-іншому годує тварин і птицю, то ви брали за 3 карбованці. Зараз же 3 карбованці з копійками повертають собівартість. Повертається собівартість по яйцях і молоку. Але не повертає собівартість, скажімо, м'яса.

— Добрий день, Леоніде Макаровичу. Це вас студент 4 курсу турбує, Козирський Ігор Васильович.

Л. Кравчук: — А звідки ви?

— Київський інститут культури. Як буде виконуватися постанова про пільги студентам, в яких у сім'ї дитина до трьох років?

— Буде виконуватись так, як вирішив наш уряд. А уряд прийняв спеціальну постанову з цього приводу щодо студентів.

— Тобто у військкоматах всі повинні орієнтуватись на цю постанову?

Л. Кравчук: — Ця постанова є основою дії всіх організацій на Україні.

— Луганщина вас турбує. Директор заводу «Хімавтоматика». Скажіть, будь ласка, чи прийнятий до виконання Указ Президента про перерахування в стабілізаційний фонд перехідних коштів з 1990 року із фонду економічного стимулювання?

Л. Кравчук: — Ми прийняли на сесії Верховної Ради України постанову про формування наших українських фондів для надання допомоги населенню у зв'язку з підвищенням цін. Там все розписано, ним і керуйтесь.

— Вас турбують працівники побуту з Поліського Київської області.

Л. Кравчук: — Знаю. Коли трапилась трагедія 26 квітня, я був учасником переселення людей з Прип'яті у Поліське. Так що цей край добре знаю.

— Отож і запитання про це. У зв'язку з наслідками аварії на ЧАЕС повинні видавати нам посвідчення ліквідаторів?

— Так.

— Але наша служба побуту посвідчення нам не видає, хоч і документи на це маємо.

Л. Кравчук: — Уже не перший у мене такий сигнал. Всі мають одержати посвідчення. Я собі це помітив, це таке питання, що його можна вирішити без великих затрат праці.

— Будь ласка, підкрутіть гайки, щоб поскоріше будували нам житло.

Л. Кравчук: — Я знаю про ці проблеми. Тут якраз була розмова, і товариш Масик займається цим безпосередньо. Є певні труднощі, особливо з трубами. Але щойно я мав також розмову з Держпостачем. Домовились, що найближчим часом у нас поставки труб на Україну збільшаться. Ця справа у нас безпосередньо контролюється урядом і комісіями Верховної Ради.

— Спасибі вам велике.

— Це вас турбує Одеса. Редактор газети «Позиція».

Л. Кравчук: — Ваше ім'я, по батькові?

— Комар Сергій Валентинович. Чи не можете сказати, які заходи у майбутньому, крім тих, що зараз приймаються, планує Верховна Рада і уряд республіки, спрямовані на захист населення при підвищенні цін? І яке ваше ставлення до 5-процентного податку з продажу?

— Ми тут домовилися так. П'ятипроцентний податок ми зробимо диференційованим. Щоб мати частину коштів для цієї мети. Взагалі ми домовились, щоб усі кошти з цього джерела залишилися в бюджеті республіки, і всі вони спрямовані на захист тих людей, які найменш забезпечені. І пенсіонерів, і студентів, і інших категорій, які, дійсно, потребують такої конкретної допомоги зараз, у дуже складний час.

— Леонід Макарович Кравчук?

Л. Кравчук: — Так, я.

— Дуже добре. Христос воскрес.

— Воістину воскрес.

— Це Степанюк. Я писав вам листи і дуже хотів би з вами поговорити.

— Будь ласка.

— Леоніде Макаровичу, я дуже дякую, що ви зараз так боретесь за суверенітет України...

Л. Кравчук: — Не тільки говоримо, а й робимо все, що можемо.

— Я подав вам ще раз папери, що мене поновлювали на роботі. Але до кінця справу не довели. Я хотів би з вами зустрітись.

— Ми знаємо вашу адресу і обов'язково з вами зв'яжемось.

— Костопіль вас турбує, Леоніде Макаровичу, Рівненська область. Я інвалід другої групи Вогонь Микола Іванович. Ось яка проблема. Автомобілі для нас були по дві тисячі сімсот. Зараз «Запорожець» запропонували за шість тисяч двісті карбованців. Буде якась скидка для нас чи ні?

Л. Кравчук: — Всі ці питання буде вирішувати Міністерство соціального забезпечення, відповідно до нового бюджету. Але скидка обов'язково буде. Ці проблеми в пакеті тих документів, які розглядатимуться на сесії Верховної Ради.

— Ще одне, Леоніде Макаровичу. П'ятипроцентний податок уже в багатьох республіках відмінено.

— Не на всі товари. Ми теж нині розглядаємо питання, щоб з частини товарів, особливо потрібних людям, зняти цей податок. Крім того, враховуйте, що в інших республіках дається компенсація шістдесят карбованців, а ми виділяємо шістдесят п'ять.

— Жити стало важко, Леоніде Макаровичу.

— Ну, що я вам можу сказати, Миколо Івановичу. Нам треба трохи перетерпіти. Упевнений: якщо ми витерпимо, не зірвемося — вийдемо на нову дорогу і покращимо своє життя. Іншого не може бути.

— Але вже жити немає коли.

— Я розумію вас, добре розумію. У вас діти є?

— Звичайно, є.

— Давайте думати про них. Сьогодні склалась важка ситуація. Ми не в змозі підняти життєвий рівень людей. Але до цього йдемо. І прийматимемо такі закони, які потрібні людям, які допомагатимуть краще жити. Іншого виходу у нас нема.

— Розумію вас.

— Тому я хочу побажати вам здоров'я і терпіння.

— Спасибі, Леоніде Макаровичу.

— Передайте вітання своїм дітям. І всього вам найкращого.

Замість післямови

Під час прямого телефонного зв'язку Голова Верховної Ради УРСР переговорив з більш як тридцятьма чоловіками з усіх регіонів республіки. Півтори години минули, як одна мить. Телефон дійсно був гарячим. Оцінюючи заочну зустріч з громадянами України, Леонід Макарович сказав:

— Отримана мною телефонна інформація дуже корисна, бо вона як першоджерело, йде від життя. Характер запитань, якщо систематизувати тематику, найбільше стосується цін. І це зрозуміло. На другому — суверенітет. З багатьох областей дзвонили з тривогою, чи ми доб'ємося того суверенітету, за який висловився народ. Я відповідав, що у нас понад 80 відсотків людей на Україні сказали, що вони хочуть жити в Союзі і хочуть жити в союзі суверенних держав, що це воля народу, що люди мають бути спокійні, хоч доведеться пройти ще значний, важкий шлях, щоб добитися того, що задумали.

Багато було тривог з того приводу, чи вчорашнє засідання Ради Федерації не поверне нас якось назад. Я сказав, що нема підстав для тривог. Рада Федерації, виступи — це ж не якісь закони, постанови — це виступи, і, звичайно, кожна людина, залежно від того, яку посаду займає, виступає і висловлює свою точку зору. Але є одна важлива річ. На засіданні Ради Федерації ми зійшлися на тому, що треба поважати суверенітет, закони, які приймаються Союзом, і закони, які приймаються Верховними Радами, і спільно виходити з кризи. Іншого шляху у нас зараз немає. Але це зовсім не означає, що ми можемо це зробити за рахунок суверенітету або за рахунок інтересів народу. Це просто спільна робота з врахуванням і поважанням того, що робиться в республіках, того, що хоче народ.

(Закінчення на 7-й стор.).

НА ЗВ'ЯЗКУ — ВСЯ УКРАЇНА

(Закінчення. Початок на 3-й і 6-й стор.).

Тепер про ціни. Більшість висловилася про те, що ціни занадто високі. Називались конкретні приклади, скажімо, у сфері послуг. Обурює, що гроші, які йдуть зараз до сфери побуту, зовсім не позначаються на підвищенні рівня життя тих людей, які там працюють.

Далі. Ставлять питання, чого раптом в нормативах були одні проценти, а зараз ціни зросли набагато більше. Я цим питанням займався сьогодні зранку, мав розмову з багатьма областями, зокрема, Києвом, з Малишевським Григорієм Дмитровичем, головою Київської міської Ради. І мені наводили надзвичайно прикрі приклади. Скажімо, таке підприємство, як «Киянка». Дитячий джемпер раніше коштував для підприємства в межах 40 карбованців. Зараз собівартість 90 карбованців. Директор прийшла, подивилася у магазині, а він там коштує 180 карбованців. Виникає запитання: на якій підставі збільшилася ціна вдвічі? Тобто тут є перебори. Я підкреслюю: дехто відчув, що є можливість поживитися, погріти руки.

Є інформація, що навіть народні депутати всіх рівнів ходять по підприємствах і агітують: давайте страйкувати. Колись ці ж народні депутати виступали за те, щоб іти до ринкової економіки, і називали тих, хто сумнівався, консерваторами. Зараз, коли вже до цього ринку стали йти, використовують ситуацію з іншого боку, мовляв, давайте підштовхувати народ до страйків. Є недоречності з цінами, є помилки, але ж не можна бути такими непослідовними.

Сьогодні я мав розмову з прем'єром нашим Вітольдом Павловичем Фокіним. Ми домовилися, що він сьогодні ж утворить інспекційну групу, інспекцію по контролю за цінами. Мав розмову і з Комітетом по цінах, з деякими керівниками, домовилися, що ми будемо систематично проводити контрольні аналізи. І людей, які свідомо порушують нормативні документи, будуть знімати з роботи. І будемо називати прізвища тих, хто хоче в цей складний для народу час використати ситуацію в неблаговидних цілях.

Переконався, що така форма зв'язків з людьми потрібна, і ми будемо її вдосконалювати, регулярно проводити. На все почуте буде відповідна реакція. Будуть відповідні доручення. Бо люди потребують термінової уваги. Десь якісь бюрократи заважають вирішувати те, що сьогодні можна вирішити, аби людям в цей складний час не виникало додаткових клопотів.

---

14 КВІТНЯ — ДЕНЬ ВІЙСЬК ПРОТИПОВІТРЯНОЇ ОБОРОНИ

У КАЗАРМАХ КАДЕТСЬКОГО КОРПУСУ

Напередодні свого професійного свята командування і політвідділ Київської академії протиповітряної оборони Сухопутних військ імені Маршала Радянського Союзу Василевського запросили в гості велику групу журналістів.

Знайомство з «кузнею» кадрів для протиповітряної оборони Сухопутних військ, що розмістилася в колишніх казармах кадетського корпусу, почалося з музею. Експозиція демонструє, як розвивалася ППО наших Збройних Сил. Від тридюймової гармати конструкції Ф. Лендера на возику з кіньми до грізного самохідного комплексу, потужність двигуна якого — 1000 кінських сил.

У класах для підготовки офіцерів військ ППО — царство електроніки і автоматики. Автоматизовані робочі місця, дисплеї, ЕОМ для моделювання варіантів бою. Сучасна військова техніка вимагає високої професійної підготовки. Випускники академії мають декілька суміжних спеціальностей: програмістів, операторів ЕОМ, інженерів-експлуатаційників.

Вчені академії, а тут працюють десять докторів і сто п'ятнадцять кандидатів наук, багато роблять не тільки для підготовки офіцерів ППО, а й для народного господарства країни. Це роботи для Міністерства зв'язку, розробки по телефонізації рухомого складу залізничного транспорту, літаків та пароплавів.

Генерали й офіцери, що супроводжували журналістів, показуючи військову техніку, підкреслювали її переваги над аналогічними зразками західних країн. Наприклад, комплекс ППО «Оса», розповів заступник начальника академії по науковій роботі генерал-лейтенант Оленович, у три-чотири рази ефективніший за французький «Роланд». Стрільбу такий комплекс після зупинки починає майже миттєво. Окрім того, він автономно може долати водні перешкоди, має високу прохідність. Обслуговують його лише кілька чоловік.

Не кожному з гостей сподобалося ідеологічне «начиння» академії. У коридорах можна прочитати, наприклад, такі гасла: «Современная война требует высококачественного человеческого материала. Ленин», «КПСС делает все для того, чтобы Вооруженные Силы были готовы в любой момент дать сокрушительный отпор империалистическим агрессорам».

Взагалі, відчувалося, що наші люб'язні гіди хотіли продемонструвати лише позитивне. І його дійсно багато. Очевидно, що навчальна робота, дисципліна, порядок тут на належному рівні. Але коли на прес-конференції мова зайшла про низьку боєздатність нашої військової техніки під час війни в зоні Перської затоки, коли говорилося про необхідність професіоналізації армії, про «дідівщину» у війську, про участь армійських підрозділів у спробах насильницького повалення конституційних органів влади у Прибалтиці, контраргументи військових мали дуже блідий вигляд. Виявляється, відсотки загибелі від «дідівщини» юнаків у нашому війську менші, ніж у західних арміях, техніка наша не спрацювала в армії Хусейна через низьку професійну підготовку кадрів, у Вільнюсі ніхто нікого танками не чавив, а всі ті жертви, похорон — то фальшивий спектакль «Саюдіса». Різко негативне ставлення у командування академії і до ідеї створення національних армій.

І все ж у військах ППО робиться дуже багато для того, щоб небо над країною справді було на замку. А недоліків немає лише в тих, хто не працює. Отож, з святом!

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ,
військовий оглядач «Голосу України».

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Прес-конференція

ЗАКОН ПОЧИНАЄТЬСЯ З МІНІСТРА

Закон починається з міністра. Сприйнята буквально, ця теза відразу ж була втілена в життя — міністр вищої і середньої спеціальної освіти республіки В. Пархоменко протягом кількох місяців оволодів українською мовою і тепер виступає як справжній державний муж.

У Київському інженерно-будівельному інституті викладання всіх предметів на підготовчому відділенні в нинішньому році ведеться українською мовою. А ще рік тому в одному з технічних столичних вузів уся група на знак протесту залишила аудиторію, коли викладач почав читати лекцію з фізики українською мовою. У цій групі вчились самі Іваненки, Петренки, Сидоренки...

Якщо в 1989 році вступні іспити до вищих навчальних закладів українською мовою складали 17 тисяч абітурієнтів, то в минулому — 23. А Київський державний університет імені Т. Шевченка прийняв категоричне рішення: всі, хто мешкає на території України і вивчав українську мову, незалежно від школи, яку закінчив, при вступі до КДУ складають екзамен з української мови.

Власне, цією констатацією розпочалася прес-конференція в Міністерстві вищої і середньої спеціальної освіти УРСР, яка ставила за мету розглянути впровадження Закону про мови в Українській РСР у системі вищої та середньої спеціальної освіти.

Попри всі успіхи й досягнення, виголошені цифри та аргументи невтішні. Добре, — кажуть технарі, — ми «українізуємось», але дайте нам нові підручники, посібники, самовчителі!

— Протягом минулого року перевидано галузеві словники зразка шістдесятих років, — відповідає Віталій Козаков, завідуючий навчально-методичним кабінетом з вищої освіти. — У нинішньому плануємо видати ще 350 назв навчальних посібників.

— Даруйте, — репліка із залу, — але ж вони кальковані! «Суржикові» викладачі відтворюватимуть собі подібних студентів, а потім — спеціалістів? А де ж перекладачі? Де літературознавці? Де стилісти?

— Не є, — як кажуть у Львові. І паперу теж немає. Весь витратили на «Анжеліку», яка виходить у різних видавництвах тисячними тиражами. Тим часом на українномовний довідник для вступників до вузів паперу немає. «Зате влади, яка може повернути цей папір на найперші потреби, дедалі меншає», — цитую першого заступника міністра вищої і середньої спеціальної освіти УРСР Леоніда Каніщенка. А собівартість одного примірника підручника на двадцять п'ять аркушів — 38—40 карбованців.

— Чому з наступного навчального року ми не можемо розпочати викладання всіх предметів українською мовою хоча б на перших курсах? Це запитання викликало найгострішу дискусію.

— Ситуація, яка склалась у вузах, впливає на навчання у школах. Наприклад, більш як половина шкіл Києва мають офіційний україномовний статус, але українською в них навчаються лише 25 відсотків дітей. Чому? Тому що невигідно, немає потреби, батьки не бачать перспектив, — думка Олександра Кулика, депутата міської Ради народних депутатів.

— На Україні немає загальноосвітніх російських шкіл, китайських чи французьких. А є школи з російською мовою викладання, китайською, французькою, де навчаються громадяни України. І поки ці учні є громадянами нашої республіки, вони повинні вивчати державну мову. Вважаю, що при кожному вузі має бути кафедра україністики, де кожен викладач має пройти перепідготовку чи курси вивчення української мови, — так міркує професор Київського держуніверситету Петро Кононенко.

Ще один момент. Очевидно, Україна, яка проголосила Декларацію про державний суверенітет, мала б подбати про свій міжнародний авторитет. Її посланці мають починати свої відкриття України з вивчення на підготовчому відділенні й української мови також. А при філологічному факультеті КДУ має поряд з відділенням «русский язык как иностранный» існувати і відділення «українська мова як іноземна». Тим більше, що через місяць Мінвуз УРСР вестиме переговори з союзним міністерством саме з приводу своїх міжнародних прав.

Катерина КІНДРАСЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Наш прес-клуб

ЦЕ ЗАМАНЛИВЕ СЛОВО «СВОБОДА»

У бюлетені Міжнародного інституту преси «ІПІ ріпорт» опубліковано «Огляд свободи світової преси». Передруковуємо його зі скороченнями.

1990 рік був роком, коли демократія і свобода у багатьох країнах зробили два кроки вперед, а потім відступили принаймні крок назад.

Всім відомо, що в Радянському Союзі багато речей в дефіциті. Проте це більше не стосується новин, коментарів і різноманітностей преси. Країна, в якій нормування знань, звичайно, цементувало систему, стала місцем, де надлишок інформації, інколи суперечливої, став ознакою розпаду тієї ж системи.

Економічний вододіл між Радянським Союзом і Заходом, можливо, і зростає, але засоби масової інформації — до останнього часу монотонні прибічники статус-кво — являють собою чудовий виняток. Не буде перебільшенням сказати, що заповзятливі радянські газети нині навряд чи вільніші, ніж їх побратими у Франції, Італії або Сполучених Штатах. Щоправда, багато з них зовнішньо все ще нагадують пониклі партійні органи минулих років. Але це пояснюється не стільки наказами зверху, скільки друкарськими методами і версткою, які вкоренилися протягом поколінь.

Згадаймо хоча б декілька подій 1990 року. Довгоочікуваний Закон про пресу, прийнятий парламентом, скасував Головліт — орган державної цензури. Хоч комуністична партія все ще має Політбюро, але в ньому більше немає грізного секретаря з ідеології, щоб закликати до порядку блудних редакторів. Навіть періодичні нотації Президента Горбачова засобам інформації за їх «безвідповідальність» пропускаються повз вуха.

У провінції, щоправда, місцеві керівники партії і КДБ інколи діють так, мовби перебудови ніколи не було. Але для центральної преси єдині офіційні стримуючі моменти ті ж самі, які можна зустріти повсюди — такі, як заборона друкувати державні секрети, розпалювати расову і етнічну ворожнечу та закликати до насильного повалення існуючого державного ладу.

А в іншому майже все можна друкувати. З'явилися перші явно політичні карикатури. Так само, як і оголошення. Відомі своїм пуританізмом, засоби масової інформації починають серйозно обговорювати сексуальні проблеми. Руйнується табу на повідомлення про особисте життя радянських керівників. Найсміливіші газети публікують серйозні політичні аналізи і нариси про діяння, що були неможливі всього 12 місяців назад. Газети ведуть кампанії проти всього, в тому числі й одна проти одної.

Висвітлення міжнародного життя, тривалий час закрите від різких вітрів гласності, також починає надолужувати упущене. Чесно висвітлюється і обговорюється крах східноєвропейської імперії, що завершився об'єднанням Німеччини. Ми нічого не чули б про кризу у Перській затоці до того часу, поки Кремль не прийняв рішення. Тепер видні коментатори відверто обговорюють дилему Москви щодо свого колишнього союзника, такого, як Ірак.

Проте у свободи багато аспектів, і радянські редактори визнають, що не всі вони зручні. Перехід до ринку означає, що їм доведеться протягом місяців або навіть років вирішувати жахливі економічні проблеми. Для найслабших видань ці проблеми можуть стати фатальними. І ще більш прозаїчні питання, які їм доводиться вирішувати, — це долати нестачу паперу і друкарської фарби.

Може існувати ризик повного політичного і економічного краху, що вестиме до реставрації авторитарного режиму, який скасує сьогоднішні свободи, але такий вихід уявляється малоймовірним. Після духовного відродження перших літ Горбачова загрозою радянській пресі може бути тільки ринок.

Експрес-новини

Рада Безпеки ООН оголосила про офіційне закінчення війни в регіоні Перської затоки, прийнявши до відома обіцянку Іраку виплатити воєнні репарації та ліквідувати зброю масового знищення. Рішення про постійне припинення вогню вступило в силу вчора, після того, як голова Ради Безпеки вручив постійному представникові Іраку в ООН листа, в якому взято до уваги згоду Багдада виконати всі умови перемир'я, висунуті Радою Безпеки.

* * *

Внаслідок несприятливих кліматичних умов та браку харчів погіршується становище сотень тисяч курдських біженців, які перебувають на кордоні Іраку з Туреччиною та Іраном. Як заявив представник турецького уряду, дотепер вже загинуло понад 2 тисячі курдів. Тим часом, незважаючи на застереження з боку Сполучених Штатів, іракські війська здійснили нові напади на біженців в Північному Іраку, але були відбиті силами курдських повстанців.

* * *

Державний секретар США Бейкер провів розмови в Дамаску з сірійським президентом Асадом, під час яких обговорювалася нова американська ініціатива щодо мирного врегулювання становища на Близькому Сході. Про результати переговорів не повідомляється. Однак сірійська преса наголошує, що Сірія надає перевагу скликанню міжнародної, а не регіональної мирної конференції, як того бажає Ізраїль.

З Дамаска Бейкер відлетів до Женеви, де зустрінеться з міністром закордонних справ Йорданії.

А як у них!

ЖОДНОГО ЛИСТА — БЕЗ ВІДПОВІДІ

ЯК АНАЛІЗУЮТЬ У ФРАНЦІЇ КОРЕСПОНДЕНЦІЮ, ЩО НАДХОДИТЬ НА ІМ'Я ПРЕЗИДЕНТА

Хто у Франції одержує найбільш від усіх листів? Ні, це аж ніяк не «кінозірки» або популярні співаки. За кількістю щоденної кореспонденції ось уже багато років «рекорд» належить президенту Французької Республіки Франсуа Міттеранові. Щоденно глава французького уряду одержує приблизно тисячу листів тільки від приватних осіб, не кажучи вже про різні послання офіційних партій, підприємств. Тільки торік офіційно зареєстровано 262009 листів, які надійшли в Єлисейський палац — традиційну паризьку резиденцію французького президента.

Листи від громадян — справа досить серйозна, вважають у Єлисейському палаці. Цією перепискою займається 90 чоловік. З 1983 року вона повністю комп'ютеризована. Багато листів потрапляє в «електронну пам'ять» ЕОМ, вони стають приводом для різних демаршів на державному рівні.

Жоден з листів громадян на ім'я президента не залишається без відповіді, стверджує керівник поштової служби Мішель Енок. Адже мова йде про престиж і авторитет глави держави.

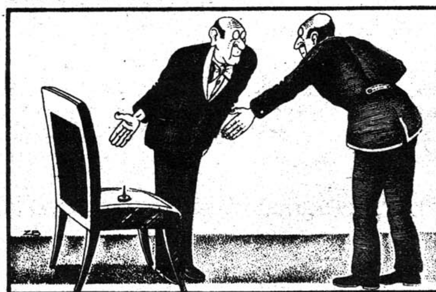
Цікаво, що здебільшого частина листів — приблизно 60 відсотків — різноманітні прохання, висловлення підтримки президента, але щоденно приходять і десятки послань з критикою і незадоволенням. Така важлива деталь: на початку вісімдесятих років, коли опити громадської думки реєстрували «пік» непопулярності Франсуа Міттерана, він одержав значно більше послань підтримки і солідарності, ніж зараз, коли його популярність, судячи з тих же опитів, досягла найвищого рівня за майже десятилітній період президентства.

Сучасний рівень обладнання відділу листів канцелярії президента дозволяє скласти приблизно сто «типових відповідей» на прохання і клопотання. Проте, як підкреслює М. Енок, це аж ніяк не виключає «індивідуальності» відповіді. А приблизно раз на місяць, під час кризи в Перській затоці це було частіше — раз на тиждень, М. Енок готує спеціальну чотиристорінкову підбірку листів, яку подає на ознайомлення главі держави. Це вже назрілі проблеми, які вимагають рішення президента. Скажімо, зараз — це питання про зрослі борги французів, певні труднощі для інвалідів в одержанні так званих соціальних квартир, нерішучі дії органів юстиції.

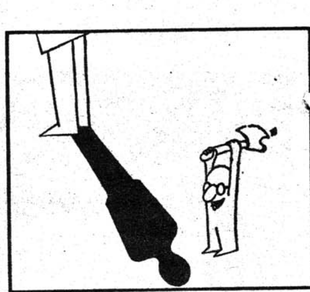
Щомісячно приблизно 40 відповідей на листи підписуються особисто Міттераном. Але характерно, таке установлене правило — він не ставить свого підпису під відповіддю на лист, який містить якесь особисте прохання. Очевидно, для того, щоб не вирізняти окремо якогось громадянина, адже президент Французької Республіки, як це неодноразово повторював Ф. Міттеран, є президентом «всіх французів».

Віктор ХРЕКОВ.

Посміхніться

Без слів.

Малюнки з журналів «Єж» (Югославія), «Урзіка» (Румунія).

Інформ-шоу

ПОКАРАЛИ ПОРУШНИКІВ

Лише дев'ять років знадобилось Віденському муніципалітету, щоб перетворити місто в одну з найчистіших європейських столиць. Так, викиди в повітря двоокису сірки зменшено майже в сім разів. Цього вдалося досягнути завдяки ужорсточенню природоохоронного законодавства. Лише за півріччя було проведено майже тисячу незалежних розслідувань за фактами порушення екологічних норм, внаслідок чого 345 порушників притягнуто до суду. Частина з них дістала різні строки ув'язнення, решта ж відбулася штрафами в розмірі до річного окладу, які, звичайно, сплатили з власної кишені.

ГРАБІЖНИКИ ІЗ ЗАХОДУ

Правоохоронні органи колишньої НДР вкрай стривожені різким зростанням пограбувань банків, ощадних кас та поштових відділень, яких лише за один місяць сталося більше, ніж за всю 40-річну історію країни. Причина? Введення єдиної марки на всій території об'єднаної Німеччини. Грабіжники-гастролери із західних районів діють зухвало і професійно. Користуючись слабкою оснащеністю місцевої поліції і відсутністю сучасної сигналізації, вони без особливих клопотів "беруть касу", а від погоні легко втікають на потужних лімузинах, залишаючи поліцейські «Лади» далеко позаду.

МАЙЖЕ ЯК ЛЮДИНА

Манекен, який створено в дослідницькій лабораторії Бетельського інституту в США, подібний до людини не тільки зовні — він має температуру тіла, дихає, вкривається потом, рухає кінцівками. Керує цим диво-манекеном на ім'я Менні комп'ютер, а призначений «штучний чоловік» для випробування захисних костюмів в екстремальних умовах.

МЕТАЛ — СУПУТНИК НАСИЛЬСТВА

Працівники одного з виховних закладів Гонконга дійшли висновку, що концентрація заліза у волоссі спокійних в'язнів набагато менша, ніж у волоссі тих, хто схильний до насильства. Автори відкриття вважають, що їхні дослідження допоможуть у профілактиці злочинів.

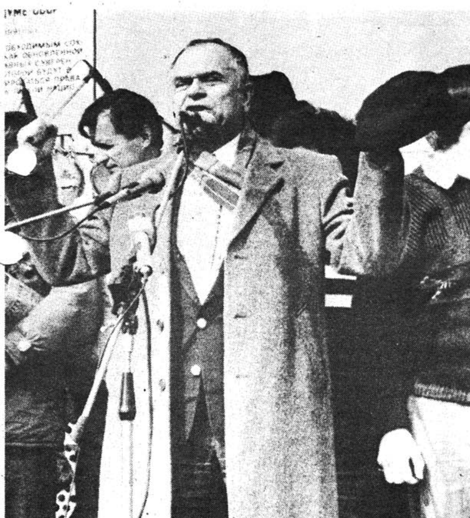
ПРИЇЖДЖАЙТЕ, БО, МОЖЕ, ВИ ТУТ ВОСТАННЄ

«Майбутнє потепління на планеті загрожує Мальдівським островам», — такою сенсацією розпочав свою інформаційну програму 36-й канал американського телебачення. Вчені у зв'язку з цим повідомляють, що така трагедія може трапитися протягом сорока років через відсутність контролю за використанням фреону, який спустошує озоновий шар атмосфери. Такі процеси призведуть до підвищення рівня океану на 30 сантиметрів. Цього достатньо, щоб затопило Мальдівські острови.

Унікальна природа привертає увагу численних туристів. Мальдіви — великий курортний центр. До послуг гостей — пляжі, підводне полювання. Та чи довго зосталось «раювати» чарівному куточку завбільшки 453 квадратних кілометри?

ЧАС СЛОВА

Сьогодні час покликав письменників на майдани, велелюдні площі, зали засідань. Сьогодні представники красного письменства — депутати, керівники різноманітних громадських формувань, засновники нових партій. Вони ініціатори численних суспільних акцій милосердя. А ще вони, відсунувши власні рукописи, пишуть проекти законів, відозви, програми, проекти.

Люди прислухаються до мудрого, виваженого слова Олеся Гончара, огнистих філософських інвектив Миколи Вінграновського, Дмитра Павличка. Люди, засмикані буденщиною, все ж знаходять час, щоб прийти на зустріч з Раулем Чілачавою — поетом, перекладачем, відомим критиком, представником сонячної Грузії у нас на Україні, щоб ознайомитись з книжками Миколи Рябого.

І все ж погодьтеся, як мало часу у нас залишається для поезії. Хоча вона нас все-таки знаходить. І залишається з нами. Як залишилась з нами пронизлива і світла поезія покійного Василя Моруги, який трагічно загинув у травні минулого року.

Шкода, що наші діти лише зрідка звертаються до просвітлених книжок Дмитра Білоуса та Василя Довжика. Але, коли звертаються, то одразу світліють їхні обличчя і душі.

Адже все-таки час милосердний. Він розставляє все по своїх місцях. І наші письменники знову повернуться до своїх рукописів, бо ми чекаємо на їхні книги, які нестимуть нам прозріння — нелегке, болісне, але таке необхідне і сподіване.

Велике бачиться з відстані.

У нас є відстань, свята і незмінна,—Дніпро, який спокійно і велично котить свої хвилі.

З його неспинного плину — наша пісня, наше слово.

Наталя ДЗЮБЕНКО.

Фото Олекси ВАЩЕНКА.

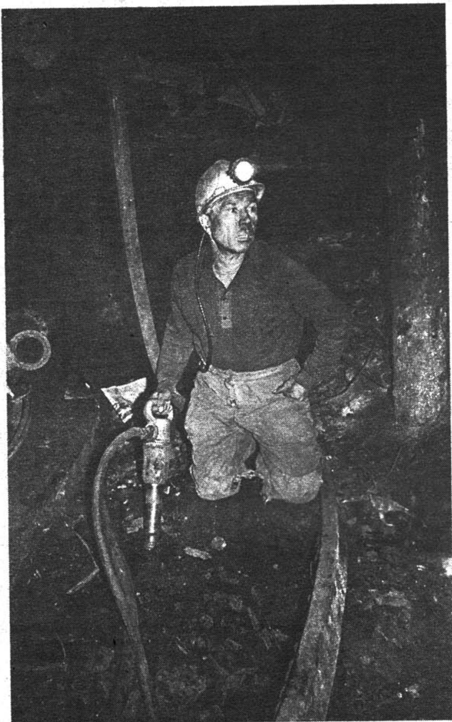

Фото
Олександра
ГЛЯДЕЛОВА.

МІНА

Демонстрація сили чи вибух відчаю!..

Втрати внаслідок страйків можуть бути непоправними.

Сьогодні шахтарське середовище перебуває на позиціях антикомуністичних.

Страйккомівці, як один, відповідали, що будуть стояти до кінця. Доки вони не матимуть гарантій недоторканності, не зупиняться.

Кайдани централізму за один день не скидають. Виковували ж їх десятиліттями. Усім зараз уже хочеться суверенітету. Але здобувати його треба з найменшими втратами.

Невдячне це завдання — писати про гордіїв вузол, який не можуть розв'язати ні уряд, ні Верховна Рада, ні Президент. Оскільки шахтарські страйкові хвилі вдарили три роки тому і тривають досі — а це період досить-таки великий, — то, звичайно, є всі підстави стверджувати: саме так — не можуть розв'язати. Але після зустрічі М. Горбачова і В. Павлова з гірниками 2—3 квітня виявилося, що можуть. Для чого ж тоді було штучно створювати тупикову ситуацію?

Звичайно, страйк — це крайній захід як у політиці, так і в економіці. А особливо у нас, коли все і так тріщить по швах. Живемо ж ми не на Заході, де страйки ніколи не ставлять економіку на край прірви: там є резерви, запаси, про допомогу страйкуючим турбуються профспілки. У нас втрати внаслідок страйків можуть бути непоправними.

Хто винний, що шахтарі знову застрайкували? Чи може, вони, «відкусивши шмат ковбаси», який їм дав уряд після страйків 1989 року, вирішили, що цього замало? Чи піддаються дії сьогоднішніх страйкарів якійсь логіці?

Особисто я переконаний, що цьогорічний страйк спровокований. Ні, не західними спецслужбами, не групкою екстремістів чи якимись деструктивними силами.

Він спровокований нерішучістю у проведенні реформ, відсутністю в уряду та Президента чіткої програми виходу з кризи, помилками керівництва країни. Вплинули на страйк непродумані і непослідовні закони, яких з'явилося останнім часом, як з рогу достатку. Закони з'явилися, а механізми їх впровадження відсутні. Підштовхувало шахтарів до рішучих дій і сповзання на позиції, які існували до 1985 року.

Чому повністю не виконується сумнозвісна 608 постанова союзного уряду? Уряд так і не виконав головної обіцянки — не дав шахтарям економічної самостійності. Ціни на вугілля зросли, але все це пішло на покриття технологічно необхідних лісоматеріалів, металу, обладнання, оптові ціни на які збільшилися у два-три рази. До особистого ж гаманця шахтарів від дотації мало що потрапило. А хіба не озлоблюють людей тяганина з пенсійним питанням, невиконання вимог про коректування рівня зарплати згідно з індексом зростання цін.

У 1989 році шахтарі просили уряд про вихідний день у неділю. Це єдиний день, коли вся сім'я збирається разом. Хіба це не впливає на криміногенну обстановку в регіоні, виховання дітей, врешті-решт, на інтелектуальний розвиток робітників. Але віз і нині там.

Одне слово, чотири пункти постанови, як вважають усі шахтарі, з якими мені довелося розмовляти — і ліві, і праві, і центристи, — зависли в повітрі. А тим часом, вони продовжували постійно ризикувати життям, постійно порушуючи техніку безпеки, гинути під землею. Хіба не мають права люди, чия професія за рівнем смертності стоїть на першому місці і чия праця є надзвичайно необхідною суспільству, вимагати від уряду виконання того, що він пообіцяв?

Щоправда, з організаційного боку шахтарям треба було б підійти до страйку більш продумано. Спочатку ж хотіли вони страйкувати хвилеподібно. Збитки для країни були б меншими.

На цей аргумент вони висувають свій: а чому уряд відмахнувся від нас, як від набридливої мухи? Чому В. Павлов навідріз відмовився вести переговори? Невже уряд не розуміє, що терпець може увірватися? Скільки ж бо можна говорити «зачекайте ще трішки»?

Можливо, виявляючи твердість, керівні ешелони нашої країни знали, що лідери страйкового руху, висунуті в липні 1989 року, втратили свій вплив на маси. На багатьох шахтах страйккоми взагалі вже не діяли. У шахтарського руху немає своєї трибуни — газети, тому довкола страйккомів існувала певна інформаційна блокада.

Між іншим, і зараз існує відрив Донецького страйккому від мас. Значна частина страйкуючих шахтарів не знає про його плани. Приміром, уряд відмовляє у вирішенні якогось питання, то яку треба застосовувати тактику, які прийоми? Не мають страйккоми чіткої картини щодо того, з яких шахт і на які підприємства надходить вугілля. А це ж необхідно для відповідного маневру у проведенні страйку. Не вивчали і не вивчають питань, пов'язаних з роботою коксових батарей і доменних печей, щоб чітко знати, через який час вони можуть зупинитися. Одне слово, все здебільшого робиться по-чапаєвськи. А хлопці у страйккомі, як мені здалося, з претензіями на політиків.

У 1989 році шахтарі повністю відмежувалися від будь-яких політичних вимог. Минуло більш як півтора року. Багатьох активістів страйкового руху було обрано народними депутатами різних рівнів. Здавалося б, тепер вони можуть істотно впливати на політику району, міста, області, республіки...

—А ми відчули,—розповідає народний депутат, член президії Донецької міськради В. Колесников, — що нічого не можемо вдіяти, що стали заложниками існуючої системи і незабаром з нас зроблять хлопчиків для биття. Мовляв, це вони у всьому винні, це вони довели країну до ручки. А насправді ж місцеві Ради, на мою думку, не мають реальної влади і не можуть нічого зробити. Єдине, що можуть мої колеги-депутати, — дещо пом'якшувати гостроту ситуації. Шахтарі зробили свій висновок: причина їхніх бід не в діяльності директора, міністра чи секретаря обкому, а в політичній системі в цілому.

Як сказав мені співголова Донецького страйкового комітету М. Крилов, шахтарі однозначно вважають, що тільки конкретні зміни в політичній системі країни зможуть істотно вплинути на поліпшення життя народу. Зараз політичні вимоги страйкарі висувають на перше місце. Які вони?

Відставка Президента, розпуск Верховної Ради СРСР і З'їзду народних депутатів СРСР, передача влади Раді конфедерації суверенних держав, надання конституційного характеру Декларації про державний суверенітет України.

Хто буде наставником!

Наведу один, можливо, на перший погляд, і незначний факт. Коли я був у страйккомі, туди прийшла сім'я Ємцових. Василь Олексійович з дружиною. Ні, вони не шахтарі. Землероби. Працюють у радгоспі «Спартак», мають шестеро дітей. Хочуть стати фермерами. Придбали два трактори, а от одержати 100 гектарів землі — зась.

Ємцови не одразу прийшли до шахтарів. Спочатку вони оббивали пороги сільради, райвиконкому, облвиконкому. Навіть написали листа своєму народному депутатові СРСР Кучеренку. Але результатів ніяких. Тоді вони й пішли шукати правди у страйкком. Він став останньою їхньою надією. Зауважу, що подібні «ходаки» не перші у страйккомі. Звичайно ж, страйккомівці не вирішать проблем цих фермерів. Хоча б тому, що їм поки що не до цього.

Але сам факт досить-таки промовистий. І ось що я маю на увазі. Згадаймо події дворічної давності, коли зароджувався Рух. Як тільки утворилися його осередки, туди одразу потяглися зі своїми образами скривджені, несправедливо ображені, ущемлені, принижені владою, а то й просто озлоблені на існуючий лад люди. Вони там шукали правди, захисту, допомоги. Я зовсім далекий від думки, що усім їм допомогли. У більшості випадків цього просто неможливо зробити. Але зневіра частини суспільства в одних структурах, яким тоді належала влада — в партії і маріонеткових Радах, надала політичної сили іншим структурам — Рухові. І що з цього вийшло? А те, що маємо сьогодні. Саме з цієї політичної течії, яка стала на відверто антикомуністичні позиції, виросло кілька нових партій. Згоден, сьогодні вони ще не такі впливові, як КПРС. І не мають реальної влади. А завтра? Хто мені заперечить, що ідеї партій оволодівають розу[illegible] все більшої й більшої частини людей. Чи, може, я помиляюсь?

Як би там не було, але повернувся з Донбасу я глибоко переконаним, що вже сьогодні шахтарське середовище у більшості своїй перебуває на позиціях антикомуністичних, або, вживаючи термінологію гірників, — антиКПРСних. Це не видумка. Це реальність. Повірте в мою щирість і відвертість, дорогі опоненти. Я сам їхав у Донецьк з іншою думкою.

Для підтвердження лише один факт з благополучної шахти імені О. Зас[illegible]ка, яка не страйкує. Раніше первинна партійна організація Компартії України складалася тут із 1450 чоловік. Зараз залишилося біля [illegible] членів КПРС. Тут хоч [illegible]ком знаходиться на території підприємства, а на інших шахтах рішенням трудових колективів їх взагалі вивели за територію.

Так от, чи не помічаєте ви, що історія дещо повторюється? Але є й деякі істотні відмінності. Якщо до осередків Руху потяглися люди, ображені на побутовому рівні, то в страйккоми пішли вже інші скаржники, з іншими вагомішими проблемами — економічними, політичними. Хоча є й такі, які протестують проти свого звільнення з роботи, несправ[illegible]иво встановленої межі на [illegible]роді тощо. Що поробиш, людям і це болить.

Але зміни в суспільстві, зрушення в соціально-політичному та економічному житті країни висунули більш вагомі проблеми, які вже зачіпають інтереси не окремих осіб, а цілих груп чи прошарків населення. І ці скаржники, зневірившись у всіх і всьому, йдуть до останньої інстанції — страйккомів, вбачаючи в них реальну силу.

Питання тепер у тому, якою вона стане, ця нова політична сила — страйковий рух? Куди він поверне? До кого прихилиться? Які нові політичні сили започаткує? На кого почне спиратися, коли політичні питання в цьому русі стануть домінуючими, основними?

Але сьогодні де-факто: страйковий рух — це не просто безладна хвиля шахтарських вимог за шмат ковбаси. Страйковий рух — це політична сила. Реальність, з якою треба рахуватися і уряду, і парламенту. Правда, сила ця молода. А отже, недосвідчена. Щоб компенсувати недосвідченість, молодість, завжди схиляються до наставництва. Питання тепер у тому, хто стане наставником...

УПОВІЛЬНЕНОЇ ДІЇ

Дезинформація

На відміну від Ємцових, які сподіваються на допомогу шахтарів і вірять їм, самі шахтарі вже не вірять нікому. Ні Горбачову, ні Павлову, ні Богу, ні чорту.

Вимоги попередніх страйків не виконані, декларації двох шахтарських з'їздів зависли в повітрі.

Підлив масла у вогонь новий прем'єр В. Павлов, який заявив, що не думає няньчитися із страйкуючими, що вступить з ними у діалог тільки тоді, коли вони вийдуть на роботу. До шахтарів дійшли чутки, що сьогодні уряд хоче виступити в ролі штрейкбрехерів і закупити вугілля за кордоном. Як же інакше можна зрозуміти зневажливе, як кажуть шахтарі, кинуту В. Павловим фразу, що, мовляв, нехай страйкують, ми знайдемо вугілля.

Що ж, Валентин Павлов — людина рішуча. Про це неважко здогадатися з тих кроків, які він зробив, ставши біля керма Кабінету міністрів.

Його можна зрозуміти і в тому плані, що, поступися він сьогодні шахтарям, завтра висунуть свої вимоги металурги, залізничники, машинобудівники, енергетики. Павлов не хоче створювати прецедента.

Але той факт, що союзний уряд цілий місяць не йшов на переговори із страйкуючими, загрожував значно більшими неприємностями. Я добре розумію, що кожна сторона має право на свою тактику. Але мені абсолютно незрозуміло, як можна говорити про вимоги страйкарів з представниками нестрайкуючих шахт (а саме таку тактику обрав спочатку як союзний, так, на жаль, і республіканський уряд). Це нонсенс. Це марнування часу в ситуації, коли до вибухонебезпечної обстановки, до економічного краху залишилися не місяці чи тижні, а лічені дні. Як показав час, здоровий глузд все-таки взяв гору і уряд сів за стіл переговорів. І знову ж тільки тоді, коли бочка з порохом почала диміти.

Коли я був у Донецьку, там знаходилась і урядова делегація, яку послав у шахтарський край союзний уряд. На жаль, повноваження її не визначені. Разом із членом страйккому М. Волинко я спробував знайти її місцеперебування. Ми обдзвонили всі страйкуючі шахти. Даремно. Щоправда, в один з вечорів страйккомівці із Селідового повідомили, що комісія начебто у них. Ну, і які результати? Якщо спочатку в Селідовому страйкували дві шахти, то потім до них приєдналася ще одна.

Так уже склалося, що свій робочий день, як щодня, закінчував у страйккомі. Де б не був удень — на шахті, на сесії обласної Ради, у міськвиконкомі, але ввечері обов'язково заїжджав у страйковий комітет. Там же дивився і програму «Час». Інформація про страйки вражала. Диктор повідомляє, що на Донбасі страйкують лише 16 колективів, а насправді тільки в Донецьку стоїть 12 шахт. Наступного дня ще одне повідомлення ЦТ — гірники Красноармійська стали до роботи. А вони страйкують. І жодного разу не згадувалося, що шахтарі висувають і політичні вимоги. Мова йшла тільки про шмат ковбаси. Ця дезинформація тільки підливає масла у вогонь. Одразу після програми «Час» відбувалися «телефонні наради» між страйкуючими регіонами країни. Шахтарів не обдуриш, вони чітко знають ситуацію в країні майже до дільниць на окремих шахтах. Інформаційний потік «в одні ворота» не сприяє стабілізації в країні. Він викликає антиреакцію — недовіру до офіційних засобів масової інформації і до тих, хто ними володіє.

Цікава деталь. Коли в перший день по приїзді я прийшов у міський страйковий комітет, який займає дві кімнати в адміністративному будинку виробничого об'єднання «Донецьквугілля», на мене ніхто не звернув уваги. Штаб страйкарів нагадував мурашник: один щось писав, інший друкував, кілька людей у кутку про щось радилися, а ще один малював діаграму. Безперервно тріскотіли телефони. Акліматизувавшись, я почав заносити до свого блокноту витяги з документів, які лежали на столі, переписував статистичні дані, ознайомився з унаочненням на стінах кімнат. Мене навіть попросили прийняти закінчення телефонограми з Тернополя, оскільки того, хто її приймав, кудись терміново викликали. Коли мені набридло бути інкогніто, я представився кільком членам страйккому. Вони механічно кивнули і знову зайнялися своїми справами. Правда, майже кожен попросив: «Тільки ж правду напиши». Якогось упередженого ставлення не відчув. Можливо, тому, що довіряють не мені особисто, оскільки вперше бачать, а газеті.

Штрейкбрехери

Саме таким образливим словом називають у Донецькому страйккомі гірників шахти імені О. Засядька. Їх соромлять на мітингах, постійно нагадують відомий заклик «Пролетарі всіх країн — єднайтеся!». А засядьківці продовжують працювати.

Як на мене, вони не заслуговують на це образливе слово. Бо й справді, для чого їм страйкувати, коли заробіток досягає 1000 — 1200 карбованців. Шахта має свій сільськогосподарський підрозділ, чудовий будинок відпочинку, за бартером одержує імпортні товари.

Шахта імені О. Засядька — це виняток. На прикладі цього колективу можна досліджувати роль особи в історії однієї окремо взятої шахти. Маю на увазі директора шахти, народного депутата УРСР Ю. Звягільського.

Юхим Леонідович зумів якимось тільки йому відомим шляхом добитися того, чого не дає уряд іншим шахтам,— економічної самостійності. Правда, «економічна самостійність шахти імені О. Засядька» — це, звичайно, надто патетично сказано. Засядьківцям дозволили подихати біля маленької шпаринки, тримаючи на мотузці. Але ж навіть це дало значний ефект.

Я запитував і на шахті імені О. Засядька, і на інших шахтах, чому ж колеги Ю. Звягільського не виявляють такої наполегливості, як він, і не добиваються «привілеїв» для своїх колективів? Невже не хочуть?

Хочуть, напевне, всі. Але не всі можуть, у декого не вистачає досвіду, у декого — сміливості. Іншим не дають ходу. А є й такі, про яких кажуть, що під лежачий камінь вода не тече.

На жаль, таких, як Звягільський, одиниці. Це люди одержимі. Тож і не дивно, що Юхим Леонідович згубив своє здоров'я на роботі. Хіба це добре? Хіба ж існують подібні бар'єри при нормальній ринковій економіці? Відповідь, як кажуть, однозначна.

А хто ж винен, що адміністративно-командна система не здає завойованих позицій? Шахтар? Директор шахти? Міністр? Президент? Економіст, який дає рекомендації господарникам? Чи, може, чиновник, який не виконує цих рекомендацій? Чи політик, який збиває з пантелику і чиновника, і економіста...

На шахті імені О. Засядька ставлення до страйку не однозначне. З одного боку, гірники відчувають певний дискомфорт від того, що колектив шахти не висловлює своєї солідарності зі страйкуючими. З другого, — вони розуміють, що треба виконувати бартерні угоди про поставки надпланового вугілля. Це жорсткий закон ринку.

Але ось уже в колективі поповзли чутки, що Президент поставив на шляху бартера високий бар'єр. На шахті відбулися два мітинги, де прийнято рішення морально підтримати страйкуючих і перерахувати їм одноденний заробіток. Правда, виступаючи на одному з мітингів, Ю. Звягільський запропонував в разі потреби просто перерахувати з рахунку шахти на рахунок страйкуючих шахт 50—100 тисяч карбованців. І не треба збирати гроші з кожного. Це зайва бюрократична тяганина. Директора підтримали, але й від збору коштів з кожного члена колективу не відмовилися. Це, вважають, буде волевиявленням індивідуальної солідарності зі страйкуючими. На цьому справу вирішили.

Прогнози — справа невдячна

Питання «Що буде далі?» я ставив майже кожному, з ким довелося розмовляти. Страйкомівці, як один, відповідали, що будуть стояти до кінця. Їх можна зрозуміти. Тут або пан, або пропав. Причому «пропав» не обов'язково наступного дня після поразки. Можна залишитись без роботи значно пізніше.

Доки вони не матимуть гарантій недоторканності страйкуючим, не зупиняться. Дехто з гірників не виключає можливості появи танків на вулицях Донецька та інших шахтарських міст. Хоч я з цим категорично не згоден. Тому що це означає кінець. Тільки у великій агонії можна направити танки проти підземних робітників.

І там, у Донецьку, і тут, у Києві, мене не полишає одна думка: ну чому знову Президент Горбачов запізнюється у своїх діях? Якби він і Павлов одразу визнали, що, справді, дещо не виконано з постанови 608, сіли за стіл переговорів і хоча б пообіцяли, то страйк не набув би такого розмаху. Для чого було цілий місяць розхитувати корабель, щоб 2 квітня сісти таки за стіл переговорів? Невже вони не розуміють, що всі політичні вимоги виросли на грунті невдоволення тим, як вирішуються економічні. Логіка шахтарів проста: як що економічні проблеми не вирішуються, то єдиний шлях до розв'язання конфлікту — вирішити питання політичної влади.

Уряду хочеться, щоб народ, як і раніше, був терпеливим, податливим, а народ терпіти відмовляється. Немає вже сил. До речі, багато шахт пропонували перенести страйк на квітень — тоді, коли народ увійде в шоковий стан внаслідок підвищення цін. Мовляв, ефект буде більшим. Не послухали. Всі шахтарі тепер прогнозують нову хвилю страйків саме після підвищення цін. Поживемо — побачимо.

Експерти ж гадають, що повної поразки шахтарів, як і повної перемоги, не буде. У всякому разі уряд і Президент вистоять, втримаються. Хоч не виключена можливість, що й справді під впливом підвищення цін шахтарські страйки розростуться, охоплять інші галузі, стануть масовими. Будемо молитися Богу, щоб цього не сталося. Тому що це хаос, дорога в нікуди.

Цікаву ідею висловив депутат Донецької обласної Ради, гірник з Макіївки О. Щетинін. Олександр Іванович проти страйків, він центрист, безпартійний. На своїй шахті імені Бажанова агітував колег утриматися від страйку. Не допомогло.

Так-от, О. Щетинін прогнозує такий розвиток подій. Уряд на валюту закуповує за кордоном вугілля і тим самим садовить шахтарів у глибоку яму, зводить нанівець страйк. Далі вводить хлібні картки, інші обмеження нормального життя людей, мотивуючи, приміром, тим, що всю валюту витратили на вугілля і не було за що закупити хліб, чи, може, якесь обладнання для людей з чорнобильської зони. Так штучно шахтарі будуть протиставлені іншим прошаркам населення. Це припущення я чув і від інших гірників. Бачите, які думки тут ходять, яка поінформованість...

Звичайно, я не вірю, що уряд готовий витрачати валюту для придушення страйкового руху замість того, щоб спрямувати ці кошти на розвиток вугледобувної галузі.

А по-друге, не треба забувати, що гасло «Пролетарі всіх країн — єднайтеся!» діє. Тому шахтарі і звернулися до Міжнародної конфедерації демократичних профспілок з проханням блокувати поставки вугілля в СРСР.

Кілька днів у Донецькому страйккомі, на шахтах перебували представники металургів Запоріжжя: депутати міськради А. Ставицький, старший змінний майстер «Запоріжсталі», О. Ковальов з виробничого об'єднання «Моторобудівник» і З. Перепадя, інженер заводу «Радіоприлад». Щоб розібратися з вимогами гірників, захистити їх від центру, скоординувати спільні зусилля, не дати загинути металургії. Економічні вимоги вони підтримують. Від політичних ухиляються. Правда, металурги—за суверенітет України. Вони за те, що коли союзний уряд не виконує своїх зобов'язань, то нехай подає у відставку.

Стоп. А хіба це не політичні вимоги? Яка все-таки хитка грань між політикою та економікою...

Гірники і суверенітет

Одна з політичних вимог страйкуючих — надати конституційної ваги Декларації про державний суверенітет України. Це їхня головна політична вимога.

Чи розуміють шахтарі, що страйк ставить молодий простаючий суверенітет республіки на коліна? Як на мене, розуміють.

То як пояснюють свої дії?

М. Крилов, співголова Донецького страйкового комітету:

— Цього року уряд України підвищив закупівельні ціни на вугілля. Звідкіля він узяв кошти для дотацій? Зменшив на 6 мільярдів податки з обороту, які йшли у союзний бюджет. Невже він не може виявити волю і закрити пенсійне питання та питання індексації зарплати згідно із зростанням цін, зменшивши перерахування у Союз ще на 3 мільярди? Як на нас, гірників, суверенітет від цього тільки зріс би. Сьогодні всі тільки й говорять про обмеження відрахувань у союзний бюджет, про цільові відрахування, про те, що невідомо куди ці кошти йдуть — чи на космос, чи на інтернаціональну допомогу повстанцям у Центральній Африці, чи на підготовку лідерів національно-визвольного руху. А так республіка чітко знала б, що така-то сума з податку залишилась на Україні. Чи ми не праві?

Важко відповісти однозначно. Все не так просто, як вважає Михайло. Кайдани централізму за один день не скидають. Виконували ж їх десятиліттями. Усім зараз уже хочеться суверенітету. Але здобувати його треба з найменшими втратами.

* * *

Перед від'їздом пройшовся вулицями міста. Біля пам'ятника Леніну лежали квіти. Біля хлібних магазинів стояли, чекаючи завозу продукції, похмурі, сірі черги. На страйкуючих шахтах панувала оманлива тиша.

Леонід **БРОВЧЕНКО.**

Донецьк — Київ.

НАМ НЕ ПОТРІБНІ НОВІ БАРИКАДИ

Григорій Андрійович Колісник — відомий письменник, якого завжди цікавили глибокі і складні пласти української історії. Про що була його дилогія «Осії Гоголя» і «Прелюди Гоголя»! Про вселенський масштаб геніальної особистості! Так. Але і про землю, яка породила генія, — про Україну, її історичну стезю. Отже, засвітилась, чайкою заквилила, громом козацької борні озвалась Україна в образі великого письменника.

Ряд інших неординарних, колоритних постатей української минувшини також озвалися до наших сучасників у романах Григорія Колісника — Петро Калнишевський, Максим Залізняк, Іван Гонта, Петро Сагайдачний, Іван Мазепа, Павло Полуботок, Сава Чалий... Твори Григорія Колісника складні, наповнені філософським навантаженням, неоднозначні. Кожний роман чи повість письменника — це новий прорив у тему. А найголовніша тема його творчості — історія народу, процеси, які призводили наш народ до трагічних перепадів і потрясінь.

Непростою була і доля самого письменника. Розсипані вже набрані в друкарні два його твори, калічені-перекалічені інші публікації — недремне око цензури робило свою чорну справу. І все ж таки саме Григорій Колісник півроку тому очолив партком письменницьких установ Києва. У щирості, як і в таланті, йому не відмовиш. Тим паче, що вступив він у партію комуністів не так давно, на зорі перебудови.

З якими думками і надіями підходить Григорій Колісник до X з'їзду письменників України! Про це веде з ним розмову спеціальний кореспондент «Голосу України».

— Почнемо нашу розмову, Григорію Андрійовичу, з того, що у ці дні доволі часто можна почути в письменницькому середовищі: чи потрібна взагалі Спілка письменників України? Адже в багатьох країнах нічого подібного немає, і від того аж ніяк не потерпає література.

— Не належу до тих всезнайок, які беззастережно просторікують що завгодно. Тож буду триматись у нашій розмові тих берегів, які встиг звідати, працюючи в літературі майже три десятки літ.

Отже, перепитую себе знову й знову: чи мені, як письменнику, Спілка завадила колись? Ні. Жодного разу. Навіть у часи моїх гірких випробувань (я потрапив у «чорні списки», і мої твори не друкували сім років) я ходив до Спілки, і Павло Загребельний чи Анатолій Мороз всіляко підбадьорювали мене, докладали певних зусиль, щоб якось допомогти.

А щодо інших країн, то чи треба завжди оглядатися на них? Мабуть, краще жити власним разумом.

— Отже, ви прихильник того, щоб Спілка залишилася. А на яких засадах повинні будуватися її майбутні відносини з Москвою? Адже чимало українських письменників виступають за повну незалежність республіканської Спілки.

— Очевидно, на гідних, на рівних. Навчаючись у Москві, живучи там понад п'ять років, я надивився й наслухався **наших,** хто сьогодні надриває голос за повну незалежність СПУ. Це вони всіма правдами й неправдами проштовхувалися в шеренги «представників українського народу», щоб там лизати задники, од яких залежав новий гонорар чи подорож за кордон. Це вони, ігноруючи історію, кричали про любов до «старшої сестри». Не подбавши про повноту історичного обличчя українця, з усієї історії нашого древнього народу затямили єдине — **навіки разом.** Іще вчора вони боялися нагадати людям про те, що Микола Гоголь з козацького роду, чистий українець. Що Мазепа, прослуживши російському царю вірою та правдою понад два десятки літ, врешті робить одчайдушну спробу обстояти більш прогресивний спосіб організації людей — збереження республіканського правління, протиставивши його монархії, себто успадкуванню влади тими чи іншими з царської фамілії...

Ніхто так, як росіяни, не читає своїх письменників. Ніхто так не цінить їх. І російські письменники завжди справджують любов до них. Отак якось і стається, що у нас все ще «Поема про море», а у них — «Прощание с Матерой»! Або ось... «Смерть зоветься Енгельхен» Ладіслава Мнячка. Або повість «Какаду» Клися. А в українській літературі? Сто п'ятдесят видань одного роману.

Обстоюючи свої права на мову, культуру, справедливі економічні відносини, не гріх бути поруч, бути в орбіті цього народу, чи і його прихиляти до себе. Досвід тут великий, понад тисячу літ. Пам'ятаючи, що все путнє родиться у третьому коліні. Від Чингіз-Хана — онучок Батий! Від Якова Чалого, кошового славного Запорожжя,— онук Сава Чалий. Від безплідного фюрера — молоденький усміхнений Руст, котрому якогось дня заманулося насміятися над армадами «сверхдержавы», пролетіти й приземлити свій літачок на Красній площі. Виборюючи одне, не створімо умови для іншого — для надії на перемогу в реванші!

— Будь-яка проголошена незалежність без фінансового забезпечення — то тільки добрі наміри. І не більше. Вочевидь, нам не личить стояти з простягнутою рукою перед центром, щоб він дав можливість тому чи іншому українському письменнику поїхати на тиждень-другий за кордон, щоб фінансував цю поїздку валютою.

— Згадаю розповідь Ірини Вільде про те, як «хлопці» узяли її в Париж. Боячись загубитись у вирі паризьких вулиць, Дарина Дмитрівна майже усе відрядження просиділа в номері готелю... Мабуть, такі поїздки мусять відбуватися вчасно, коли іще можеш і хочеш. Я не виїздив нікуди. Валюта, гроші?.. Знаєте, єдине, що належить людині, — це час! Не думаю, щоб Спілка письменників України колись стояла з простягнутою рукою перед центром. Я тримав у руках звіт про зарубіжні поїздки українських письменників — їх стільки! Правда, якби дехто з «правдолюбів», «голів відродження» не проштовхувався за кордон десяток разів, письменників би виїздило у стільки ж разів більше.

— То, мабуть, ніде в світі немає чогось подібного: за продані за кордоном книги українських письменників валюта осідає в Москві.

— Де знаю, кажу знаю. Де ні — таки не знаю. А втім, поодинокий приклад: українська книга в Торонто сповіщала про нові надходження: Штеменко, Колісник, Стельмах, Збанацький, Іваничук... Відповідно і ціна в доларах — 13.50; 6.50; 4.95; 6.95 та 5.50. Але скласти географію наших доларових надбань мені так само непросто, як інколи зрозуміти космічні злети Гоголя. Цитую по пам'яті: «Завтра в семь часов совершится странное явление: земля сядет на луну».

— Григорію Андрійовичу, знаю вашу давню любов до творів Миколи Васильовича. «Записки сумасшедшего» справді вражаючі. Але особисто мені не дає спокою ота конфронтація, що чимраз виразніше нагадує про себе у письменницькому середовищі. Це, по суті, ще одна підступна спроба поділити нас усіх на «праведних» і «грішних», на «лівих» і «правих», від чого завжди страждав український народ. Чи не пора відмовитись від взаємних звинувачень і спільними зусиллями будувати демократичну, суверенну Україну? Як і належить робити її дітям.

— Колись Леонід Кравчук запросив мене взяти участь у нараді з питань культури. Проти прізвищ її учасників стояли «заслужені» і «народні», лауреати таких та інших премій. Проти мого імені стояло скромне — письменник. І тоді я подумав: хіба і ми не здобули обличчя й долю людей? Або хіба в справі мого життя, загалом у літературі письменник — це не верховне звання? Ось цими днями Раймонд Паулс сказав про відмову митців Латвії від подібної градації... Не знаю, коли відмовимося ми і чи взагалі відмовимось? Та й чи можемо відмовитись? Якщо моє голодне дитинство закарбувало навік «голова колгоспу», то ось нещодавно я мав нагоду відчути появу нового радянського поняття — «голова відродження». А здійміть-но з такої новації значка. І що ж зостанеться? Думаю, нині, як ніколи, потрібні зовнішні одміни. Без них багатьом стане ой як незатишно! Не говоритиму від імені усіх дітей України — скажу про свій творчий доробок. Написав кілька романів, повістей та оповідань. Чи виникла потреба переписування якогось із творів? Теж ні. Тож усе свідоме життя я, в міру моїх скромних сил і таланту, трудивсь на відродження. Прийшов на кіностудію імені Довженка і був вражений відсутністю мовної культури. Не лишень української, російської також. Не змовчав. Це тут, у Києві, мені сказав учений секретар інституту, який очолював Віталій Шелест, закарпатець Ласло: «Ти похож на негра... В Киеве... с украинским язиком». І що ж? А нічого. Зостававсь собою. І день у день робив свою справу. І коли настала нова доба оновлення, перебудова, мені не було потреби ламати себе, перебудовуватись.

— Комуністи відстоюють свої організаційні структури в Київській письменницькій організації. А що, коли за партійним принципом спробують об'єднати свої ряди, скажімо, письменники, які належать до Демократичної партії України, і зажадають приміщення під спілчанським дахом? Якою буде на це ваша реакція?

— Найперш, будьмо чесними. «Демократів» щойно міг зріти в Будинку кіно кожний, хто цього побажав. Потлумлення здавалося б, найелементарніших норм на звітно-виборчих зборах Київської організації було таким разючим, що на своєму віку нічого подібного не бачив. Навіть тоді, коли нас заганяли в «чорні списки», в узилища чи призводили до поступового втрачання фахового інтересу. Щоб не говорити багато, наведу лиш один факт. При кадровому складі Київської письменницької організації, в якій комуністів більше половини, до секретаріату (а туди увійшло дванадцять чоловік) не введено жодного письменника з партквитком. Ба, більш того, на цих зборах не було згадано жодного роману, повісті чи поеми. Жанр політичного есе — ось на що спромоглись вчорашні і новообрані секретарі. Захопившись політикуванням, керівники Київської письменницької організації втратили інтерес до літератури, а референти... Не було подано навіть бібліографічної довідки про доробок нашого творчого цеху.

Запитуєте, що, коли спробують об'єднати ряди? Вони давно об'єднані. І вже давно

партком пис
танов Києва
ке приміщен
дати можли
під спілчанс
яким об'єдн
котрі, як і
літературу,
на народ.

— Ми до
нелегко мол
чи поету (я
критика або
йти до чит
книжкою. Н
турне «поба
ться на ро
рядження,
творчості,
вість стати
го кооперат
кож дістає
тяжких му
допомогти
письменниц
кілька рокі
об'єднання
нику ... е
чорів ... лод
з «нью-йор
українських
видавати а
вид»... Але
умовах «ра
явно замал
ться партк
авторів —
ратури? І
реально до

— Спра
чатківцю.
менників
не буває.
відбувся,
або його н
було з Го
чий пис
«океан в
ст... на
руками ро
сить своє
див у ж
(тепер «Д
до ...нко
го ...
до Ірини
свій друко
чив у... В
тодішнього
налу «Дні
ка письме
додала від
кладнюючи
роздає сти
де може.
людська в
ні крок! Г
ків «моло
трибуни, р
перехід від
гої книги,
не з'являє

Чи хви
молодих?
пр...талан
д...тургі
критиків
і вічних. Е
мо деякі
більше п
життя ЦН
їни. Буде
художньог
тературна
що в цив
цінилося
декого з
є — глибо
ня алхімі
тлінного
Ми за ту
кий профе
лодість,
гостя, не
древніша
сій, яка
молодості,
одмінну...

— Півр
кунським
партії Укр
українськ
ків-комуні
ло на ни
них лозу
на адрес
Та чи вар
ників за
стю, звод
барикади,
розібрані
трібно вл
«полюван
ли кожни
передовсі
Честі, До

— Ло
Протягом
письменн

ких установ Києва. У щирості, як і в таланті, йому не відмовиш. Тим паче, що вступив він у партію комуністів не так давно, на зорі перебудови.

З якими думками і надіями підходить Григорій Колісник до X з'їзду письменників України! Про це веде з ним розмову спеціальний кореспондент «Голосу України».

про те, що Ми-
козацького ро-
українець. Що
служивши росій-
вірою та прав-
ва десятки літ,
ть одчайдушну
яти більш про-
осіб організації
ереження рес-
о правління,
и його монар-
адкуванню вла-
іншими з цар-
і...

як росіяни, не
письменників.
цінить їх. І ро-
менники завжди
любов до них.
і стається, що
це «Поема про
них — «Проща-
ой»! Або ось...
веться Енгель-
ва Мнячка. Або
аду» Клися. А
кій літературі?
т видань одного

свої права на
ру, справедли-
і відносини, не
руч, бути в ор-
роду, чи і його
до себе. Досвід
понад тисячу
очи, що все пут-
у третьому ко-
гіз-Хана — ону-
Від Якова Чало-
славного Запо-
к Сава Чалий.
ого фюрера —
усміхнений
му якогось дня
насміятися над
«сверхдержавы»,
приземлити свій
Красній площі.
одне, не створі-
я іншого — для
ремогу в реван-

**ка проголошена
без фінансово-
ння — то тільки
он. І не більше.
нам не личить
простягнутою ру-
ентром, щоб він
сть тому чи ін-
ському письмен-
на тиждень-
кордон, щоб фі-**

нансував цю поїздку валютою.

— Згадаю розповідь Ірини Вільде про те, як «хлопці» узяли її в Париж. Боячись загубитись у вирі паризьких вулиць, Дарина Дмитрівна майже усе відрядження просиділа в номері готелю... Мабуть, такі поїздки мусять відбуватися вчасно, коли іще можеш і хочеш. Я не виїздив нікуди. Валюта, гроші?.. Знаєте, єдине, що належить людині, — це час! Не думаю, щоб Спілка письменників України колись стояла з простягнутою рукою перед центром. Я тримав у руках звіт про зарубіжні поїздки українських письменників — їх стільки! Правда, якби дехто з «правдолюбів», «голів відродження» не проштовхувався за кордон десяток разів, письменників би виїздило у стільки ж разів більше.

— То, мабуть, ніде в світі немає чогось подібного: за продані за кордоном книги українських письменників валюта осідає в Москві.

— Де знаю, кажу знаю. Де ні — таки не знаю. А втім, поодинокий приклад: українська книга в Торонто сповіщала про нові надходження: Штеменко, Колісник, Стельмах, Збанацький, Іваничук... Відповідно і ціна в доларах — 13,50; 6.50; 4,95; 6.95 та 5.50. Але скласти географію наших доларових надбань мені так само непросто, як інколи зрозуміти космічні злети Гоголя. Цитую по пам'яті: «Завтра в семь часов совершится странное явление: земля сядет на луну».

— Григорію Андрійовичу, знаю вашу давню любов до творів Миколи Васильовича. «Записки сумасшедшего» справді вражаючі. Але особисто мені не дає спокою ота конфронтація, що чимраз виразніше нагадує про себе у письменницькому середовищі. Це, по суті, ще одна підступна спроба поділити нас усіх на «праведних» і «грішних», на «лівих» і «правих», від чого завжди страждав український народ. Чи не пора відмовитись від взаємних звинувачень і спільними зусиллями будувати демократичну, суверенну Україну? Як і належить робити її дітям.

— Колись Леонід Кравчук запросив мене взяти участь у нараді з питань культури. Проти прізвищ її учасників стояли «заслужені» і «народні», лауреати таких та інших премій. Проти мого імені стояло скромне — письменник. І тоді я подумав: хіба і ми не здобули обличчя й долю людей? Або хіба в справі мого життя, загалом у літературі письменник — це не верховне звання? Ось цими днями Раймонд Паулс сказав про відмову митців Латвії від подібної градації... Не знаю, коли відмовимося ми і чи взагалі відмовимось? Та й чи можемо відмовитись? Якщо моє голодне дитинство закарбувало навік «голова колгоспу», то ось нещодавно я мав нагоду відчути появу нового радянського поняття — «голова відродження». А здійміть-но з такої новації значка. І що ж зостанеться? Думаю, нині, як ніколи, потрібні зовнішні одміни. Без них багатьом стане ой як незатишно! Не говоритиму від імені усіх дітей України — скажу про свій творчий доробок. Написав кілька романів, повістей та оповідань. Чи виникла потреба переписування якогось із творів? Теж ні. Тож усе свідоме життя я, в міру моїх скромних сил і таланту, трудивсь на відродження. Прийшов на кіностудію імені Довженка і був вражений відсутністю мовної культури. Не лишень української, російської також. Не змовчав. Це тут, у Києві, мені сказав учений секретар інституту, який очолював Віталій Шелест, закарпатець Ласло: «Ти похож на негра... В Киеве... с украинским языком». І що ж? А нічого. Зоставався собою. І день у день робив свою справу. І коли настала нова доба оновлення, перебудова, мені не було потреби ламати себе, перебудовуватись.

— Комуністи відстоюють свої організаційні структури в Київській письменницькій організації. А що, коли за партійним принципом спробують об'єднати свої ряди, скажімо, письменники, які належать до Демократичної партії України, і зажадають приміщення під спілчанським дахом? Якою буде на це ваша реакція?

— Найперш, будьмо чесними. «Демократів» щойно міг зріти в Будинку кіно кожний, хто цього побажав. Потлумлення здавалося б, найелементарніших норм на звітно-виборчих зборах Київської організації було таким разючим, що на своєму віку нічого подібного не бачив. Навіть тоді, коли нас заганяли в «чорні списки», в узилища чи призводили до поступового втрачання фахового інтересу. Щоб не говорити багато, наведу лиш один факт. При кадровому складі Київської письменницької організації, в якій комуністів більше половини, до секретаріату (а туди увійшло дванадцять чоловік) не введено жодного письменника з партквитком. Ба, більш того, на цих зборах не було згадано жодного роману, повісті чи поеми. Жанр політичного есе — ось на що спромоглись вчорашні і новообрані секретарі. Захопившись політикуванням, керівники Київської письменницької організації втратили інтерес до літератури, а референти... Не було подано навіть бібліографічної довідки про доробок нашого творчого цеху.

Запитуєте, що, коли спробують об'єднати ряди? Вони давно об'єднані. І вже давно партком письменницьких установ Києва вивільнив велике приміщення для того, щоб дати можливість збиратися під спілчанським дахом будьяким об'єднанням і партіям, котрі, як і ми, працюють на літературу, на відродження, на народ.

— Ми добре знаємо, як нелегко молодому прозаїку чи поету (я вже не кажу про критика або драматурга) прийти до читача з першою книжкою. Нерідко це літературне «побачення» розтягується на роки. А творчі відрядження, путівки у будинки творчості, зрештою, можливість стати членом житлового кооперативу — все це також дістається молодим у тяжких муках. Щоб якось допомогти їм, при Київській письменницькій організації кілька років тому створили об'єднання молодих письменників [illegible] е провел[illegible] лька вечорів [illegible] лодої по[illegible] спільно з «нью-йоркською групою» українських поетів почало видавати альманах «Світовид»... Але цього сьогодні, в умовах «радянського ринку», явно замало. Чи переймається партком долею молодих авторів — надії нашої літератури? І чим він може їм реально допомогти?

— Справді, найважче початківцю. Чому? Бо письменників молодих і старих не буває. Або письменник відбувся, письменник є — або його немає. Іноді, як то було з Гоголем, початкуючий письменник носить «ок[illegible]н в груди», [illegible] рядки ст[illegible]ь на папері.. [illegible]льки б руками розвести. Кожен мусить своє витерпіти. Я ходив у журнал «Жовтень» (тепер «Дзвін».— **Прим ред.**) до [illegible]иколи [illegible]рновського [illegible] років. [illegible]м пішов до Ірини Вільде. [illegible] перший свій друкований рядок побачив у... Василя Большака, тодішнього редактора журналу «Дніпро». Думаю, Спілка письменників України не додала від себе молодим ускладнюючих начал. Навпаки, роздає стипендії, підтримує, де може. Але ж природа людська відома: так і до ліні крок! П'ять чи й сім років «молодий» не злазить з трибуни, розповідає про свій перехід від першої — до другої книги, яка, що не роби, не з'являється...

Чи хвилює партком доля молодих? Звичайно. Мріємо пр[illegible] талановитих [illegible]аністів, д[illegible]тургів, с[illegible]ристів, критиків — про роботящих і вічних. Вже й сьогодні маємо деякі можливості, а ще більше планує й втілює у життя ЦК Компартії України. Буде нова редакція для художнього слова. Буде літературна премія. Але те, що в цивілізованих народів цінилося й ціниться, поміж декого з нас і сьогодні вже є — глибокі знання, розуміння алхімії виборювання нетлінного художнього слова. Ми за ту фаховість, за високий професіоналізм, коли молодість, ця швидкоминуча гостя, не грає ролі. Та найдревніша з людських професій, яка доконечно потребує молодості, має назву цілком одмінну...

— Півроку тому під опікунським крилом ЦК Компартії України відбулися всеукраїнські збори письменників-комуністів. Не бракувало на них і різних політичних лозунгів і звинувачень на адресу своїх опонентів... Та чи варто ділити письменників за партійною належністю, зводити нові ідеологічні барикади, коли до кінця не розібрані вчорашні? Чи потрібно влаштовувати сучасне «полювання на відьом», коли кожний митець повинен передовсім служити Правді, Честі, Добру...

— Ловлю вас на слові. Протягом своєї нелегкої письменницької праці я намагався робити саме останнє, і тільки сьогодні ви адресуєте мені свої запитання. Що вас насамперед цікавить у моїй особі: письменник чи секретар парткому?

— І те, й інше. Бо кожна особистість — це завжди цілісність.

— Стаж моєї партійної роботи мізерний — лише півроку. І цілком може статися, що я бездарний секретар. Знаєте, скільки їх було, талановитих секретарів, у СП України до мене? Згадаймо тільки живих: Богдан Чалий, Борис Олійник... Мені було б простіше, якби я хотів бути схожим на когось із них. А то ж ні. Було б краще, якби поточне життя навкруг кожного з нас було не таким, менш цікавим. І цього не далось... Отак і виходить: колегіально наш партком спрямовує свою роботу на те, щоб письменнику жилося привільно, щоб замість мітингування та словесної еквілібристики він писав статті і книги. Але, шукаючи шляхів для консолідації, не можемо припуститися і бажаного для декого — капітулювання... Зрештою, мушу сприйняти закиди: в наших рядах не все так, як того хочеться і мені самому. Партія змінюється. На краще. А для цього потрібен Час. Всеукраїнські збори письменників-комуністів відіграли певну консолідуючу роль. І сьогодні, напередодні X з'їзду письменників України, я молю Бога, щоб не довелося нам, не готуючи, проводити другі подібні збори. А що не вдалися перші? У цьому, мабуть, найбільше моєї вини.

— Ваш виступ, наскільки знаю, учасники зборів не дослухали до кінця. Почалися викрики з місць, тупотіння ногами...

— Що було — те було. Я виступав першим. Було обумовлено, що на виступ — десять хвилин. Але я не вклався у цей час. Та правду кажуть, все, що не робиться, усе до кращого. Не дослухали, то прочитали. Повний текст мого виступу невдовзі опублікувала «Радянська Україна» під заголовком «Народу — повнокровну сучасну літературу».

— Партком ще донедавна виступав і в ролі карального органу, коли виключали з партії письменників, коли щедро навішували ярлики на окремих літераторів, які не сприймали систему, що хотіла з митців зробити своїх підручних.

Сьогодні ми прагнемо відновити справедливість стосовно тих імен, які були незаслужено вилучені з річища нашої літератури. Згадаймо хоча б Миколу Руденка чи Віктора Некрасова. Ось і цими днями Верховна Рада УРСР прийняла Закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» в першому читанні. А чи робляться якісь конкретні кроки на шляху до з'ясування істини і правди парткомом, який ви очолюєте?

— Можу сказати напевно: ні я, ні мої товариші не плетуть сіті для «полювання на відьом» чи навіть самого Диявола. Водночас, як і всі інші письменники, все ще сподіваємось вмолювати перо з крила Пави, яким напишемо своє, ще небачене і нечуване, живе і трепетне сотворіння — художній твір. Для цього — наше життя. У цьому наша професія, яка інколи має здатність доторкатися до вічності. Тож усе інше, все суєтне і дрібне, відмітаємо. Бо ж знову — вже — попереду зажевріло наше національне відродження.

Розмову вів
Володимир
КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

УКРАЇНСЬКА ЛОЯЛЬНА-АКТУАЛЬНА

Якось перебудем
в дарованих штанях.
Даровану пісню
заспіваєм зрання.
Та прославим долю
дарованим словом.
Оспіваєм волю
свою гонорово.
Ласкою зігріті
сини наші й доці.
Маєм більше їх, ніж
в тринадцятім році.
Електричних лампок,
що світять не тьмяно,
тракторів, комбайнів—
більше незрівнянно.
Праці найчорнішій
будемо радіти,
бараболю їсти —
аби мир на світі.
Бараболю з дустом,
капусту з нітратом —
тільки б за городом
не бахнув реактор.
Воріженьки наші,
голоси іржаві,
брешуть, мов не маєм
власної держави.
Скажемо-відкажем
гнівно: цур вам,
пек вам!
Як нема держави,
то є держбезпека.
І вождів конвейєр —
у Дніпропетровську.
Й запасні столиці —
в Харкові, Котовську.
Не маєм окремих
ми проблем сьогодні.

СПІВА[illegible]

хоч ма[illegible]
написа[illegible]

Не маєм потреб[illegible]
У Фронті Наро[illegible]

УКРАЇНСЬКА[illegible]
ПРОТИРАДІАЦІ[illegible]

Вкруг реактора [illegible]
щоби ми не мер[illegible]
Нам порадив му[illegible]
з Мінатоменерг[illegible]
Тупу-тупу-тупу-т[illegible]
у долоньки ляп[illegible]
Постараємося ту[illegible]
оптимізму задля[illegible]
Задля оптимізм[illegible]
ще й патріотизм[illegible]
подивляємо на [illegible]
через певну пр[illegible]
Досить непоган[illegible]
призма та нам [illegible]
може, навіть — [illegible]
те зна? —
ще від Чингісха[illegible]
Вкруг реактора [illegible]
шаровари — не[illegible]
Кінохроніко, з[illegible]
якщо є потреба[illegible]
Призма та преб[illegible]
призма та не [illegible]
Може, правив [illegible]

ПАРАДОКС[illegible]

Із життєвої ни[illegible]

Нещодавно зателефонували мені з телебачення. Повідомили, що група ентузіастів вирішила розшукати залишки пам'ятника княгині Ользі, спорудженого 1911 року на теперішній площі Калініна. Ну, думаю, справедливість нарешті переможе! Скільки ж років чекали цього друзі, прихильники творчості Івана Петровича Кавалерідзе.

З'явився Іван Кавалерідзе на світ 14 квітня 1887 року на хуторі генерала Ладанського (с. Новопетрівка) на Полтавщині. Його діда, грузинського князя, одного з ватажків руху за незалежність свого народу, продали в кріпацтво. Народився Іван, можна сказати, в сорочці. Щастило хлопцеві на талант і працездатність. Навчався в петербурзькій Академії мистецтв, практикувався у визначного паризького скульптора Аронсона. Тоді й познайомився з Роденом. Великий майстер також доклав рук і душі для розвитку здібностей юнака. Завжди повторював: «Сильно. Видно, що талант, але треба працювати, працювати...».

Шукав своє самовираження у багатьох видах мистецтва, що давало йому розширене, багатогранне бачення одного й того ж предмета. Самобутнім пошуком власної інтонації, оригінальними виражальними засобами позначені фільми І. Кавалерідзе «Злива», «Перекоп», «Коліївщина», «Прометей», «Наталка Полтавка», «Повія», «Григорій Сковорода». Приваблюють насамперед багатющий фольклорний матеріал та колоритні народні образи.

Та й сам він був постаттю дуже колоритною. Чимало бачив, пережив, зустрічався з багатьма цікавими людьми. Навчаючись у Київському художньому училищі, Іван сидів за однією партою зі своїм ровесником Сашком. І ось коли пізніше молодий скульптор Іван Кавалерідзе приїхав, щоб продовжити навчання, у Францію, Париж тільки й говорив про його ко-

лишнього [illegible]
Олександ[illegible]
вився то[illegible]
«Саломе[illegible]

Було [illegible]
вич запр[illegible]
Федора [illegible]
рити [illegible]
портрет. [illegible]
терпляче[illegible]
ючи за [illegible]
скульпто[illegible]
закінчен[illegible]
правляти[illegible]
глині. З'[illegible]
лений сп[illegible]
ться на [illegible]

Коли [illegible]
перебува[illegible]
стерні А[illegible]
ного веч[illegible]
лося тов[illegible]
письменн[illegible]
ячів. По-[illegible]
революці[illegible]
летарів [illegible]
тах, чоб[illegible]
ми рука[illegible]
вітром о[illegible]
на ж він [illegible]
кано вдя[illegible]
ними лю[illegible]
но носил[illegible]
краватки[illegible]
володіли[illegible]
розповід[illegible]
ти, спере[illegible]
во, жіно[illegible]
в його у[illegible]
молоді л[illegible]
революці[illegible]
кий, Кр[illegible]
ші.

4 вере[illegible]
єві відк[illegible]
гині Оль[illegible]
лося кіл[illegible]
ти проек[illegible]
святої н[illegible]
ку духо[illegible]
церковни[illegible]
решт авт[illegible]
сили на [illegible]
служител[illegible]
ся надто[illegible]
лось над[illegible]
ничим а[illegible]
формаці[illegible]
ли. Вдал[illegible]
фігуру [illegible]
закопали[illegible]
даменту [illegible]
чості І. [illegible]

Враже[illegible]
тридцяті [illegible]
міжнаро[illegible]

ГОЛОС України

менницьких ус-
вивільнив вели-
я для того, щоб
ість збиратися
ким дахом будь-
нням і партіям,
и, працюють на
а відродження,

**ре знаємо, як
дому прозаїку
же не кажу про
драматурга) при-
ча з першою
рідко це літера-
ення» розтягує-
. А творчі від-
тівки у будинки
ештою, можли-
леном житлово-
у — все це та-
ся молодим у
к. Щоб якось
при Київській
й організації
тому створили
олодих письмен-
овел ... лька ве-
по... спільно
ькою групою»
поетів почало
манах «Світо-
ього сьогодні, в
аського ринку»,
Чи переймає-
долею молодих
дії нашої літе-
м він може їм
могти?**

найважче по-
ому? Бо пись-
одих і старих
бо письменник
сьменник є —
ає. Іноді, як то
ем, початкую-
нник носить
ди», ... рядки
пері... льки б
сти. Кожен му-
терпіти. Я хо-
нал «Жовтень»
». — **Прим ред.)**
... рновсько-
в... м пішов
де. ... перший
ий рядок поба-
ля Большака,
едактора жур-
». Думаю, Спіл-
ків України не-
бе молодим ус-
ачал. Навпаки,
дії, підтримує,
ж природа
на: так і до лі-
чи й сім ро-
не злазить з
овідає про свій
ршої — до дру-
, що не роби,
...

партком доля
чайно. Мріємо
их ... аністів,
с... ристів,
ро роботящих
й сьогодні має-
ливості, а ще
є й втілює у
мпартії Укра-
редакція для
ова. Буде лі-
емія. Але те,
ваних народів
ниться, поміж
сьогодні вже
ання, розумін-
борювання не-
жнього слова.
вість, за висо-
алізм, коли мо-
швидкоминуча
ролі. Та най-
дських профе-
ечно потребує
назву цілком

**тому під опі-
лом ЦК Ком-
відбулися все-
ри письменни-
Не бракува-
ізних політич-
і звинувачень
їх опонентів...
лити письмен-
йною належні-
ові ідеологічні
до кінця не
ашні? Чи по-
увати сучасне
відьом», ко-
тець повинен
жити Правді,**

ас на слові.
оєї нелегкої
праці я на-

магався робити саме останнє, і тільки сьогодні ви адресуєте мені свої запитання. Що вас насамперед цікавить у моїй особі: письменник чи секретар парткому?

— І те, й інше. Бо кожна особистість — це завжди цілісність.

— Стаж моєї партійної роботи мізерний — лише півроку. І цілком може статися, що я бездарний секретар. Знаєте, скільки їх було, талановитих секретарів, у СП України до мене? Згадаймо тільки живих: Богдан Чалий, Борис Олійник... Мені було б простіше, якби я хотів бути схожим на когось із них. А то ж ні. Було б краще, якби поточне життя навкруг кожного з нас було не таким, менш цікавим. І цього не далось... Отак і виходить: колегіально наш партком спрямовує свою роботу на те, щоб письменнику жилося привільно, щоб замість мітингування та словесної еквілібристики він писав статті і книги. Але, шукаючи шляхів для консолідації, не можемо припуститися і бажаного для декого — капітулювання... Зрештою, мушу сприйняти закиди: в наших рядах не все так, як того хочеться і мені самому. Партія змінюється. На краще. А для цього потрібен Час. Всеукраїнські збори письменників-комуністів відіграли певну консолідуючу роль. І сьогодні, напередодні X з'їзду письменників України, я молю Бога, щоб не довелося нам, не готуючи, проводити другі подібні збори. А що не вдалися перші? У цьому, мабуть, найбільше моєї вини.

— Ваш виступ, наскільки знаю, учасники зборів не дослухали до кінця. Почалися викрики з місць, тупотіння ногами...

— Що було — те було. Я виступав першим. Було обумовлено, що на виступ — десять хвилин. Але я не вклався у цей час. Та правду кажуть, все, що не робиться, усе до кращого. Не дослухали, то прочитали. Повний текст мого виступу невдовзі опублікувала «Радянська Україна» під заголовком «Народу — повнокровну сучасну літературу».

— Партком ще донедавна виступав і в ролі карального органу, коли виключали з партії письменників, коли щедро навішували ярлики на окремих літераторів, які не сприймали систему, що хотіла з митців зробити своїх підручних.

Сьогодні ми прагнемо відновити справедливість стосовно тих імен, які були незаслужено вилучені з річища нашої літератури. Згадаймо хоча б Миколу Руденка чи Віктора Некрасова. Ось і цими днями Верховна Рада УРСР прийняла Закон «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» в першому читанні. А чи робляться якісь конкретні кроки на шляху до з'ясування істини і правди парткомом, який ви очолюєте?

— Можу сказати напевно: ні я, ні мої товариші не плетуть сіті для «полювання на відьом» чи навіть самого Диявола. Водночас, як і всі інші письменники, все ще сподіваємось вполювати перо з крила Пави, яким напишемо своє, ще небачене і нечуване, живе і трепетне сотворіння — художній твір. Для цього — наше життя. У цьому наша професія, яка інколи має здатність доторкатися до вічності. Тож усе інше, все суєтне і дрібне, відмітаємо. Бо ж знову — вкотре уже — попереду зажевріло наше національне відродження.

Розмову вів Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Михайло СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ

СПІВАНКИ-СПОТИКАНКИ,

хоч майже благородні, та майже ненародні, написані учора, проспівані сьогодні

УКРАЇНСЬКА ЛОЯЛЬНА-АКТУАЛЬНА

Якось перебудем
в дарованих штанях.
Даровану пісню
заспіваєм зрання.
Та прославим долю
дарованим словом.
Оспіваєм волю
свою гонорово.
Ласкою зігріті
сини наші й доці.
Маєм більше їх, ніж
в тринадцятім році.
Електричних лампок,
що світять не тьмяно,
тракторів, комбайнів—
більше незрівнянно.
Праці найчорнішій
будемо радіти,
бараболю їсти —
аби мир на світі.
Бараболю з дустом,
капусту з нітратом —
тільки б за городом
не бахнув реактор.
Воріженьки наші,
голоси іржаві,
брешуть, мов не маєм
власної держави.
Скажемо-відкажем
гнівно: цур вам,
пек вам!
Як нема держави,
то є держбезпека.
І вождів конвейєр —
у Дніпропетровську.
Й запасні столиці —
в Харкові, Котовську.
Не маєм окремих
ми проблем сьогодні.
Не маєм потреби
У Фронті Народнім.

УКРАЇНСЬКА ПРОТИРАДІАЦІЙНА

Вкруг реактора танок,
щоби ми не мерли,
Нам порадив мужичок
з Мінатоменерго.
Тупу-тупу-тупу-туп,
у долоньки ляп-ляп —
Постараємося тут
оптимізму задля.
Задля оптимізму
ще й патріотизму
подивляємо на світ
через певну призму.
Досить непогана
призма та нам дана,
може, навіть — хто
те зна? —
ще від Чингісхана.
Вкруг реактора встигай,
шаровари — небом!
Кінохроніко, знімай,
якщо є потреба.
Призма та пребуде,
призма та не зникне,
Може, правив нам її
ще Петро Великий.
Вкруг реактора суціль
спідничини — дзвоном!
А зупинимось —
хліб-сіль
піднесем з поклоном.
Призма осіянна,
призма бездоганна —
дошліфовував її
слідчий із наганом.
Панікерів знову жде
ганьба неупинна.
Хто з дозиметром
прийде,
від нього й загине.

УКРАЇНСЬКА АНТИПИСЬМЕННИЦЬКА

Й-а все лихо від писак,
від писак, від писак,
Що тлумачать все,
не так!
Їм не тре', бач, ні АЕС,
ні ковбас,
ні чудес.
Мають певний інтерес,
вредний інтерес!
Вічно лізуть не в своє,
не в своє, не в своє.
Ой, зупиним!
Сили є.
І вказівка є.
Й-а все лихо від писак,
від писак, від писак.
Так їх, так їх і розтак,
Ще й переотак!

УКРАЇНСЬКА АНТИУКРАЇНСЬКА

Ти хохол, і я — хохол,
Любим сало їсти,
Але нам мішают знов
Націоналісти.
Ти на чехів не смотри,
Не смотри на фіннів.
Нам з тобою харашо
І на Сахалінах.
Бєлофіннів били ми,
Но — виходит —
мало,
Що в народ єдиний
наш
Їх не возз'єднали.
Й на поляків не смотри,
Й на западних німців,
Й-а ще більше — на
отих
Дуж-же українців!
А хохол — всі'да
хохол,
Свою службу знає,
Нашим-вашим помага,
Сало наминає.
Лиш на сало ти
смотри:
То — наше знамено!
Добре сала наїмось—
Хрюкати почнемо.

Вінниця.

ВІД АВТОРА: Бачить Бог, гіркі мої сарказми. Але я строго їх перебирав, аби долучити до «Голосу України» мінімум найгіркіших, найхарактерніших та, сказати б, найнезагайніших. Робилося це з переконання, що у справі національного відродження мають поруч іти національна гордість і національна самокритика.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Бачить Читач, ми ролі такої самокритики не заперечуємо, надто якщо автор критикує не відсторонено, не зловтішно. Принагідно зауважимо, що намагатимемось і надалі долучати до «Голосу України» голоси літераторів з областей, пам'ятаючи, що й Україна літературна — це не лише Київ та Львівщина.

ПАРАДОКСИ І РЕАЛІЇ — ПОРУЧ

Із життєвої ниви Івана Кавалерідзе

Нещодавно зателефонували мені з телебачення. Повідомили, що група ентузіастів вирішила розшукати залишки пам'ятника княгині Ользі, спорудженого 1911 року на теперішній площі Калініна. Ну, думаю, справедливість нарешті переможе! Скільки ж років чекали цього друзі, прихильники творчості Івана Петровича Кавалерідзе.

З'явився Іван Кавалерідзе на світ 14 квітня 1887 року на хуторі генерала Ладанського (с. Новопетрівка) на Полтавщині. Його діда, грузинського князя, одного з ватажків руху за незалежність свого народу, продали в кріпацтво. Народився Іван, можна сказати, в сорочці. Щастило хлопцеві на талант і працездатність. Навчався в петербурзькій Академії мистецтв, практикувався у визначного паризького скульптора Аронсона. Тоді й познайомився з Роденом. Великий майстер також доклав рук і душі для розвитку здібностей юнака. Завжди повторював: «Сильно. Видно, що талант, але треба працювати, працювати...».

Шукав своє самовираження у багатьох видах мистецтва, що давало йому розширене, багатогранне бачення одного й того ж предмета. Самобутнім пошуком власної інтонації, оригінальними виражальними засобами позначені фільми І. Кавалерідзе «Злива», «Перекоп», «Коліївщина», «Прометей», «Наталка Полтавка», «Повія», «Григорій Сковорода». Приваблюють насамперед багатющий фольклорний матеріал та колоритні народні образи.

Та й сам він був постаттю дуже колоритною. Чимало бачив, пережив, зустрічався з багатьма цікавими людьми. Навчаючись у Київському художньому училищі, Іван сидів за однією партою зі своїм ровесником Сашком. І ось коли пізніше молодий скульптор Іван Кавалерідзе приїхав, щоб продовжити навчання, у Францію, Париж тільки й говорив про його колишнього сусіда по парті — Олександр Архипенко уславився тоді на весь світ своєю «Саломеєю».

Було й таке. Іван Петрович запросив у майстерню Федора Шаляпіна, щоб створити його скульптурний портрет. Федор Іванович терпляче позував, спостерігаючи за швидкими рухами скульптора. Коли сеанс було закінчено, співак почав виправляти власне погруддя у глині. З'ясувалось, що уславлений співак добре розуміється на скульптурі.

Коли 1911 року майстер перебував у паризькій майстерні Аронсона, майже кожного вечора у вчителя збиралося товариство художників, письменників, політичних діячів. По-юнацьки Іван уявляв революціонерів у вигляді пролетарів у фабричних кашкетах, чоботах, із зашкарублими руками та засмаленими вітром обличчями. В Аронсона ж він спілкувався з вишукано вдягненими інтелігентними людьми, які бездоганно носили модні сюртуки й краватки-метелики, вільно володіли французькою. Усі розповідали дотепні анекдоти, сперечалися про мистецтво, жінок. Важко вкладалося в його уяву те, що ці веселі молоді люди — професійні революціонери. Луначарський, Кржижанівський та інші.

4 вересня 1911 року в Києві відкрито пам'ятник княгині Ользі. Скульптору довелося кілька разів переробляти проект, тому що образ святої не відповідав, на думку духовних отців міста, церковним канонам. Врешті-решт автора навіть не запросили на відкриття. Те, що служителям культу вважалося надто мирським, видалось надто релігійним войовничим атеїстам сталінської формації: пам'ятник знищили. Вдалося врятувати лише фігуру княгині Ольги, яку закопали неподалік від фундаменту прихильники творчості І. Кавалерідзе.

Враження, зустрічі... У тридцяті, під час подорожі в міжнародному вагоні, скульптор познайомився з відомим журналістом Михайлом Кольцовим, якому дуже сподобався фільм Івана Петровича «Прометей». І журналіст вирішив відгукнутись з цього приводу на сторінках «Правды». Домовилися зустрітись у Москві, в готелі «Національ». Михайло Кольцов навіть обіцяв принести вже надруковану статтю. Кавалерідзе замовив коньяк, вечерю. Нарешті прийшов Кольцов і з глибоким жалем повідомив: фільм переглянув Сталін. Йому не сподобалось, як режисер відтворив на екрані деякі грузинські події. Стаття не вийшла у світ. Натомість, як то вже неодноразово бувало раніше, з'явилася розгромна передова в «Правде»...

У 1941 році Іван Кавалерідзе знімав фільм про Олексу Довбуша у Карпатах, у селищі Жаб'є. В перші дні війни кіногрупа опинилась на окупованій території і повернулась до Києва, зайнятого ворогом. Настали скрутні часи. Митець заробляв собі на життя малюванням і скульптурою.

Якось навідався до нього німець в есесівській формі і запропонував зробити портрет Гітлера. Іван Петрович відмовився. Дипломатично пояснив, що він, мовляв, ліпить тільки з натури. Німець купив скульптуру Дон Кіхота і пішов геть. Минув час. Київ було визволено від окупантів. Невдовзі на порозі квартири майстра з'явився радянський офіцер. Його обличчя видалося митцеві знайомим. Гість сказав: «Іване Петровичу, пам'ятаєте, як я до вас приходив? Я виконував партизанське доручення. Ми перевіряли працівників культури і вишукували зрадників. Якщо б ви тоді погодилися працювати на ворога, я був би змушений застрелити вас та вашу дружину як свідка».

Після війни за вказівкою Микити Хрущова Івану Кавалерідзе як діячеві мистецтва, що зробив значний внесок у радянську культуру, була вручена премія. А в 1963 році той же Хрущов у своїй емоційній доповіді назвав скульптора «кубістом» з явно негативним відтінком, а пам'ятник Артему в м. Бахмуті — огидною ліпниною.

Можна багато переказувати кумедних і водночас трагічних випадків з життя майстра, що удостоївся вже після смерті великої честі: століття від дня його народження відзначалося за календарем ЮНЕСКО. Були відкриті меморіальні дошки Івану Кавалерідзе в Києві, Ромнах і Новопетрівці, почала функціонувати галерея його робіт у Сумах. Завдяки народному депутатові України Івану Салію, що виявив себе добрим знавцем і шанувальником українського мистецтва, незабаром на Андріївському узвозі відкриється музей-квартира скульптора і режисера І. Кавалерідзе. Саме тут він створив свою «Ольгу», починав працювати в кіно. Тут виконав кілька робіт для історичного музею, підготував ескізи пам'ятників Ярославу та Святославу, що мали прикрасити вулиці древнього Києва.

Олександра СИНЬКО.
Київ.

Халамидники

З ЦИКЛУ «ДЛЯ ТИХ, ХТО НЕ ЇСТЬ».

ДІАЛОГИ ПРО КОВБАСУ

— Цікаво, а на вас позначилося підвищення цін на ковбасу?

— Аякже! Раніше, навідуючись до магазину, я мріяв надибати на шмат гарної ковбаски..

— А тепер?

— Мрію втроє інтенсивніше...

△

— «Дохторська»! «Дохторська»! От мій сусід доктор наук — і він її собі дозволити не може. Перейменували б цю ковбасу на «Кооператорську»!

△

— Вчора я подав до суду на нашого прем'єр-міністра. Буде знати, як чуже брати.

— А що ж він взяв?

— Відняв у мене півкіла ковбаси!

— !!!

— Раніше на тиждень я брав кіло, а нині на ці гроші й половини не куплю!..

З іноземної переклав
П. ТИШУН.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Пародія

КОНЯЧІ МОТИВИ

Море дибить вали,
мов арабських коней
норовистих...
(«Не могили в степу...»).
...І кінь тоді сказав мені...
(За мотивами народної пісні «Битва в степу»)
Ми з ним удвох — одне
летюче тіло, людино-кінь!
(«Ти мріяв про донського рисака?..»)
...мчить розжарений табун
коней здичавілих!
(«Мустанги»)
і т. д.

Олег ОРАЧ
Із збірки «Свято спілого листя».

Ще недавно вигукнув я
з жаром:
«Не півцарства —
царство за коня!».

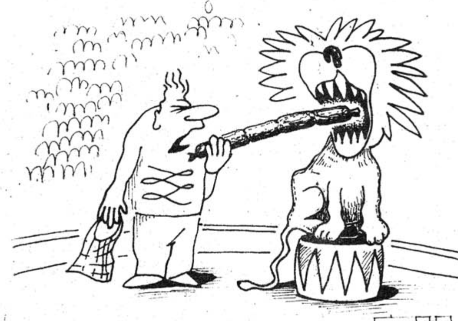
А сьогодні
(хоч бери задаром)
безліч коней довкіл ганя.
То донський рисак,
що в Дикім Полі
кров копитить згуком
поколінь,
то мустанги, очманілі з волі,
то кентавр
(читай: «людино-кінь»).

Якось, звівши філософські
брови,
жеребець щось мудре
промовляв...
З власних в'язів голову,
коньове,
залюбки б на вашу проміняв!

Коні мчать, галоплять
у погонях.
З ними й сам спішу кудись
щодня
то з наказу грізного:
«По конях!»,
то під звичний заклик:
«На коня...»

Норовисту душу розтривожу.
Кіньми сни витоптую не раз.
Тільки прикро, що ніяк
не можу
розпізнати:
хто із них — Пегас?

Анатолій БОРТНЯК.
Вінниця.

—Смертельний ризик! Якщо лев з'їсть ковбасу, то жінка мені голову відірве...

Наші «ноу-хау»

ВАГОН З ТРУБАМИ

На ім'я пенсіонера Андрія Трохимовича Фільчука з невідомого йому Усть-Кара-Кутюка прийшов вагон з трубами середнього діаметра. Повідомлення, яке Андрій Трохимович одержав від залізничників, сповіщало: «За понаднормовий простій вагона з вас буде стягнуто штраф відповідно до параграфа 854/12-БП пункт 4-а статуту залізниці».

— Труби? — повертівши у руках папірець, замислився Андрій Трохимович. — Які ще труби?

Нічогісінько не розуміючи, він довго ходив з кутка в куток кімнати, знову перечитував написане, але ні до чого конкретного так і не зміг дійти. Зрозумівши, що без сторонньої допомоги йому не розібратися, Фільчук зателефонував на залізницю.

— Начальник вантажної служби слухає, — почувся у трубці хрипкуватий голос.

— Товаришу начальник. Це вас пенсіонер Фільчук турбує, — відрекомендувався Андрій Трохимович. — Надійшло повідомлення про вагон труб середнього діаметра. Як мені бути?

— Беріть доручення і приїжджайте одержувати, — буденно порадив залізничник.

— Розумію, але ж я пенсіонер. Ні до яких труб відношення не маю. Це якась помилка.

— Помилок не робимо. Який номер повідомлення? — поцікавився начальник служби.

Андрій Трохимович назвав довгий, з дробами і тире номер. Запала мовчанка. Через хвилину сердитий голос залізничника мовив:

— Що ви зі мною граєтеся? У товарно - транспортних ваші реквізити. Вчасно не вивезете — штрафонемо!

— Але я до труб не маю ніякого відношення.

— Навіщо тоді замовляли? Аби залізницю завантажити? Ну й працівнички! Розбирайтеся з постачальником.

І в трубці тонко запищали короткі гудки.

Вранці Андрій Трохимович сів у літак і вже через три години опинився у досі невідомому йому Усть-Кара-Кутюці.

— Хто одержувач, кажете? — поцікавився опасистий заввідділом збуту, коли пенсіонер виклав суть справи.

— Я. Тобто, Фільчук Андрій Трохимович.

— Зараз усе з'ясуємо.

І заввідділом заходився неспішно переглядати товсті теки, що височіли чималенькою копицею на його столі.

— Ось, — нарешті мовив він. — Є такий. Фільчук Андрій Трохимович. Перший квартал — нуль, другий — шістдесят, третій — шістдесят і четвертий — тридцять тонн.

— Ще третій і четвертий? — злякано глянув на нього Андрій Трохимович.

— Еге ж, шановний. У нас тут усе чітко. Абсолютна точність. Згідно з рознарядкою.

— Так написано. Але ж я пенсіонер, а не якийсь там комбінат чи трест. Я третій рік на пенсії. Живу у державному будинку, на четвертому поверсі...

— Та хоч на сорок четвертому, — розсердився опасистий заввідділом. — Чого ви від мене хочете? Ось графа: «Фільчук». Ось цифри: «Шістдесят, шістдесят, тридцять»... Невже не ясно?

— Зрозумійте ж і ви: я — пенсіонер. Це просто якась помилка.

— У нас помилок не буває. Куди занаряжено, туди й відвантажуємо. Все.

Збентежений пенсіонер сів у поїзд і через шістнадцять годин стояв перед масивними рудими дверима з величезною блискучою бронзовою ручкою. Главк вражав своєю монументальністю.

— Які труби? — невдоволено скривилася вже немолода брюнетка, зміривши поглядом з ніг до голови пенсіонера. — І хто це напоумив з локального питання відразу до нас звертатися? У нас — масштаби. Вирішуйте це з постачальником. Якщо відправили, значить так передбачено планом.

— Планом? — здивувався Андрій Трохимович. — Яким планом?

— Державним. Яким же ще? — засуджуюче похитала головою брюнетка.

— Але ж я приватна особа. Пенсіонер! А мені ще погрожують і в третьому, і в четвертому кварталах... Благаю, перевірте. Тут якесь непорозуміння.

— Невже вам не ясно, що у нас непорозумінь... — почала було брюнетка, але потім важко зітхнула і розшукала у шафі грубезну теку.

— І не соромно вам? — погортавши її, з докором глянула на Фільчука. — Літня людина, а займаєтесь бозна-чим. От, самі дивіться: вам заплановано на поточний рік сто п'ятдесят тонн труб середнього діаметра. А на наступний ще й двісті десять тонн бітуму і вагон арматури.

— Бітуму й арматури?.. — розширив очі Андрій Трохимович. — Неймовірно! Навіщо? Я — пенсіонер. Розумієте — пен-сі-о-нер! Можливо, там, — Андрій Трохимович тицьнув пальцем у стелю, — помилилися?

— Що?! — навіть сторопіла брюнетка. — Помилились? Там, майте на увазі, ніколи не помиляються! Там — усе правильно. Краще їдьте додому й одержуйте труби. А то залізниця вам такий штраф за простій вагона нарахує, що ніякої пенсії не вистачить!..

Ігор ЛАГОЗА.
Харків.

Всьо чоткої!

Знайомство за карбованець

Одержав я в універсамі на здачу карбованця. Глянув, а там чиюсь адресу надруковано і номер телефону. А також прізвище та ім'я й по батькові. Не карбованець, а візитна картка. Одразу зателефонувати закортіло.

А втім, вирішив, чого це раптом я дзвонитиму. От був би я жінкою, точно б скористався нагодою познайомитися. Може, той самий Балько — приємна людина, цікавий співбесідник і взагалі... неодружений. Хоча карбованець для візитки — трохи несолідно. От якби червінець! Або «стольник»! До того ж з припискою: «не п'ю, не палю, полюбляю автотуризм і працю на дачній ділянці»...

Хіба не геніальна ідея? Це хтось там репетує: нащо нам ті «дерев'яні»? В той час, як розумні люди підходять до справи творчо. Як-то кажуть, справжньому господареві і цвях іржавий у нагоді стане.

Можливості тут відкриваються безмежні. Приміром, треба вам щось продати, купити чи поміняти. Хочете познайомитися з жінкою або чоловіком, шукаєте ділового партнера чи загубленого родича. Навіщо звертатися в газету або псувати своїми об'явами красу рідної вулиці. Берете кільканадцять купюр (в залежності, від достатку), друкуєте на кожній текст оголошення, а потім обходите довколишні магазини і купуєте в кожному, приміром, по банці морської капусти. І все: чекайте дзвінків та листів.

Якщо оголошення розраховано на солідних людей (приміром: «кооператив «Митець» шукає партнера, готового вкласти капітал у виробництво маринованих опеньків), то тут і купюри слід вибирати солідні. Тоді, може, із-за кордону хтось обізветься: знаєте скільки туди наших грошей вивозиться. Ну а щось на кшталт «пропав пудель» — це на купюрах дрібнішого гатунку, розрахованих на масовий вжиток.

Якщо ця практика набуде поширення, вельми зручно стане і брати хабарі. Завше можна буде пояснити допитливим органам, що це, мовляв, ніякий не «стольник», а звичайнісінька візитка з адресою й телефаксом.

Ні, звичайно, якнайширше впровадження цього корисного досвіду потребуватиме певних заходів і на державному рівні. Зокрема, в курсі політекономії в розділі «політекономія соціалізму» до функцій грошей варто дописати ще «рекламно-інформаційну». Крім того, коли Держбанк робитиме чергове тиражування купюр (а воно не забариться), слід трохи розширити поля грошових знаків, зробивши напис: «для нотаток».

Не гріх було б також провести кардинальну економічну реформу з метою прискорення грошового обігу, щоб купюри частіше переходили з рук у руки, а не потрапляли до «калиток». Для цього ж бракує дрібнички — того, що можна було б купити.

Хоча останнє — річ ризикована. Бо якщо справді так зроблять, і товарів стане більше, ніж грошей, наше корисне нововведення може не прижитися. Бо який дурень писатиме на купюрі, коли за цю саму купюру можна буде купити цілий стос першокласного паперу?..

Тимофій ПРОКОПЕНКО.

(Дані про автора фейлетону ви знайдете на купюрі «три карбованці», серія ИХ № 1288184).

ГОВОРЯТЬ ДЕПУТАТИ — ПОКАЗУЄ КИЇВ

У нашого читача Петра Гнатовича ЧЕРНЕНКА оригінальне хобі: він колекціонує цікаві, на його думку, висловлювання народних депутатів УРСР. Для цього записує на магнітофон трансляції сесій Верховної Ради УРСР і потім ретельно їх розшифровує, вишукуючи «перлини». Декотрі з них ми пропонуємо вашій увазі, з делікатних причин не називаючи авторів.

«Перший варіант закону був худий і був закладений, по-моєму, в підвалах Радянської влади років сімдесят тому назад».

* * *

«Як казав якийсь із російських поетів: «мы не есть одна, но пламенная страсть».

* * *

«Я тихо сидів, не висказувався. Але у мене є багато думок щодо статтів».

* * *

«Першого десь березня до нас приїздить віце-президент. Значить, я десь десять хвилин не буду».

* * *

«Зараз ще якісь прогалини (в законі) з'явились, і такі бруньки якихось інших форм власності простежуються».

* * *

«Володимире Олександровичу, коли голосується, ви не говорите. Я навіть мовчу».

* * *

«Третій пункт: до стронцію від 0,02 до 0,015 кюрі на квадратний кілометр додаємо плутоній, за який ми вчора в останню хвилину проголосували...»

* * *

«Вот если взять такую книжечку, которая в Киеве издана, и ее почитать, то мы многое не знаем».

* * *

«Заспокойтеся, чого ви всі такі нервові? Сьогодні тільки четвер».

* * *

«Не нравится — не покупай. А если нет спроса, значит тогда на предприятия производительства выльется банкрот».

* * *

«Якщо ми, землероби, не посіємо, то нас жде хтозна-що, і ви знаєте що...»

* * *

«Эту поправку голосовать нельзя, что предлагает третий микрофон».

* * *

«У вугільній промисловості — там ні одного відсотка інвалідів не можна спустити в шахту, ні одного».

* * *

«Я бы заставил этот Верховный Совет работать так, как привыкли у нас в милиции работать — при трудных условиях 16—18 часов в сутки. И работал бы Верховный Совет по 16 — 18 часов в сутки. Но это не милиция, здесь это не получилось».

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

БЕЗВИХІДЬ

— Ой, що ж робить? —
зітхав похмурий.
— Ой, як же бути? —
носа вішав.
Такий начальник
трапивсь дурень,
Що й не прикинешся
дурнішим.

Віталій ГУНЬКО.

Харків.

КОЖНОМУ — СВОЄ

Стриноживши Пегасів рано
на зорі,
В політику ударилися
байкарі.
А деякі мужі державні —
навпаки:
Творити стали не політику
— казки.

Іван СЕМАНЮК.

Івано-Франківськ.

ПОНЕДІЛОК
15 квітня

ПРОГРАМА УТ

16.00 Новини.
16.15 І. та Я. Златопольські. «Дерев'яне диво». Вистава Харківського ТЮГу.
17.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
18.00 На допомогу школі. Українська література. П. Куліш. «Чорна рада».
18.30 Грає фортепіанний дует.
19.00 Актуальна камера.
19.30 «Хто ми...» Громадсько-політичний відеотижневик. Частина 1.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Концерт ансамблю «Львівські музики».
21.20 «Хто ми...». Частина 2.
22.20 Вечірній вісник.
22.50 Усе про кіно.
0.05 Нічний телезал. «Телефото на згадку». Зірки української естради.

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 «Контакт». Економічний огляд.
9.20 «Кіт Базиліо і мишенятко Пік». Мультфільм.
9.30 Футбольний огляд.
10.00 «Провінціалки». Художній телефільм.
11.30 «Я вам заспіваю».
12.00 ТСН.
12.15 «Японці і росіяни».
15.00 ТСН.
15.10 «Зустріч перед розлукою». Художній телефільм.
16.30 Дитяча година (з уроком французької мови).
17.30 Прем'єра документального телефільму «Японія на порозі нового століття».
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 За законами ринку.
19.30 «Контакт». Економічний огляд.
19.45 «Помічники Гефеста». Мультфільм.
19.55 Прем'єра художнього телефільму «Нова Шехерезада». 1 серія.
21.00 Час.
21.45 Прем'єра телевистави «Два дні з життя колишнього капітана». Автор Ю. Щекочихін.
22.55 «Подарунок меломану». Диригент І. Менухін.
23.55 ТСН.
0.15 Нічне телебачення. «Любий Едісон». Художній телефільм.
2.00 «Дванадцята ніч, або Що завгодно». Фільм-балет.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Повернення до Єльця». Науково - популярний фільм.
8.45, 9.35 Музика. 2 кл. Інструменти симфонічного оркестру.
9.05 Італійська мова.
9.55 Розминка для ерудитів.
10.40, 11.40 Астрономія. 11 кл. Галактики.
11.10 «Бурда моден» пропонує...
12.10 «Тихоня». Художній телефільм.
12.20 «Орнаменти Усеської долини». Документальний телефільм.
13.40 «Солодкі мені рідні звуки».
14.10 «Планета». Міжнародна програма.
17.00 «Фортеця незборима». Науково-популярний фільм.
17.30 Мультфільм «Нащо верблюду апельсин?».
17.40 До 100-річчя з дня народження. «Майстер». М Булгаков. Частина 1.
18.50 Телевізійний музичний абонемент. Клас професора Ю. Янкелевича.
19.55 Колаж.
20.00 Вечірня казка.
20.15 «День прийому з особистих питань».
20.50 «Уманський парк». Документальний телефільм.
21.00 Час (із сурдоперекладом).
21.45 На сесії Верховної Ради СРСР.
22.45 «Країна щастя, або Навздогін за синім птахом». Художній фільм.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Для дітей. Канал «Д».
19.00 Науково - популярний фільм «Лабіринт».
19.20 Фільм-концерт «Микола Колесса».
20.00 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
20.30 Музичний фільм «Минуло сто років».
21.00—22.50 — IV (освітня) програма ЦТ.

ВІВТОРОК
16 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Телеекспрес», «Господині на замітку», музика, «Мальовнича Україна», погода).
9.00 Фільм-концерт «Чекання».
9.30 Усе про кіно.
10.45 «Доброго вам здоров'я». Наркоманія: лікування та її профілактика.
11.15 Художній телефільм «Попереду далі».
12.35 Для дітей. Канал «Д».
16.00 Новини.
16.10 Для дітей. «Веселка».
16.40 На допомогу школі. Російська література. М. Гоголь. «Мертві душі» в художніх ілюстраціях.
17.10 Науково - популярний фільм «Обличчя на полотні».
17.30 «Народні таланти». Жіночий вокальний ансамбль радгоспу «Янтарний» Херсонської області.
18.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — Нічний телезал. Художній фільм «Зоряне відрядження».

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Актуальний репортаж.
9.20 Мультфільми.
9.55 Прем'єра художнього телефільму «Нова Шехерезада». 1 серія.
11.00 Дитяча година (з уроком французької мови).
12.00 ТСН.
12.15 «Два дні з життя колишнього капітана». Телевистава.
15.00 ТСН.
15.15 «Люди і дельфіни». Художній телефільм. 1 серія.
16.20 «Світ захоплених».
16.35 «Музична скарбниця». Г. Малер. Симфонія № 4 соль мажор.
17.30 Разом із чемпіонами.
17.45 Дитячий музичний клуб.
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 Розмова про Леніна.
19.30 До 100-річчя з дня народження С. Прокоф'єва. Концерт для фортепіано з оркестром сі бемоль мажор.
19.55 Прем'єра художнього телефільму «Нова Шехерезада». 2 серія.
21.00 Час.
21.45 «ВІД» представляє «Поле чудес».
22.30 «Слово». Літературно-художня програма.
0.00 ТСН.
0.20 Нічне телебачення. Естрадний концерт.
0.50 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній фільм. 1 серія.
2.00 «Автопортрет». Л. Амарфій.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Подорож до Коломни». Науково - популярний фільм.
8.35, 9.35 Фізика. 11 кл. Виробництво і передача електроенергії.
9.05 Французька мова. 1 рік навчання.
10.05 Французька мова. 2 рік навчання.
10.35 Природознавство. 2 кл. Як звірі весну зустрічають.
10.55 Розминка для ерудитів.
12.00 «Країна щастя, або Навздогін за синім птахом». Художній фільм.
13.40 Ритмічна гімнастика.
14.10 Прем'єра науково-популярного фільму «Глаголь добро...».
14.30 Телевізійний музичний абонемент.
17.00 «Передача пройшла в ефір».
17.20 На екрані служба 01.
17.50 «Майстер». Михайло Булгаков. Частина 2.
18.40 «Ранкова зоря».
19.40 Парламентський вісник Росії.
19.55 Вечірня казка.
20.10 «Борги і надія». Документальний телефільм.
21.00 Час (із сурдоперекладом).
21.45 На сесії Верховної Ради СРСР.
22.45 «Фізики». Художній телефільм.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Фільм-концерт «Кобзар Остап Стахів».
17.50 Художній телефільм «Буйна». 1 серія.
19.00 Чемпіонат СРСР з баскетболу. Жінки. Фінальна частина.
20.30 Музичний фільм «Подільські гуляночки».
21.00—0.05 — IV (освітня) програма ЦТ.

СЕРЕДА
17 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Телеекспрес», музика, «Говоримо українською мовою», погода).
9.00 І. Рачинський. Симфонія соль мінор.
9.40 Документальний телефільм «Підземні води».
10.50 Музичний фільм «Волинські забави».
11.20 Художній телефільм «Плач вовчиці». 1 і 2 серії.
16.00 Новини.
16.10 На допомогу школі. Російська література. А. Приставкін. «Ночевала тучка золотая».
16.40 Телефільм «Казки бабусі Соломонії».
17.00 Музичний фільм.
17.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
18.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — Нічний телезал. Художній фільм із субтитрами «Про кохання говорити не будемо».

І ПРОГРАМА ЦТ

6.20 «Ранок».
9.00 Діловий кур'єр.
9.15 Концерт ансамблю солістів «Московської філармонії».
9.55 Прем'єра художнього телефільму «Нова Шехерезада». 2 серія.
11.00 Разом із чемпіонами.
11.15 Дитячий музичний клуб.
12.00 ТСН.
12.15 «Слово». Літературно-художня програма.
15.00 ТСН.
15.15 «Люди і дельфіни». Художній телефільм. Фільм 2.
16.30 «Світ захоплених».
16.45 «В Ульяновськ, до Леніна». Документальний фільм.
17.15 Дитяча година (з уроком англійської мови).
18.15 «Повернення». Про експедицію генерала А. Путятіна.
19.15 Уперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Піщаний замок».
21.00 Час.
22.00 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату Європи. Збірна Угорщини — збірна СРСР.
23.40 ТСН.
0.00 Нічне телебачення. Музична дискотека.
1.15 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 2 серія.
2.25 «Пам'ятні сторінки кіно». Кіноконцерт.

ІІ ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Скринька старожитностей». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Музика. 2 кл. Інструменти симфонічного оркестру.
9.05 Німецька мова. 1 рік навчання.
10.05 Німецька мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.35 Література. 7 кл. О. Толстой. «Російський характер».
11.05 «Герцог Джуліано у селі Вороб'ї». Передача 1.
12.05 «Фізики». Художній телефільм.
13.40 Виступ фольклорних колективів Молдови.
14.20 «Де Ложкін ховає золото?». Документальний телефільм.
17.00 Наші спільні проблеми.
17.30 Концерт.
17.45 Актуальне інтерв'ю.
18.10 «Вертикаль». Документальний фільм «Стригуни — Москва — Мілан».
18.40 Авторський вечір композитора Г. Пономаренка у Колонному залі Будинку спілок. У перерві — 19.35 Вечірня казка.
21.00 Час (із сурдоперекладом).
22.00 На сесії Верховної Ради СРСР.
23.00 «Мама Ануш». Художній телефільм.
0.10 Бадмінтон. Всесоюзний турнір «Кубок льотчиків-космонавтів».

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Документальний телефільм «Без мене».
17.50 Художній телефільм «Буйна». 2 серія.
19.00 Чемпіонат СРСР з баскетболу. Жінки. Фінальна частина.
20.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
21.00 Маленький концерт.
21.10—23.55 — IV (освітня) програма ЦТ.

ЧЕТВЕР

18 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Телеекспрес», «Твоє хобі», музика, цирк, погода).
9.00 Фільм-концерт «Білий сон».
9.40 Документальна кінопрограма.
10.35 Шкільний екран. 9 кл. Українська література. Марко Вовчок. Сторінки життя і творчості.
11.05 Українські мелодії.
11.40 Шкільний екран. 10 кл. Російська література. А. Чехов. «Вишневий сад».
12.10 Художній фільм із субтитрами «Презумпція невинності».
16.00 Новини.
16.10 Для дітей. «Веселка».
16.35 Республіканська фізико-математична школа. Як розв'язувати контрольні задачі з математики.
17.05 Прем'єра телефільму «Зажур-гора» (студія «Укртелефільм»).
17.30 Сонячне коло.
18.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР. По закінченні — Нічний телезал. Художній фільм «Пан оформлювач».

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 За зведеннями МВС.
9.15 Художній фільм «Піщаний замок».
11.00 Дитяча година (з уроком англійської мови).
12.00 ТСН.
12.15 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату Європи. Збірна Угорщини — збірна СРСР.
15.00 ТСН.
15.15 «Люди і дельфіни». Художній телефільм. Фільм 3. Частина 1.
16.15 «Світ захоплених».
16.30 «Каштанка». Мультфільм.
17.00 «Вулиця Правди». Прем'єра документального телефільму «40000 кілометрів перебудови. Радянський Союз очима японських тележурналістів».
18.30 «Меридіан». Міжнародні новини.
18.45 ...До шістнадцяти і старші.
19.30 Ялта-91.
19.45 Прем'єра художнього телефільму «Повернення до Зурбагана».
21.00 Час.
22.00 За зведеннями МВС.
22.15 Фестивалі. Конкурси. Концерти.
23.10 «Під знаком Пі». У перерві — 0.10 ТСН.
0.55 Нічне телебачення. «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 3 серія.
2.00 «Ширше коло». Частина 2.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Стародавніші за легенди».
8.35, 9.35 Загальна біологія. 11 кл. Генетика популяцій, або Кішки і гени.
9.05 Іспанська мова. 1 рік.
10.05 Іспанська мова. 2 рік.
10.35, 11.35 Література. 10 кл. А. Чехов. «Вишневий сад».
11.05 «Герцог Джуліано в селі Воробї». Передача 2.
12.05 Ритмічна гімнастика.
12.35 «Мама і Ануш». Художній телефільм.
13.45 Авторський концерт композитора Г. Пономаренка.
17.00 Очевидне — неймовірне.
17.45 «Третій стан».
18.15 Ритмічна гімнастика.
18.45 Колаж.
18.50 Документальний фільм.
19.45 Парламентський вісник Росії.
20.00 Вечірня казка.
20.15 «Це ви можете».
20.45 Виступ фольклорного ансамблю «Волочовники».
21.00 Час (із сурдоперекладом).
22.00 На сесії Верховної Ради РРФСР.
23.30 «Даруйте нам». Художній телефільм.
0.45 Фристайл. Кубок світу. Фінал.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І

ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Художній фільм «Едгар і Крістіна».
18.50 Ліричні мелодії.
19.00—23.50 — IV (освітня) програма ЦТ.

П'ЯТНИЦЯ

19 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, «Телеекспрес», поради народного лікаря, музика, погода).
9.00 Художній фільм. «Браслет-2».
10.10 Грає Державний оркестр народних інструментів УРСР.
10.35 Шкільний екран. 10 кл. Фізика. Електричний струм у електролітах і газах.
11.05 В. Тома. «Медовий місяць комісара поліції». Вистава.
16.00 Новини.
16.10 На допомогу школі. Музика. Хор імені Г. Верьовки.
16.50 Документальний телефільм «В ім'я та на користь».
17.20 Співає І. Шведова.
17.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
18.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
19.00 Актуальна камера.
19.30 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 На третій сесії Верховної Ради УРСР.
22.15 Молодіжна студія «Гарт». У перерві — Новини.
0.30 Нічний телезал. Співає В. Свирид.

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 «Ранок».
9.00 Інновація. Маркетинг. Результат.
9.15 Мультфільми.
9.40 Прем'єра документального телефільму «Анатолій та Валентина з кордону № 8».
10.00 Прем'єра художнього телефільму «Повернення до Зурбагана».
11.15 ...До шістнадцяти і старші.
12.00 ТСН.
12.15 Фестивалі. Конкурси. Концерти.
13.10 Прем'єра документального фільму «Японська дахова черепиця».
13.35 Творчість народів світу.
15.00 ТСН.
15.15 «Люди і дельфіни». Художній телефільм. Фільм 3. Частина 2.
16.20 «Мама, тато і я».
16.55 Урочисті збори, присвячені 121-й річниці з дня народження В. І. Леніна. Концерт. Трансляція з Кремлівського Палацу з'їздів. (У перерві — «Меридіан»).
21.00 Час.
21.45 «ВІД» представляє. У перерві — ТСН.
1.00 Нічне телебачення. «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 4 серія.
2.15 «Диво російське — Гжель».

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 «Однією глиняною буквою». Науково-популярний фільм.
8.35, 9.35 Музика. 7 кл. С. Прокоф'єв. «Попелюшка».
9.05 Англійська мова. 1 рік навчання.
10.05 Англійська мова. 2 рік навчання.
10.35, 11.40 Історія. 8 кл. М. Ломоносов.
11.05 «Світ грошей Адама Сміта».
12.10 «Даруйте нам». Художній телефільм.
13.25 Фристайл. Кубок світу. Фінал.
14.10 Документальний фільм «Згадуючи Ілліча».
16.55 Документальний екран Росії.
18.10 Концерт японського фольклорного ансамблю «Варабідза».
18.45 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна ЧСФР — збірна Фінляндії. У перерві — 20.35 Вечірня казка.
21.00 Час (із сурдоперекладом).
21.45 Спорт для всіх.
22.00 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна СРСР — збірна Швейцарії.
0.00 На сесії Верховної Ради РРФСР.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І

ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

17.30 Грають троїсті музики.
17.45 Майстри гумору.
19.00 Чемпіонат СРСР з баскетболу. Жінки. Фінальна частина.
20.30 На київській хвилі. Інформаційний випуск.
21.00 Документальний телефільм «В горах Уралу».
21.15—23.20 — IV (освітня) програма ЦТ.

СУБОТА

20 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 «На хвилі дружби». Шедеври французької музики.
8.35 Ритмічна гімнастика.
8.55 Телефільм. «Повернення «Весни».
9.20 Новини.
9.35 А. Кассон. «Світанкова фея». Вистава Хмельницького музично-драматичного театру.
11.40 «Доброго вам здоров'я». СНІД: чума XX століття.
12.10 Телефільм «Вершина Візбора».
13.30 Новини.
13.45 «Відсвіти». Мистецький альманах.
15.00 Ваш гість — заслужений артист РРФСР Костянтин Райкін.
16.15 «Україна і світ». «Круглий стіл» УТ.
17.15 Мультфільм «Кріт і медицина».
17.45 «Право». Телерадіоканал.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Чемпіонат СРСР з баскетболу. Жінки. Фінальна частина. У перерві — МВС повідомляє.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Рекрутські пісні.
21.45 Уперше на екрані УТ. Художній фільм «Східна лукавиця».
23.05 Вечірній вісник.
23.25 Музичний фільм «Хай буде».
0.05 Нічний телезал. «За Мамаєм». Телевистава.

І ПРОГРАМА ЦТ

6.30 Народні мелодії.
6.45 Мультфільм.
7.15 Спорт для всіх.
7.30 Ритмічна гімнастика.
8.00 Ранкова розважальна програма.
8.30 «Здоров'я».
9.00 ТСН.
9.15 Фільми режисера А. Шахмалієвої. «Гори, гори ясно». 1 і 2 серії.
11.30 «Ранкова зоря».
12.30 «Земля — наш спільний дім». Телевізійний фотоконкурс.
12.35 «Атомна енергетика: ступінь ризику».
14.05 І Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів у Москві.
15.00 ТСН.
15.15 Прем'єра документально-публіцистичного фільму «На підступах до Ельдорадо».
16.45 Концерт.
17.00 «Театр, де грають діти».
18.00 Міжнародна панорама.
18.45 «Давай поговоримо...». Концерт.
19.05 Уперше на екрані ЦТ. Художній фільм. «Крок». 1 і 2 серії.
21.00 Час.
21.45 «Не любо — не слухай». Гумористично - розважальна програма.
23.00 Прем'єра музичного телефільму «Роллінг Стоунз». Ретроспектива.
0.30 ТСН.
0.50 Нічне телебачення. Прем'єра фільму-концерту «Ой там, на горі...». (Київ).
1.20 «Місце зустрічі змінити не можна». Художній телефільм. 5 серія.
2.45 «Погляд». Документальний телефільм.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 Гімнастика.
8.15 Кінопубліцистика союзних республік. Документальний телефільм «Душа, повстань, щоб потрудитись...».
8.55 Колаж.
9.00 Відеоканал «Співдружність».
12.30 Відеоканал «Плюс одинадцять».
15.50 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Фінляндії — збірна Швеції. 2 і 3 періоди.
17.30 Клуб мандрівників (із сурдоперекладом).
19.00 Футбол. Чемпіонат СРСР. «Спартак» (Москва) — «Арарат». 2 тайм.
19.50 Парламентський вісник Росії.
20.05 Вечірня казка.
20.20 Музичний прогноз.
21.00 Час (із сурдоперекладом).
21.45 Хокей. Чемпіонат світу. Збірна Німеччини — збірна СРСР.
23.45 «Чужий випадок». Художній телефільм.

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І

ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

9.00—17.25 — IV (освітня) програма ЦТ.
17.25 Все про кіно.
18.45 Київська панорама.
19.45—23.55 — IV (освітня) програма ЦТ.

НЕДІЛЯ

21 квітня

ПРОГРАМА УТ

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 Музичний фільм «Поет, море і натхнення».
8.30 «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма.
9.30 Новини.
9.45 Прем'єра художньо-публіцистичного фільму «Поріг». (Кіностудія ім. О. Довженка).
11.35 Камерні твори композиторів XVIII ст.
11.55 Документальний фільм. «Згадуючи Ілліча».
12.50 Для дітей. «Канал «Д».
14.20 Новини.
14.30 «Село і люди».
15.15 «Ви нам писали». Музична програма за листами глядачів.
16.00 «Служба солдатська».
17.00 «У країні Мультляндії».
18.00 Телеспортарена.
18.45 Реклама.
19.00 Актуальна камера.
19.30 Сьогодні — День радянської науки. «Круглий стіл» за участю президента АН УРСР Б. Є. Патона.
20.30 «Візит до лікаря». Точковий масаж.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Чемпіонат СРСР з футболу. «Металіст» — «Пахтакор». 2 тайм.
21.50 Художній фільм. «Поцілунок».
22.50 Вечірній вісник.
23.20 Нічний телезал. Фільм-вистава «Ой, не ходи, Грицю, та й на вечорниці».

І ПРОГРАМА ЦТ

8.00 ТСН.
8.15 Ритмічна гімнастика.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 «Зранку-раненько».
10.00 На службі Вітчизні.
11.00 Ранкова розважальна програма.
11.30 Клуб мандрівників.
13.00 Сільська година.
14.00 Музичний кіоск.
14.30 «Веді».
15.00 ТСН.
15.15 «Нове покоління вибирає» — «Екологічний бумеранг».
16.30 Недільний концерт.
18.10 «Уолт Дісней представляє...».
19.00 Недільний кінозал. Прем'єра мультфільму «Солодка ріпа».
19.15 Уперше на екрані ЦТ. Художній фільм «Тарзан — людина-мавпа». (США, 1932 р.).
21.00 Час.
21.45 «Брейн-ринг». Чемпіонат клубів «Що? Де? Коли?».
22.20 Футбольний огляд.
22.50 Телевізійне знайомство. С. Михалков.
0.10 ТСН.
0.30 Нічне телебачення. «Європа плюс».
1.30 «Кидок, або Все почалася в суботу». Художній телефільм.
2.35 Співає К. Георгіаді.

II ПРОГРАМА ЦТ

8.00 На зарядку, ставай!
8.15 Концерт хору російської пісні Держтелерадіо СРСР.
9.05 «Приз глядацьких симпатій». Прем'єра документального телефільму «Школа без номера».
9.20 «Нові імена в моді».
10.20 «Світ, в якому ми живемо». Фільми режисера Ю. Нагібіна. «Птахи у синій вишині», «Про горе і море та малих дітей».
11.15 Відеоканал «Плюс одинадцять».
14.45 Прем'єра науково-популярного фільму «Культурні столиці Європи». Фільм 3. «Брюссель».
16.00 «Планета». Міжнародна програма.
17.00 Футбол. Чемпіонат СРСР. «Шахтар» — ЦСКА.
18.55 Колаж.
19.00 Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА.
20.00 Вечірня казка.
20.15 Легка атлетика. Кубок світу з марафонського бігу.
21.00 Час (із сурдоперекладом).

КИЇВСЬКА ПРОГРАМА І

ОСВІТНІ ПЕРЕДАЧІ ЦТ

9.00—00.20 — IV (освітня) програма ЦТ.

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Головний редактор — 446-92-11.

Заступники головного редактора — 446-70-42, 446-91-16, 446-91-37, 446-91-96.

Відповідальний секретар — 446-72-63.

Завідуючий коректорською — 446-60-22.

Відділи:
міжнародний 446-91-20,
листів — 441-88-28,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-55,
екології — 441-88-58,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник головного редактора — Леонід Самойленко.

Чергові редактори — Володимир Олефіренко, Віктор Косарчук.

Автори макета — Анатолій Миронничев, Євген Українець.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Леся Онищенко, Галина Адамович, Антоніна Голик, Галина Каблак, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.

Верстальники: Тетяна Бапюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб 80 коп.

Зам. 03150721.